

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen

Rózsaszín budget.

Budapest, október 12.

Hatvanadik születésnapjára a pénzügyminiszter ur meglepte magát egy olyan költségvetéssel, aminőt ő még sohasem csinált. Ő, aki a szürke, sötétgyászfekete színek kedvelője volt mindig, hatvanadik születésnapjára rózsaszínű tintával állította össze az ország költségvetését. A rózsaszín úgy világít ebből a majdnem kétmilliárdos költségvetésből, mint egy virágos kertből. Színük, szinte illatjuk is van ezeknek a számoknak. És — ha nincs jobb dolgod és van feledni való gondod sok — andalogva sétálhatsz ebben a virágbudgetben, magyarárom. Nem sétáltál te még ilyen költségvetésben sohasem.

Mi ütött vajjon a nagy spormájszter Lukács Lászlóba, hogy egyszerre ilyen rózsaszínű költségvetéshez kapott kedvet? A rébuszt nem olyan nehéz megfejteni. Ez a költségvetés bizonyos te-

kinetben demonstratív budget. Célja bebizonyítani, hogy telik hálstennek és nem kell a szomszédba menni kölcsönért, de nem is kell mindjárt tönkre menni, ha teljesítjük is a közös hadsereg fokozódó kívánságait. Mi mennék tönkre azon, hogy katonák gyomra feneketlen? Szó sincs róla, demonstrálja az egykori spormájszter. Ellenkezőleg. Ime bebizonyítom a költségvetés előirányzatával, hogy ámbátor számlálatlan milliókat fogunk betölteni a K. und K. Heer nyitott szájába, azért telik mindenre s többek között kilencz millióval adhatunk többet kulturális célokra s közel négy millióval nyulhatunk a tisztviselők és a városok hóna alá. Hát ne mondja senki, hogy a katonai kiadások terhe alatt össze kell roskadnunk. Bagatell! Azért is éppen ebben a súlyos esztendőben fogjuk jobban dotálni a kultuszlárczát. Ilyen fiatalos fölényvel dalol hatvanadik születésnapján a megifjodott spormájszter.

Nyilvánvaló a költségvetésnek ez a demonstratív jellege. És nyilvánvaló még valami. Minthogy a költségvetés összeállításánál arra is volt gondolat, hogy az obstrukció miatt esetleg a budget nem kerülhet ebben az esztendőben tárgyalásra, a pénzügyminiszter ur nem minden kortescszélzet nélkül helyezte el a kinos számok között a kívánatos

számokat is. A cél az volt, hogy a kultura rajongói, nemkülönben a valahára észrevett tisztviselők megnehezítsenek az ellenzékre, ha ezt a nekik kedvező költségvetést hátráltatni akarná. Micsoda fényes kortestrukk lett volna, ha a kormány azt kiálthatja az országba: én szeretnék segíteni a kulturán, a tisztviselőknél, de az ellenzék nem enged! De hát ezt a kortestrukköt nagyon hamar elütötte az ellenzék, mert Kosuth Ferencz s utána a többi ellenzéki párt vezeterei is kijelentették ma, nyomban az expozé után, hogy kívánják a budget gyors elintézését és nem fognak ellene kivételes fegyverekkel harcolni. A kortestrukk tehát léket kapott. Megmaradt azonban demonstratív karaktere a költségvetésnek. Hogy hát: telik hálstennek nemcsak a katonai szükségletekre, hanem a kulturára is.

Nos, a magyar kultura valóban gratulálhat magának. Végre megtalálta azt a protektorát, akinek igazán van befolyása. Mert irt, beszélt, agitált és verekedett a kultura érdekében a sajtó, a tudomány, az ellenzék: mind hasztalan. A mindenkorai pénzügyminiszterek stereotip válasza az volt: nincs dobány, nincs pénz. De most végre a katonaság protegálja a magyar kulturát. A katonaság, melynek száz és száz millióra van szüksége, veti latba befolyását a kor-

Bolond asszonyok.

Írta: Falk Rikárd.

(Utánnyomás tilos.)

A Dunaparton zörgő villamosról jól lehetett látni az egész jelenetet. Egy szempillantás alatt történt az egész. Nem, még a szempillantás sem elég finom műszer arra, hogy annak a végtelen rövid időtartamnak a megmérésére szolgáljon, amely alatt az egymásba kapcsolódó epizódok tömkelege lejátszódott. A villamoskocsik megállottak, az utasok felugráltak helyeikről és az ablakhoz todlattak.

A vidéki hajóállomástól husz lépésnyire, a raktárházak és dunakotorék halmaz közötti elhagyatottabb részén a partnak nyugodtan sétált egy jól öltözött ur. Részben a szivarja illatát élvezte, részben várakozni látszott a visegrádi hajóra. Nyomban utána ingatag léptekkel közeledett egy esinos utcai ruhát viselő nő. A formája után ítélve fiatal lehetett, de az arezát sűrűpettyes fátyol földte el s nem is látszott annyira jelentékenynek, hogy az ember a szépségére kíváncsi lehessen. A nő egy kicsit megdöbben, amikor a szivarozó urral szembekerült aztán — miután a férfi udvariasan kitért előle — bizonytalanul bár, de folytatta lépteit. Az ur tovább sétált. A nő a vízhez vezetető lépcsőhöz tartott. Körülnézett, aztán beleugrott a Dunába.

Az üres rakpart egy pillanat alatt megtelt emberekkel. Hajóállomásokról, raktárházakból, a felső korzó aszfaltjáról hirtelen összegyűltek és a part felé kavargó tömeget alkottak mindenrendű és társadalmi rétegbe

tartozó nők és férfiak. Magukkal sodorták a még mindig nyugodtan szivarozó férfit.

— Mentse ki! Ugorjék utána! — kiáltoztak feléje, mert sokan látták, hogy a füstölő ur az életunt hölgy legközvetlenebb közelében tartózkodott. Látnia kellett a kétségbeesett telett, tehát az ő kötelessége a mentés.

A szivarozó pokoli higgadsággal nézett a háta mögé. Kereste, kinek szól az emberfejtábor moraja.

— Maga, maga! — ordította egy kövér asszony. — Magának szól.

— Nekem? — kérdezte a szivarozó ur olyan közönyös hangon, amelyre kétszáz pár tenyér viszkéni kezdett.

A felháborodott esőület a mentés kötelezettségét mindenáron a szivarozó férfinak vindikálta és a vétkorbaesoló részvétlenség kihozta az embereket a sodrúkból.

— Gazember! Megmenthetné volna! És még szivarozik a bitang! Üssük ki a szivart a szájából — kiáltozta az embergyűrű.

A most már nem szivarozó ur egyszerre forróságot érzett az ajkai körül. Beszélni akart, de nem tudott megszólalni. Ugyanis egy málhahordó jól irányzott ütéssel bevarta a szájába a szivart, melynek esutkája a torkára szorult, viszont a szivar tüze a foghúsát égette. Nagynehezen kiprűszkölte a közben elázott dohánysesomót a szájából. Nem mert köpni, mert közben az ütések tömkelege zúdult rá. Karok emelkedtek a levegőbe, munkásbunya, finom angol szövethé, csipkés bluzba és kartonba bujtatott vaskos, formás, vékony esontos karok vegyesen sujtottak le a tiltakozását érvényesíteni nem tudó férfire, aki úgy látszott megfogyatkozni az emberha-

lom közepette, mint ezőlöp, amelyet a földbe vernek.

Mondom: mindez hihetetlen rövid idő játéka volt. Az egymásra tornyosuló villamoskocsik egyikéből, melynek ablakaiból a karzatközönség szemlélte az épületes jelenetet, leszállott egy elegáns öreg ur. Megelőgelte a látványt s az alantjárón át a rakpartra sietett. Nem vágott azonnal az emberáradatba, pedig azzal az elhatározással indult neki, hogy megmenti a szerencsétlen, félig nyársra huzott urat. Az öreg ur elsőben is annak a stereotip budapesti rejtvénynek a megoldásába fogott: hol a rendőr? Természetesen rendőr nem volt sehol sem s így teljesen a maga erejéből kellett hozzáfognia a tömeg szétugratásához.

Az ütések még egyre esattogtak, amikor a tiszteletet parancsoló fellépésű öreg ur rekedt hangossággal rájuk kiáltott:

— De jó emberek! Mialatt maguk ezt a jámbor embert ütlegelik, azalatt az a kisasszony, vagy asszony a Dunába fullad!

Az intés megrázta az embereket. Most jutott eszükkbe, amiről teljesen megfeledkeztek: az életunt nő, aki a szürke Duna-lében vergődik. Egyszerre szétrebbentek, lenyomultak a partpárkányzatig, ahol két matrözlegény beleugrott a vízbe. A tömeg teljesen megfeledkezett a rostélyosra pofozott férfiről és figyelmét a sikerre vezető mentési munkálatok, a matrözök uszása és az ímént elbocsátott ladik mozdulatai kötötték le.

Ezt a pillanatot használta fel az öreg ur arra, hogy a félig ájult és vérző ruhafoszlányt egy letépett ingseletekkel takart karánál fogva magával huzolja. Az álmotlan ruhamaradék imbolyogva kuszott a köveze-

mánynál, hogy ugyan dobjak már valamit annak a rongyos kulturának, hogy ne ugassa meg állandóan a mi kívánságainkat. S hogy senki se hánytorgassa fel a hadseregnek áldozott sok milliót, azért tömik be végre az éhes kultura száját is. Ha a költségvetés számai beszélhetnének az eredetükről, akkor a költségvetésnek a kultuszárzába rakott adatai elmondhatnák, hogy nem a kultuszminister könyörgéseinek, hanem a közös hadügyminister ravaszágának köszönhető életüket. A kultura hatalmas protektora a hadügyminister ur s csaknem természetes, hogy a protektor nem a sajátjából gavallér. Dehogya is a sajátjából. Ha megnézzük a költségvetésben, hogy honnan veszi a pénzügyminister ur a fedezetet a katonaság és ennek protegálására a kultura szükségleteihez: akkor azt látjuk, hogy husz milliót kellett kisorsfolni a trafikból, másikat huszát a fogyasztási adók emeléséből s ötvennél többet a vasutak személyes és teherdijszabásából. Mit jelent ez? Hogy a magyar állam csak azért lehet olyan bőkezű a katonasággal és váratlanul a kulturával szemben is, mert még néhány csöpp vért csapol ki egyrészt a szegény fogyasztók, másrészt a furcsán favorizált kereskedők testéből. Meg kellett drágítani az életet s újabb láncokat kellett rakni az osztrákokkal szemben ugyis lekötött kereskedelemre, hogy az állam bőkezű lehessen.

Az igazság tehát az, hogy hatvanadik születésnapjára a pénzügyminister ur csakugyan rózsaszínű költségvetéssel lepte meg magát. De az a rózsaszín nem tinta, hanem a szegény adózó nép vére s a katonaság protekciójára szorult kultura szégyenpirja.

Tanácskozások mindenfelé.

— Nincs még alap a megegyezésre. —

— *Hírek a politikai küzdőtérről.*

Budapest, október 12.

A *Berzeviczy* Albert által megindított békekezező ugyancsak foglalkoztatja a politikai köröket és ma már megindultak a tanácskozások az egész vonalon. A legkülönbözőbb pártállású és logellentétebb felfogású politikusok állnak össze, hogy a parlamenti béke sorsát megvitassák, de — és ez a legsodálatosabb — megállapodásra jutni nem tudnak. És ugy látszik, hogy ez lesz a sorsuk a *Berzeviczy*-féle tanácskozásoknak is.

Ezekről a tanácskozásokról ugyan nem szivárgott ki semmi és a tárgyaló feleknek éppen nem lehet okuk panasza, hogy a kötelező diszkrecziót bármelyikük is megsértette volna. Mégis a különféle folyosói beszélgetésekből és itt-ott feltűnedező apró jelenségekből azt lehet következtetni, hogy a tárgyaló felek még azt a fix-pontot nem találták meg, amelyen a kompromisszum és ezzel együtt a béke felépíthető volna. A harcoló felek közt az ellentétek óriásiak és azok áthidalása — a kölcsönös jóakarata daczára — lehetetlennek látszik.

Olyan expediens, amely a véderőreform ellen megindított harcz döntő csatáját előadja, ugyan kínálkozik, de ez a kérdést nem oldja meg. Hiszen a jövő évi költségvetés betérjesztésénél, éppen a mai ülésen az összes ellenzéki pártok készséget vállaltak arra nézve, hogy a költségvetéssel szemben kivétel nélküli fegyverekkel élni nem fognak. Ha tehát a kormány felfüggesztené a véderőreform tárgyalását, úgy a költségvetést tető alá hozhatná, sőt időt nyerhetne egy esetleges kibontakozás előkészítésére is. Qui habet tempus, habet vitam.

Azonban a kormány ebbe bele nem mehet. Mert magában véve az a tény, hogy

a kormány — ha csak rövid időre is — kénytelen visszavonni a véderőjavaslatokat, oly kudarcot jelent a kormány politikájára nézve, hogy azt többé ki nem veheti. A tárgyalások tehát ebben az irányban csak úgy folyhatnak tovább, ha Khuen lemond és átadja helyét egy másik kormánynak, mely a nyert idő felhasználva megcsinálja a kibontakozást.

Erről azonban egyelőre nincs szó és így a politikai helyzet és vele együtt valószínűleg a béketárgyalások is megmaradnak azon a holt ponton, amelyre a munkapárt szerencsétlen katonai politikája juttatta.

A mai nap híreiről tudósításunk a következő:

Berzeviczy és Kossuth Ferencz.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, ma folytatta tanácskozásait a béke létrehozása érdekében és *Kossuth* Ferenczet, a függetlenségi Kossuth-párt vezérét kereste fel. A két államférfiu délben háromnegyed egy órakor találkozott a képviselőház elnöki szobájában és tanácskozásuk félkettőig tartott.

Kossuth, mikor elhagyta az elnöki szobát, az újságíróknak csak annyit mondott:

— Tudják, hogy nem mondhatok semmit.

Azután a baloldali keresztfolyosón beszélgető képviselőtársaihoz ment, majd *Holló* Lajossal és később *Désy* Zoltánnal tanácskozott behatóan.

Berzeviczy a folyosón szintén újságírók fogták közre, akiknek a házelnök elmondotta, hogy a kompromisszum-tárgyalások tovább fognak folyni. Elmondotta továbbá *Berzeviczy*, hogy *Kossuth* Ferenczen kívül még ma ezertne találkozni gróf *Károlyi* Józseffel, a pártonkívüli függetlenségi csoport elnökével, hogy vele is megbeszéléseket folytasson.

— És gróf *Károlyi* Mihályval nem számolkozok találkozni? — kérdezték az elnöktől az újságírók.

— Nem. Mert gróf *Károlyi* Mihályval több ízben már ma is beszéltem. — mondta *Berzeviczy*. — Holnapra gróf *Zichy* Aladárral és *Rakovszky* Istvánnal fogok tanácskozni.

teken s alig lehetett elhinni, hogy abban emberféle lakozik. Összekuszált haján posztóból való zsömlyegombóc jelezte, hogy valamikor kalapnak neveztek. A kék és vörös foltok, mintha az északi földgömböt ábrázolták volna azon a helyen, amelyet arcnak szokás mondani. A vörös foltok jelölték a szárazföldet, a kék foltok az óceánt. A tenger nagyobb számmal volt képviselve.

— Itt lakom! — mondta a derék öreg ur és bevonszolta a Dunaparton egy kapu alá a mozaik képű embert, majd felhuzta a második emeletre.

A fényesen berendezett lakás fürdőszobájában magához tért a megdöngönyözött ember. Ertelmetlenül körülnézett.

— Mi történt velem? Mi történt velem? — ismételte siránkozva.

— Mosakodjék meg és öltözzék át! — szolt kissé emelkedett hangon az öreg ur.

Az ember, akiben még dolgozott a rémület, ijedten engedelmeskedett. Míg a hideg víz magához térítette, a házigazda fehérneműt és ruhát nyújtott be a fürdőszoba ajtaján, azután a dohányzóban várta meg ismeretlen vendégének polgári feltámadását.

Félóra mulva elfogadható külsejű, de még mindig színfoltos ábrázata uriember szorongatta a házigazda kezét. Hálát rebegett s olyasmit, hogy a ruházatot és az egyéb különholmikát még a mai nap folyamán köszönettel vissza fogja küldeni. Majd könyezve sóhajtott:

— Különb: Ágotai Ágoston mérnök vagyok!

— Dobák, magánzó — viszonzta a bemutatkozást röviden a házigazda és borkorosszékekkel kínálta meg a még mindig fáradt és remegő idegzetű Ágotait.

— Gyujtson rá, Ágotai ur.

— Köszönöm — felelt az krákgóva. —

Egyelőre nem dohányzom. Még mindig érzem a maró dohánylevet a torkomon attól a szivartól, amit a derék emberek belém vertek. Igazán, ha Dobák ur segítségemre nem siet...

Dobák elhárította magáról a hálalkodást.

— Ha én nem, akkor akadt volna valaki más. Tanuja voltam a különös jelenetnek s hogy egészen őszinte legyek: azért igyekeztem a helyszínre, hogy magától tudjam meg az okot. Ismerte az a nő? A felesége, vagy a szeretője?

— Islen mentsem! — tiltakozott Ágotai.

— De hát mért nem tartotta vissza? Vagy mért nem mentette meg?

A mérnök egyet sóhajtott.

— Ennek meg van a maga története. A Zemplén-utczában lakom, a huszonkilences számú ház második emeletén. Három héttel ezelőtt, délután, amikor baba érkeztem a hivatalomból és éppen be akartam nyitni az erkélyről nyíló lakásomba, felettem sikolyt halottam. A harmadik emeletről egy nő levetette magát, de függve maradt a rács kiálló diszében. Én kihajoltam és felfogtam a fejénél lefelé eszű életuntat. Elkaptam a derekát és szorongatva beemeltem a folyosóra. Ebben a pillanatban a feleségem kiugrott az ajtón s mint dühödt sakál kipofozta karjaim közül az ájult öngyilkosjelölt nőt. Azután nekem esett. „Nem szégyeled magad, nő, idegen nőt szorongatni a családi fészken előtt?” — ordította s bevett a lakásomra. Nem volt elegendő szóbeli képességem ahhoz, hogy meggyőzzem a feleségemet, gyermekeim anyját az igazságról. Nem

akarta elhinni, hogy én megmentettem valakit, aki szerencsétlenségemre a női nemhez tartozott. A feleségem nem tudott megszabadulni a féltékenység tévesztő káprázatától. Napokba tellett, míg helyre tudtam állítani a házasságunk megingott egyensúlyát. Elhíheti tehát, csöpp kedvem sem volt még egyszer mentőszerepet játszani.

— De most nem volt közelében a felesége! — ellenkezett Dobák.

— Hogy is ne! Hogy aztán az újságok engem életmentőként ünnepeljenek és remegnem kelljen a feleségem kitalálásaitól? Mert szentül meg lelt volna győződve róla, hogy az a nő én miattam ugrott a Dunába és azért vetettem magamat ntána, nehogy az ő halála a lelekiismeretemen száradjon. Ismerni kell az asszonyokat. Amugy sem tudom, mit fogok neki mondani a kék foltokról és a horzsolásokról... a ruháról...

— No, majd csak észbe jut valami. Mégis meg kellett volna mentenie ezt a nőt...

Ágoston felháborodott:

— Mit? Ezt a nőt!? Hiszen ez maniakus öngyilkos! Most már ötödik ízben kísérletezik, csak móka az egész!

— Mit? — szolt közbe hirtelen Dobák.

— Honnan tudja?

Ágostonból kitört az elkeseredés.

— Hiszen ez ugyanaz, aki a múltkor leugrott a harmadik emeletéről.

— Tehát ismeri!?

— Hogyne, mikor a szeretőm volt!

Dobák bosszusan ugrott fel:

— Ugy? Levetkezni, levetkezni! Én csak becsületes embernek kölcsönözök ruhát. Azonnal vesse le a ruháját, az ingemet is... Ágoston letérdelt s úgy könyörgött:

Értekezlet Károlyi Mihálynál.

A kompromisszum tárgyalásokkal kapcsolatban tegnap délután gróf Károlyi Mihály lakásán értekezlet volt. Az értekezleten jelen voltak: gróf Andrássy Gyula, gróf Tisza István, gróf Zichy Aladár, Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert, gróf Károlyi József és Mihály és Polónyi Géza.

Az értekezletről ma délelőtt a képviselőház folyosóján az a hír volt elterjedve, hogy az a Berzeviczy-féle békekezelésnek ellenkezője akart volna lenni. Ezt azonban maga Berzeviczy Albert cáfolta meg, aki kijelentette, hogy a Károlynál lefolyt tanácskozás nem ellentétes értelmű az ő tanácskozáival.

Az értekezletre meg volt hívva Justh Gyula is, aki azonban nem ment el. Reggel Kossuth Ferenc meg is kérdezte elmaradása okát.

— Engemet egy egész világ választ el Tiszától, — felelte Justh.

Ennek a tegnapi értekezletnek kapcsán ma a tanácskozások egész sorozata indult meg a Ház folyosóján. Gróf Andrássy Gyula hosszasan tárgyalt Kossuth Ferenczel, Berzeviczy Albert gróf Károlyi Mihállyal, gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök Rakovszky Istvánnal és végül Berzeviczy Khuen-Héderváryval. A tanácskozásokról természetesen nem szivárgott ki semmi, de eredményük aligha lehet több annál, hogy a béketárgyalások ma nem szakadtak félbe, de másfelől hangoztatják, hogy a találkozási pontokat legalább eddig nem sikerült megállapítani.

Újabb tanácskozások.

Egy késő éjszakai híradás szerint azok a politikások, akik tegnap gróf Károlyi Mihálynál gyűltek össze, ma este ismét találkoztak és tovább folytatták a tegnapi megszakított tanácskozásokat. A ma esti tanácskozáson, hírszerint gróf Károlyi Mihály és József, Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula és Polónyi Géza vettek részt. Tisza István nem volt jelen a megbeszélésen, mert ő még tegnap este elutazott a fővárosból, ahová csak pár nap múltán érkezik vissza.

Értesülésünk szerint a tanácskozások tengelye akörül forog, hogy egyezéges megállapodás...

— Né tegyen tönkre. Nem mehetek végig az utczán, mint egy sioux-indián. Figyje meg, azon a ponton voltam, hogy kimentsem, de jött a tömeg s beléinverté az öklével a jószándékot...

Dobák megsajnálta a vergődő embert. Buesuzásképpen egy öreg kalapot nyomott a fejébe és elboacsátotta.

A mérnök, minthogy már sötét este volt, bátrabban lépkedett a házak fekete, omlós árnyékában. Hirtelen eszébe jutott, hogy az eset délután történt, azóta újság jelent meg. Csak nem...

Vett egy lapot és a gázlámpa alatt igazgatótanácsot tartott. Benne volt az esetnek teljes leírása. Remegve olvasta tovább. A neve nem fordult elő benne... De mégis... iszonyat... A matrózok megmentették a leányt. Félig elmosódott levelet találtak nála... Agostai Agost hűtlenül elhagyta... Lakására vitték...

Agoston megszedült, nem mert hazamenni. Azon fépelődött, merre tartson. Hirtelen kiegyenesedett s megindult a Zemplénu-utczába.

A felesége kisírt szemmel és a nagy seprével várta. Előtte feküdt kiterítve az újság. Az asszony neki akart rohanni, de a foltos arcú mérnök hallgatást intett.

— Most jövök a szerkesztőségéből. Összevertem azt az újságit, aki ilyen hazugságot írt rólam. Egy szó sem igaz az egészről. Ha nem hiszed, itt a lábaid előtt föbelőyöm magamat...

Es a zsebébe nyulva megragadta a szivarzseppjét, mintha revolveresévé lett volna. Agostainé egyet sóhajtott, lefektette az urát a pamlagra és borogatta az arcát az arezátlannak...

dás létesülhessen a pártok között a választójog reformjára nézve. Az ellentétek azonban az egyes felfogások közt oly nagyok, hogy azokat elüntetni aligha lesz lehetsége.

A vitarendező-bizottság ülése.

A vitarendező-bizottság ma délelőtt a képviselőházban ülést tartott. Az ülésen részt vettek a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt részéről Dész Zoltán, Kelemen Béla, Hammersberg László és Ostffy Lajos, a függetlenségi és negyvennyolcas párt részéről Lovász Márton, Eitner Zsigmond és Madi-Kovács János, a pártönkivüli függetlenségi részéről Kobek Kornél. A vitarendező-bizottság megállapodása szerint e héten még Jármy Béla negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párti fog a véderőjavaslatokhoz beszélni. A vitarendező-bizottság a jövő hétre minden esetre seregre berendezkedett.

A pártkörökből.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártkörben ma nagy számban voltak együtt a párt tagjai. A párt vezetőségéből ott voltak gróf Apponyi Albert, Dész Zoltán és Sággy Gyula. A beszélgetés főleg a pénzügyminiszter mai exozéja körül forgott. A képviselők hangoztatták, hogy a költségvetés teljes mértékben igazolja a koalíciós kormány pénzügyi gazdálkodását. A munkapárt köréből gyakran hozták fel, hogy a volt kormány tönkretette az ország finansziáit és mégis a mostani költségvetés az előzőkhöz képest további emelkedéseket tüntet fel a kiadásokban, amelyek fedezetére szintén megtalálja a forrásokat, ami a koalíció helyes pénzügyi kormányzatának a bizonyosága.

A függetlenségi Justh-pártkörben az este folyamán is igen sokan jártak fenn a párt képviselő- és kültagjai közül. Az elnökség részéről Justh Gyula és Holló Lajos időztek fenn hosszasan és a párt tagjai a politikai helyzetet behatóan megvitatták.

A nemzeti munkapárt körében ma este megjelentek gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, gróf Serényi Béla, Székely Ferenc és Tizai Samu miniszterek, Nagy Lajos, a képviselőház alelnöke és a párt tagjai nagy számban. Az est folyamán a klubhelyiségben járt Lukács László pénzügyminiszter is, akit a párttagok melegen üdvözöltek a budget benyújtása alkalmából és exozéjért. A pártkörben egyébként élénk kommentáltak a lapoknak híreit Berzeviczy Albertnek, a képviselőház elnökének eszméseiéről.

A véderőreform ellen.

A Kápolnai választókerület függetlenségi és 48-as pártja a hó 15-én Kápolnán népgyűlést tart, hogy tiltakozzék Heves vármegyének az obstrukciótételező határozata és a katonai javaslatok ellen. A nagyarányúnak ígérkező népgyűlésre meghívták Batthyány Tivadar grótot, Holló Lajos, Károlyi Mihály grótot, Mozóssy Bélát és Barabás Bélát. A gazdapárti képviselők közül Szabó István és Herceg Sándor már megígérték a gyűlésen való részvételüket. A vármegyei függetlenségi párt részéről Szederkényi Nándor nyugalmazott főispán is beszédet fog mondani a népgyűlésen.

A választójogi körirat.

Az Országos Magyar Iskolaegyesület ma délután öt órakor tartotta meg rendes ötéves igazgató-tanácsi ülést. Az elnöki bejelentések után a közgyűlés foglalkozott a belügyminiszterium megkeresése alapján a választójog reformjának alapvető kérdéseivel. Az igazgató-tanács egyetelmű megállapodása az volt, hogy ez a kérdés teljesen megérett a megvalósításra. Lehetően, hogy más irányban valószínűsítsék meg a választójog, mint demokratikus irányban, mert különben ellenkező a haladás, a modern fejlődés feltételeivel. De amely végzetes volna e szempont mellőzése, éppoly végzetes volna, ha a magyar nemzeti történelmi fejlődésnek feltételeit és feladatosságának megtartását elmulasztaná szem elől a kormány.

A Társadalomtudományi Társaság választmányára a nyári szünet után most tartott első ülésén tárgyalás alá vette a miniszterelnök ama leiratát, amelyben a társaság véleményét kérte a választó-

jog reformja ügyében. A választmány elhatározta, hogy igen kimerítő memorandumban fog válaszolni, melyhez törvényjavaslat tervezetet is fog csatolni. Az ülésen behatóan megvitatták az összes elvi kérdéseket és az emlékirat megalkotására bizottságot küldtek ki.

A verseczi átirat.

Gömör- és Kishont vármegye ma tartott közgyűlésén a verseczi átirat tárgyalása került sorra. Az állandó választmány azt javasolta, hogy a vármegye a parlamentben most folyó technikai obstrukciót helytelenítse. A megyei ellenzék vezérférfiai a béke kedvéért nem provokáltak harcot. A főispán Kubinyi Géza orsz. képviselő indítványára elrendelte a névszerinti szavazást, amelynek eredményeképpen a közgyűlés 26 szavazat ellenében 101 szóval elfogadta az állandó választmány javaslatát. A közgyűlés higgadt mederben folyt tovább.

„Ragyogó költségvetés.”

— Lukács László exozéja. —

A képviselőház ülése.

Budapest, október 12.

A munkapárt, mielőtt még Lukács László pénzügyminiszter betérjett volna a jövő évi budget-javaslatot, elnevezte ezt a költségvetést „ragyogó költségvetés”-nek.

No hát ez ám a ragyogó költségvetés, — azt a ragyogóját! Száznegyvenhat millió koronával emelkednek az állambiztosítási kiadásai és igen természetesen ugyanennyivel kell többet kiizzadnia az adózó polgárságnak. Ebből a száznegyvenhat millióból nyolcvan millióval emelkednek a rendes és hatvanhat millió koronával a rendkívüli kiadások.

A legnagyobb emelkedést mutatja a kereskedelmi tárcza költségvetése, amely egymaga harmincz millióval több kiadást igényel, mint az elmúlt évben, szemben a kultusz-tárcza költségvetésével, mely mindössze kilencz millió korona emelkedést mutat. A hadsereg kiadásai ez évben nyolcz és fél millió koronával emelkednek, de ez csak első minimális részlete annak a váltónak, amelyet a kormány 1915-ig zsíralt a hadseregfejlesztés számára. A következő évi részletek már sokkal gorbóbbak és terhesebbek lesznek.

Felvett ezenkívül a kormány az állami hitváltások fizetéseire négy millió koronát, — meglepően sok a száznegyvenhat millióból! — de ennek legnagyobb része még a koalíciós kormány idejében hozott fizetérendezések effektuálására szükséges. Szóval a tisztviselők ezt a fizetérendezést jórészt nem ettől a kormánytól, hanem még a koalíciótól kapják.

A száznegyvenhat millió kiadái többlettel szemben, igen világos, a bevételeknek is emelkedést kell mutatniok. Új bevételi forrásokat kellett a kormánynak felkutatnia, hogy a kiadásoknak ezt a horribilis emelkedését valamiképp fedezni tudja. És a pénzügyi kormány ezen a téren valóssággal rászabadult az államvasutakra, a dohánymonopóliumra és a fogyasztási adókra. Felemlik a vasúti személyes árudíj-szabásokat, hogy huszonhárom millióval többet vasaljanak ki a boldogtalan Máv-ból, felemlik a fogyasztási adókat, hogy huszmillió koronával többet vegyenek ki a szegényebb néposztályok zsebéből és végül felemlítik már a dohányárakat, hogy ebből ismét huszmillió korona újabb alap származzon a költségvetés számára. Ezenkívül ötvenöt millió emelkedést vár a kormány az államvasutak rendes bevételeinek eredményétől.

Ebből látható tehát, hogy a száznegyvenhat millió új tehertöbbletnek a felét: hatvannyolcz millió koronát az államvasutaknak kell megfizetniük, de ezzel szemben seholsem olvassuk a költségvetésben, hogy a miniszter az államvasuti alkalmazottak helyzetének javítására csak egy fillért is vett volna fel az előirányzatba.

Főbb vonásokban ezt a költségvetést tervezte ma a képviselőház elő Lukács László pénzügyminiszter. Ezt a „ragyogó költségvetés”-t, amitől még a leghiresebb munkapárti arcok is elfelejtettek ragyogni. Minden arcra a gond, a bizonytalan jövő sötét felhői na-

hezdedtek rá és nem is mozdultak onnan, míg csak a miniszter expozéját be nem fejezte.

Az expozé után az ellenzéki pártok vezetői emelkedtek szólásra, de érdemben — természetesen — nem bírálhatták a javaslatot. Kijelentésük mindössze arra szorítkozott, hogy a költségvetéssel szemben hajlandók felüggeszteni a technikai obstrukciót. Vönják tehát vissza a véderőjavaslatokat és tárgyalásait a költségvetést.

A kormány természetesen erre a kívánásra választ nem adott.

A mai ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

Napirend előtt.

Berzeviczy Albert elnök féltizenegy órakor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

A jegyzőkönyv hitelesítése közben lépett a terembe gróf **Khuen-Héderváry Károly** miniszterelnök, a jobboldal megéljenzi. Zsivió! — kiáltják a baloldalon.

Rakovszky István: Ave Caesar, morituri te salutant!

Elnök bemutatja a beérkezett kérvényeket, a melyek közül ötre az ellenzék névszerinti szavazást kér.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök betérjeszi az 1911. év második felében történt hiteltulépésekről, valamint az 1910. évi zárszámadásról szóló jelentést.

Az expozé.

Lukács László pénzügyminiszter állt fel ezután szólásra, hogy az 1912. évi költségvetés benyújtása kapcsán elmondja expozéját. A költségvetési előirányzat összeállításáig mindig és minden körülmények között nagyfontosságú, — kezdte — mert az állapítja meg egy évre, sőt sok tekintetben hosszabb időre is az összes állami organumok működésének irányát és terjedelmét. Ez alkalommal azonban az 1912. évi költségvetési előirányzat fokozott fontossággal bír, azon oknál fogva, mert ebben jelentkeznek először és pedig teljes mértékben, azok a kiadási többletek, melyek a véderőtörvényvel kapcsolatban vannak. Erről a kérdéssel már volt alkalmunk nyilatkozni akkor, amidőn a véderőtörvényjavaslat a pénzügyi bizottságban tárgyalatott. Ez alkalommal nem feladata, hogy a véderőjavaslat részleteivel s illetőleg s azzal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozzék, hanem az, hogy az 1912. évi költségvetési előirányzatot ismertesse. Miután azonban ebbe az előirányzatba a katonai kérdések már be vannak illesztve s így ez a teher az egész államháztartás keretébe illesztve jelenik meg, ez nagyon alkalmas momentum a kérdés objektív megvilágítására és megítélésére. Mielőtt azonban az 1912. évi költségvetési előirányzat ismertetésére áttérne, rövid visszapillantást vet a mult évre és illetőleg az államháztartásnak az 1910-ik évben mutatkozó alakulására. 1910-ré a szó szoros értelmében vett költségvetési törvény nem jött létre, hanem jött egy felhatalmazási törvény és ez is csak az év második felében. Ez felhatalmazta a kormányt arra, hogy az 1910. évben a megelőző költségvetési törvény keretén belül folytassa az állami háztartást. Ha most nézzük, hogy miként alakult gyakorlatilag a kezelés, akkor azt látjuk, hogy az állami bevételek nemcsak hogy fedették a kiadásokat, hanem még meglehetősen többletet is mutattak fel. Így a pénzügyi kezelésben a tényleg befolyt bevételeknél az eredmény 61 millióval volt kedvezőbb, mint az előirányzat, az előírási és utalványozási kezelésben pedig az eredmény 122 millióval volt kedvezőbb, mint ahogy előirányozva lett. Ennek előrebocsátása után áttér a költségvetési előirányzatra, amelyet ma terjeszt be az 1912. évre. Mindenekelőtt ismerteti a költségvetés vázát. Azt hiszi, hogy természetesen találják, hogy miután az állami élet minden ágazatában haladás, fellendülés és fejlődés mutatkozik, a kiadások emelkednek és pedig emelkednek az egész vonalon; a rendes kiadások, az átmeneti kiadások és a beruházások, s ezzel szemben természetesen emelkednek a bevételek is. Emelkednek a rendes kiadások 1912-ben 1911-el szemben 80.5 millió koronával; ezekkel szemben a rendes bevételek emelkednek 123.1 millió koronával. Tehát, a kedvező eredmény, vagyis a bevételek többlete a kiadásokkal szemben 45 millió korona. Az átmeneti kiadások 35.5 millióval, a beruházások 30.1 millióval emelkednek. Ezekkel szemben az átmeneti bevételek 23 millióval emelkednek, úgy hogy az egész kiadási többlet 1911-el szemben 146.1 millió és ugyanennyi a bevételi emelkedés is, amelyből 123.1 millió rendes bevétel és 23 millió átmeneti bevétel. A bevételeknek ezen kedvező alakulása, vagyis az a körülmény, hogy a rendes bevételek ennyivel haladják meg a rendes ki-

adásokat, azt vonja maga után, hogy dacára annak, hogy ebben a költségvetésben a beruházási hitelek sokkal nagyobb összeget vesznek igénybe, mint az 1911. évben, ezen beruházások egy része azonban már fejedtetet nyervén, a rendes bevételi többletekkel szemben az az összeg, amely a beruházásokból kölcsönre utalandó, nemcsak hogy nem nagyobb, mint a mult évi, hanem valamivel kisebb, dacára annak, hogy maguk a beruházások, illetőleg a kiadások ily tetemes emelkedést mutatnak. Hogy mi idézi ezt elő, azt röviden ismerteti:

A rendes kiadásoknak 80.5 millió emelkedéséből esik az üzemekre 37 millió emelkedés, vagyis a pénzügyi tárczában 8 millió, a kereskedelmi tárczában 27 millió és a földművelésügyi tárczában 2 millió. Az állami alkalmazottak, vármegyei alkalmazottak és tanítók anyagi helyzetének javítására irányuló kiadások emelik a budgetet 4,050,000 koronával. A városok segélyezésére többlet vesznek fel egy millió koronával. Horvát-Szlavonország beligazgatási szükségletei 1,250,000 koronával növelik a kiadásokat. Az állami adósságoknál ama felhatalmazások alapján, amelyeket a kormány az 1910. IV. törvényekben és az ez évi költségvetési törvényben emissziókra kapott, emelkedik a szükséglet a 4 százalékos koronajáradék-adósságnál 7.5 millió koronával. A nyugdíj-szükséglet folytonos természetes emelkedés következtében növekedik 2 millió koronával, az egyes miniszteri tárczák különböző személyi és dologi kiadásbeli szükséglete emelkedik összesen 23.3 millióval és végül emelkednek a közpénzügyi rendes kiadások 4,258,000 koronával. Ezek a tételek igazolják a rendes kiadások emelkedését. A további kiadások 35 millió koronával emelkednek, ezekben azonban van egy 20 millióval, mely átfutó természetű, mely bevételben és kiadásban egyaránt jelentkezik, t. i. a pénzügyvel kapcsolatban. Ezt tehát figyelmen kívül hagyhatjuk, mert a mérlegre befolyást nem gyakorol. Ami a beruházásokat illeti, ezek 30.1 millió koronával emelkednek és pedig a pénzügyi tárczában 8,300,000 koronával; a kereskedelmi tárczában 77 millió a számszerinti emelkedés, miután azonban az utóbbinál a folyó évben még a külön beruházási törvényekből rendelkezésre állot 42.5 millió korona hitel, ez most eslevén, ha ezt leszámítjuk, a kereskedelmi tárczában a beruházások tulajdonképeni emelkedése csak 17.2 millió korona. Ismétli, tehát az összes kiadások emelkednek 146 millió koronával, ebből 80 millió esik a rendes kiadásokra, a többi pedig az átmenetiekre; ezzel szemben a bevételek szintén 146 millióval emelkednek s ebből 123 millió rendes, 23 millió pedig átmeneti bevétel. Beszédének a kiadásokat ismertető része után szünetet kért.

Szünet után.

Lukács László pénzügyminiszter, miután a bevételi tételek részleteit ismertette, a következőkben folytatta: Ha megemlítem még, hogy a földművelésügyi minisztérium bevételei mintegy 3 millió koronával emelkednek, ezzel a bevételek sorozatát teljesen kimerítettem és konstatalhatom újlag, hogy a rendes bevételeink 123 millió koronával, átmeneti bevételeink pedig 23 millió koronával emelkednek. (Helyeslés jobbfelől.) Ebben az előirányzatban nagyon sok olyan tétel van, amely különböző, az állam és a közönség érdekében célzerű intézmények kezdeményezését jelenti, amely már létező intézményeink igen hathatós fejlesztését eredményezheti. Hogy néhányat emlitsen, utal arra, hogy ebben a költségvetésben tervezve van a közvédelmi és körorvosok nyugdíjintézetének felállítására, a közigazgatási tanfolyamoknak, vagyis a jegyzőképző tanfolyamoknak teljesen újja szervezése, ápolóképző tanfolyamok létesítése, kertgazdasági tanfolyamok létesítése, a közegészségi és közbiztonsági intézményeknek igen hathatós előmozdítása, az állami tanfelügyelők intézményének teljes újja szervezése, a közjótékonyk és emberbaráti intézmények segélyezése, a hegyvidéki akciónak, amint említettem, négy vármegyére való további kiterjesztése, a földművelés, állattenyésztés, az erdészet minden ágának hatalmas fejlesztése, a javítóintézetek ügy fejlesztése, az egyházak és felekezetek segélyezésének nagyobb mérvű fokozása, a közoktatásügynek az egész vonalon felső, közép- és népi iskolák fejlesztése, az ipari- és kereskedelmi érdekek előmozdítása, az állami, megyei, közvédelmi alkalmazottak és tanítók anyagi helyzetének javítása, valamint a városokak is, a folyamszabályozási munkálatok jelentékeny kiterjesztése, a budapesti pályaudvarok újjáépítésének megindítása, a harmadik egyetem felállítása, az új Nemzeti Színház felépítése, az egész honvédségi ügy újjászervezése és számos mások, amelyek a nem kevesebb, mint 148 millióval egészben, a rendes kezelésben pedig 80.4 millióval emelik az állami kiadásokat. Ezekkel a tetemes emelkedésekkel szemben áll az a többlet, amely a véderőjavaslatból kifolyólag az 1913. évben rezultálódik, amely összesen kitesz 4,250,000 koronát.

Egy hang a jobboldalon: Ezért nem érdemes obstruálni. (Derültség.)

Lesz kommentár is!

Lukács László pénzügyminiszter: Ezzel szemben rá kell mutatnom, hogy van még az extraordiáriumban egy 4.5 milliós emelkedés ebből kifolyólag, de ez nem jó kifejezésre számszerint a költségvetésben, mert ugyanily összegű tétel ellensúlyozza a bevételekben. Az egyik oldalon 80 millió, illetőleg 146 millió, a másik oldalon 4.1 millió, — én e számokhoz egyetlen szó kommentárt nem fűzök.

Décs Zoltán: A kommentárt majd megteszszük mi, és az igaz lesz!

Lukács László pénzügyminiszter: Ismétli, a számokhoz nem kíván kommentárt fűzni, a képviselőház minden egyes tagjának joga ebből levonni a következtetést. Azt hiszi, hogy e számok bizonyítékot képeznek azon álláspontjuk mellett, hogy azok a terhek, amelyek a költségvetésben a véderőjavaslatból kifolyólag mutatkoznak, semmiesetre sem lehetnek oly végzetesek az államháztartásra, mint ahogy azt terjesztik. A tulajdonosok ilyekkel joggal mondhatják azt, hogy ha a 4% milliós szinten közvetlenül produktív célokra volna használható, jobb volna, mintha az katonai célokra használnák. Ebben az állításukban igazuk volna, ha volna, vagy lehetne Európában állam, mely a maga védelmére nem kénytelen költenni és nagy erőfeszítéseket tenni. De miután ez az állapot nincs és nem is képzelhető, legkevésbé képzelhető pedig azon a ponton, Európa közepén, éppen azért, még gazdasági és pénzügyi szempontból is azt kell mondani, hogy ez a rendszer a leghelyesebb, melyet eddig követtünk, t. i. a közös hadsereg fenntartásának rendszere. Ismertette ezután a költségvetés technikai összeállításának módját, majd pedig kifejtette abbéli véleményét, hogy úgy a bevételek, mint a kiadások teljesen reális alapon vannak számítva és állítva, hogy ezen költségvetés segélyével az államháztartás egyensúlya az 1912. évben is megővható lesz. Ez azonban nem menti fel szólókat azon kötelezettség alól, hogy a jövőben az állami bevételek további fokozásáról is ne gondoskodjanak. Gondoskodni kell azért, mert az állami élet fejlődésén, a kiadások is emelkednek. Ezért tehát törekedni kell tartalékok szerzésére, az állam pénzügyi tartalékainak megerősítésére. Bejelenti még, hogy a nyugdíjtörvény reformjáról szóló javaslat elkészítését elrendelte s a javaslat elkészítés alatt van és így a nyugdíjakok, az árvek és övegyek sorsáról is mielőbb gondoskodni fognak. — Miután végül megállapította a költségvetés végösszegeit, kérte, hogy az előirányzat nyomassék ki, osztassák szét s előzetes tárgyalás céljából adassék ki a pénzügyi bizottságnak. (Eljenzes jobbról.)

Hozzászólók a pártok.

Kossuth Ferenc: A pénzügyminiszter urnák előterjesztésével kapcsolatban egy kijelentést kívánok tenni. (Halljuk! balfelől.) Még pedig azért, hogy egyrészt a t. Házat tájékoztassam, másrészt pedig azért, hogy a közvélemény tájékoztatásához is hozzájáruljak. (Halljuk! Halljuk!) Annak a pártnak, amelyhez tartozom, óhajtsa az, hogy az 1897. XX. t. cz. 3. szakasza szerint az országunk meg legyen szavazva az év vége előtt a rendes költségvetés (Helyeslés.), hogy kikerülhető legyen az a szerencsétlenség, hogy az ország közgazdasági téren ismét az exlex állapotba kerüljön. Ennek folytán azt a kijelentést teszem, hogy nekünk *nincs szándékunk a költségvetéssel szemben kivételes tárgyalási eszközökbe nyulni.* (Derültség jobbfelől.) Mozgás a baloldalon.) s ennek következtében nagyon kérem a t. pénzügyminiszter urat, hasson oda, hogy lehető legyen a költségvetésnek *hellyel időben* való letárgyalása. (Helyeslés a baloldalon.)

Holló Lajos: En is csak néhány szóval akarok szintén kifejezést adni annak, hogy hozzájárulok az igen t. pénzügyminiszter ur azon indítványához, hogy a t. pénzügyminiszter ur által betérjesztett költségvetés kinyomassék és a pénzügyi bizottsághoz utasították előzetes tárgyalás végett. Ami felszólalásomra tulajdonképen okot adott, az természetesen nem ez, hanem inkább kapcsolatos azal, amit **Kossuth Ferenc** mondott, hogy t. i. a magam részéről kifejezést adhassak annak a fel-fogásnak, amelyet különben már más alkalommal is kifejeztünk, hogy amennyiben az igen t. kormány más előterjesztésekkel, különösen pedig a költségvetés előterjesztésével kívánna jönni, ha azt az év vége előtt a Ház tárgyalása alá kívánja bocsátani, a mi pártunk részéről ez ellen egyáltalában semmiféle törvényes akadályokat górdítani, semmiféle oly eszközöket felhasználni nem kívánunk, hogy a költségvetés minél előbb letárgyalassék és törvényerőre emelkedjék. (Helyeslés a szőlőbaloldalon.)

Rakovszky István: En egész röviden kívánok jelenteni, hogy csatlakozom a t. pénzügyminiszter ur előterjesztéséhez. S bár *nem fogadjuk el a költségvetést*, mindenesetre azon fogunk lenni, hogy mesterséges uton semmi akadály ne ár-

gyorsabb lefolytathatása érdekében a vonatkozó hitel 2.106.000 koronával emeltetett. Pénzügyi közgazgatási épületek emelésére 534.000 koronával, minisztériumi épületek emelésére pedig 2.000.000 K-val vétetett fel több.

Az igazságügyi tőreza.

Kerek 1 millió koronával emeltetett az igazságügyi tőreza a törvénykezési és fogház építkezésekre szolgáló hitel s kerek összegben mintegy 150.000 korona többletet idéz elő a tőreza költségvetésben az igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló s az országgyűlés előtt fekvő törvényjavaslatban kilátásba vett intézkedések költségeinek előirányzása. A szamosújvári fegyvertételek javítóintézetét átalakítása folytán, valamint általában a javító nevelés ügyének fejlesztése érdekében kerekben 350.000 koronával több vétetett fel. 155.000 koronával emeltetett a közjótékonyági és emberbaráti intézmények céljaira szolgáló hitel, főleg az elhagyott gyermekek gondozásának hathatósabb előmozdítása érdekében. A munkásjóléti intézményeket illetőleg kiemelendő, hogy az állami munkástelepeken építkezésekre — az 1908. évi XXIX. t-cikkkel engedélyezett hitel kikerülése folytán — a tőreza beruházások között 3.093.588 koronával több vétetett fel.

A katonai kiadások.

A véderő fejlesztésére szolgáló kiadásokat illetőleg megjegyezték, hogy az 1911—1915. esztendőkre megállapított programnak megfelelően s a vámbételekkel számbevehető emelkedés figyelembe vételével a közös hadsereg és haditengerészet rendes kiadásai címén, mint fentebb is már említettük, az 1912. évből összesen 4.238.800 K-val több kiadás járul a magyar szent korona országaira, mint 1911-ben. Az átmeneti kiadások többlete pedig 4.368.000 K, amely azonban a közösügyi rendkívüli bevételek hasonlósszerű emelkedésével teljes mérvben ellensúlyoztatott, úgy, hogy az összes hadügyi kiadások nettó emelkedése az 1911. évre megállapított szükséglettel szemben 4 millió 258.800 K. A honvédség összes kiadásai 8.309.550 K-val emelkednek, amely összegből — csak a legjelentékenyebb tételeket említtve — a gyalogsági csapatok átszervezésére és létszámemelésére 1.065.176 K, a lovassági csapatok átszervezésére és létszámemelésére 551.723 K, 2 új ágyúered felállítására 384.096 K esik, míg a fennmaradó többlet az egyes honvédségi intézmények emelkedő szükséglete, a honvédség átszervezésével kapcsolatosan szükséges beszerzések és építkezések által van indokolva.

A bevételek.

Áttérve a bevételekre:

A rendes bevételek 1.667.091.211 K-val, vagyis az 1911. évre törvényhozással megállapított 1.543.959.933 K-val szemben 123.131.278 K-val magasabb összegben vannak előirányozva. Csak a legjelentékenyebb többleteket említtve: a dohányjövődék bevételei 20.250.000 K-val, a vasgyáraké 4.010.000 K-val, a posta-, távív- és távbeszélő bevételei 6.580.000 K-val, az államasuti bevételek 55.000.000 K-val, az állami erdők bevételei pedig 3.087.707 K-val magasabb összegben voltak előirányozhatók.

A rendes bevételek emelkedéséből továbbá 8.240.000 korona esik az egyes adókra és földterhermentesítési pótlékokra, 8.400.000 korona a bélyegre és a jogilletékre s 20.090.000 kor. a fogyasztási és italadókra.

Rendkívüli bevételek címén az 1911. évre törvényhozással megállapított 162.637.196 koronával szemben 185.656.450 korona, vagyis 23.019.254 koronával több irányoztatik elő. Ez a többlet legnagyobb részében a pénzverésből származó s fentebb már említett 22.433.819 korona rendkívüli bevétel előirányzása folytán áll elő. Ettől a bevételi emelkedéstől eltekintve, a rendkívüli bevételek csoportjában a főbb eltérés az, hogy a közösügyi rendkívüli kiadások fedezésére kibocsátandó kölcsönökből eredő bevétel 4 millió 368.000 koronával nagyobb, a közösügyi rendkívüli kiadások emelkedésének megfelelően, de hogy ezzel szemben egyéb beruházásoknak költségeire kölcsön útján fedezendő bevételek címén összesen 4.605.500 koronával kevesebb irányoztatott elő, úgy, hogy dacára annak, hogy az állami kiadások a fentiekben ismertett igen jelentékeny többleteket tüntetik fel s hogy e többletekből 30.149.250 korona a beruházási kiadások emelkedésére esik: kölcsönből eredő bevétel fejében az 1912. évre nem irányoztatott elő nagyobb összeg annál az összegnél, amelynek kötvénykibocsátás útján való beszerzésére az 1911. évre az 1911. évi költségvetésben felhatalmazás adatott, sőt még 237.500 koronával kevesebb.

Budapest, október 12.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, pénteken ülést tart. Napirend: névszerint való szavazások és a véderőjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

A középiskolai tanszemélyzet státuszrendezése. Az állami középiskolai, felsőbb leányiskolai, felső kereskedelmi iskolai, valamint az elemi iskolai tanító-, tanítónő- és kisdidővönképző intézeti igazgatói és tanári személyzet, nemkülönben az állami középiskolai tornatanítók státuszának az 1911. évi költségvetés indoklásában ismertett rendezését az 1912. évi költségvetés keretében egész terjedelmében fogják végrehajtani, vagyis az eredetileg három évi ütemben (t. i. az 1911., az 1912. és az 1913. évi költségvetésre) tervezett státuszrendezést már az 1912. évi költségvetésben teljesen keresztül fogják vinni. Az állami polgári iskolai és gyógypedagógiai tanszemélyzet státuszának rendezése szintén az említett tanszemélyzetek anyagi helyzetének gyorsabb és hathatósabb javítása érdekében az eredeti tervzettől eltérően nem öt, hanem három év alatt fog végbemenni, aminek képest a rendezés hátralevő részének megvalósítása 1912-ben és 1913-ban két egyenlő ütemben fog megtörténni.

KÜLFÖLD.

Drágasági vita a Reichsrathban.

— Az osztrák tisztviselők mozgalmá —

Bécsből jelentik, hogy a képviselőház mai ülésén a folytatlagos drágasági vita során Udvardi képviselő kifejti a mezőgazdaság mostani válságos helyzetének okait, minden állat- és husbehozatal ellen állást foglal és az agráriusok leghatározottabb állásfoglalását jelenti be a minisztereknek a gabonavámokra vonatkozó legutóbbi kijelentése ellen. Neunteufel (keresztényszocialista) tiltakozik a politikai súlypontnak Bécsből Budapestra való helyezése ellen. Rybars (szlovén) a lakásinséget fejtegeti, követeli a lakók jogainak reformját, a lakásuzsora büntetését. Birálja ezután Balkánpolitikánkat és azt mondja, hogy itt minden szimpátiát elvesztettünk. Magyarországgal szemben konfliktustól félve mindig engedünk, még ha vitális érdekeinkről, sőt a monarchia fennállásáról van is szó. Magyarország még a stratégiai szempontokat sem veszi tekintetbe. Ez a dalmáciai vasútösszeköttetés kérdésében mutatkozik, ahol a magyarok még sem tettek semmit kötelezettségeik teljesítésére. Ezért Ausztriának a huskérdésben Magyarországgal szemben saját lábára kell állnia. Poise kijelenti, ha sikerül a takarmánytermelést 25 százalékkal emelni, úgy az osztrák mezőgazdaság nemcsak a belfogyasztás fedezésére, hanem exportra is képes lesz. Ezzel a huskérdés meg volna oldva. Kadlec képviselő kifejti, hogy vidéken még nagyobb a drágaság, mint a városban. Utána a tárgyalást megszakítják. Dulibics és társainak a dalmáciai vasutakra vonatkozó sürgős javaslatát veszik tárgyalás alá. Dulibics kifejti, hogy Dalmácia szomorú gazdasági helyzete a monarchiával való rossz összeköttetésre vezetendő vissza. Tiltakozik az ellen, hogy Magyarországnak a kassa-oderbergi vasút ügyében engedmények tétessenek, ami által a kormány elveszténő az egyedüli eszközt, amelylyel a magyar kormánytól a dalmát vasuti összeköttetést megszerezheti. Az illetékes helyről elhangzott néhány szó arra enged következtetni, hogy az osztrák kormány valamely formában engedni fog a magyar követeléseknek, pedig szükséges volna, hogy feltétlenül ragaszkodjék a junktimhoz. Érbe kiáltóan szomorú tényállás, hogy Magyarország a dalmát-krajnai vasut építésére vonatkozó köteletségének még mindig nem tett eleget és hogy ebben az osztrák kormány téliensége még támogatja. A tárgyalást megszakítják. — Ülés végén dr. Heilingger egy bécsi lapban megjelent olaszellenes cikk miatt szólalt fel. Az cikk csak egy láncszeme az Olaszország ellen felőltség nélkül helyről elhangzott sérelmek sorozatának. Ezen igazságok nyilvánvalólag ellenkeznek általánosan tisztelt uralkodónk szándékaival, akit egész Európában mint a béke legfőbb barátját tisztelnek. Sem az olasz, sem az osztrák népek nem állana érdekében a háború s szónok ezért azt kívánja, hogy a miniszterelnök világozsa fel a parlamentet a monarchia külpolitikájáról.

Bécsből jelentik: A képviselőház pártjainak elnökei konferenciájukon megbeszéltek azt az esz-

mét, nem lehetne-e a kormánynak a hivatalnok karra vonatkozó javaslatát első olvasás nélkül bizottság elé utalni. Végül úgy döntöttek, hogy a drágasági vita befejeztével a hivatalnoki javaslat a házszabályreform és a költségvetés első olvasású tűzik napirendre. A vita során báró Gautsch miniszterelnök azt javasolta, hogy hagyják el az első olvasást, hogy a javaslat január elsejére elintéztessék. Egyben kijelentette, hogy a szolgálati pragmatikát semmi esetre sem fogja az említett javaslat és a fedezési javaslatok elintézése előtt benyújtani. Azt hiszi, hogy ma az uralkodó igazságtalanság és agy tázó következtében alig lehet ezen nemcsak a hivatalnokokra, hanem az államra nézve is oly fontos materiát nyugodt munkával elintézni.

Bécsből jelentik, hogy a vasutasok példájú követve, most már az államtisztviselők mozgalmá. Tegnap gyűlést tartottak a városban, ahol majdnem tízezer állami tisztviselő jelent meg az egész országból. 25 képviselő is részt vett az ülésen, amely főképpen a drágasággal foglalkozott. A szónokok valamennyien kijelentették, hogy a kormánynak a drágaság ellen tett intézkedéseit nem tartják kielégítőnek, a tisztviselőknek a jövő évi költségvetésben tervezett fizetésrendezésével nem esnek megelégedve és ezért, ha a kormány nem javít a helyzeten, passzív rezisztenciába lépnek. Határidőül, éppen úgy, mint a vasutasok, ők is október 15-ét tűzték ki.

Az új portugál külügyminiszter. Lisszabomból jelentik: Augusto Vascontelost külügyminiszterre nevezték ki.

Az általános választói jog Hollandiában.

Hollandiai kamarában győzött a szocialista kisebbség, miután az általános szavazati jog érdekében megobstruálták az indiai költségvetést.

Ma délelőtt legnagyobb meglepetésre találó Nolens képviselő a kat. jobbpárt kijelentése, hogy párteltársai azt a javaslatot, hogy a Ház feliratot intézzen a királynéhoz az általános szavazati jog dolgában, nem fogják ellenezni.

Troelstra szocialista vezér az alkotmányrevizió sürgősségét indítványozza, hogy az általános szavazati jog mielőbb megvalósuljon. Kijelentette továbbá, hogy a szocialisták abbahagyják az obstrukciót, ha szóló javaslatát az indiai költségvetés előtt tárgyalják. A kamara ezt a föltétellel elfogadta.

Egy angol Dreadnought kudarcza. Londonból jelentik: Portsmouthból jelentik, hogy most terti vészta az Orien Dreadnought az első lövészet gyakorlatokról, amelyek meglehetősen nagy kudarczal jártak. A négyhüvelykes ágyúk hasznavehetlenekké lettek és a 13½ hüvelyk kaliberűek is annyira megrongálódtak, hogy 80 lövés után a első belső burkát ki kell cserélni.

EGYHÁZAK.

(Egy kanonok jubileuma.) Szép ünnepséget rendezett Szerencs város közönsége, Bányai János gör. kath. kanonok, lelkészi pályájának ötvenéves jubileuma alkalmából. Szombaton este lampionos menetet rendeztek szerenáddal. Másnap, az ünnepelt fia, ki hittanár, mondott csendes misét, majd a jubiláns mutatta be aranymiséjét. Dél-előtt tizenegy órakor Gortvai Andor főszolgabíró elnökele alatt díszközgyűlés volt, melyen a város egyik utcáját Bányai-utczának nevezték el és a jubiláns díszpolgárrá választották. Két órakor banket fejezte be az ünnepet, melyen Gortvai Andor méltatta Bányai érdemeit.

(Reformációi emlékünnap.) Az Evangélikus Konfirmált Ifjak és Leányok Egyesülete október 31-én reformációi emlékünnapot rendez a Deák-téri egyházi épület dísztermében. Az ünnepi beszédet Sipos András segédlelkész tartja.

(A budapesti katolikus papság őszi ülése.) A budapesti kerületi esperesség papsága folyó évi október hó 19-án, esütörtökön délután öt órakor tartja őszi gyűlését dr. Ott Ádám apát, esperesplébános elnökele alatt a központi papnevelő-intézet dísztermében.

(Egyházmegyei közgyűlés.) Mátészalkáról jelentik: A nagykarolyi ev. ref. egyházmegye tegnap tartotta meg itt őszi gyűlését Domahidy Elemér debreczeni főispán világi és Berey József esperes elnöklésével. Domahidy megvívó beszéd-

len melegen méltatta Erős Lajos volt debreczeni püspök emlékét s elhatározták, hogy azt megörökítik. A gyűlés napirendjére tértek át ezután s felolvasták az esperesi jelentést, amely az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról számolt be. A főispán indítványára ezután dr. Baltház püspököt jegyzőkönyvileg üdvözölni határozták.

Harcz Tripoliszért.

— Az olasz expedíció partraszállt. — Török-olasz csatározások. — Bizonytalanság Konstantinápolyban. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 12.

Mialatt Tripoliszban sorra kikötnek az olasz expedíciós csapatok, hogy hozzáfogjanak az ország okkupációjához, azalatt az európai diplomácia már azon fáradozik, hogy a török-olasz békekötvetítésre megfelelő bázist találjon. Ez a fáradozás egyelőre még semmi eredményrel nem járt, különösen azért, mert a porta kommunikációja nem nyújtott elegendő garanciát Törökország engedékenységére nézve. A békekötvetítő hatalmak nem állhatnak üres kézzel Itália elé és már több ízben hangnelyozták, hogy a békekötvetítés megkezdése előtt a portának precizizálnia kell azokat az engedményeket, amelyeknek megadására hajlandó. De úgy látszik, ezekkel az engedményekkel még magában Konstantinápolyban sincsenek tisztában és közzefekvő a feltevés, hogy csak a szombatán összejövő török parlament első ülései után lehet a török kormány végleges elhatározását várni. A diplomáciai tárgyalásokról szóló táviratok közül az egyik ma azt jelenti, hogy Pallavicini gróf konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövete, tegnap hosszabb tárgyalást folytatott a nagyvezérral. Ebből is kiviláglik, hogy a monarchia külügyi kormányja erősen részt vesz a meginduló békekötvetítésben, főképpen a Balkán nyugalmanak biztosítása miatt.

Táviratainkat a mai eseményekről itt adjuk:

Az olasz expedíció partraszállása.

Róma, október 12.

A Tripoliszba küldött csapatok partra szállítása tegnap délen kezdődött meg s alig néhány óra alatt be is fejeződött. A lakosság szimpátiusan üdvözölte a csapatokat. A még hátra lévő katonákat a legközelebbi órákban fogják partraszállítani.

Róma, október 12.

A Stefani-ügynökségnek jelentik Tripoliszból ma reggeli kelettel:

A hadihajók egy részétől kísérve újabb 19 szállítóhajó érkezett ide, mely a tripoliszi expedíciós hadtest második hadosztályát hozta. A partraszállás azonnal megkezdődött és szerencsésen halad. Tripolisztól 180 kilométernyire Olaszország irányában új védelmi vonalat létesítettek, melyet a Coatit hadihajó, számos torpedószó és torpedónaszád alkot.

Róma, október 12.

Tripoliszban a mai napig huszonegyezer katonát szállítottak partra. A török helyőrség parancsnoka, Hamir pasa azzal a szándékkal foglalkozik, hogy élelmiszerek hiánya miatt feladja a várost. A tevehajások elszöködtek a török táborból.

Török-olasz csatározás.

London, október 12.

Egy nagyobb csapat török katoná ma tegnap behatolt a Tripolisz melletti oázisba, hogy vizet vigyen; egy olasz hadosztály azonban meglepte és tüzbe fogta. Rövid harc után, a törökök három halott és harminczöt sebesült hátrahagyásával visszahúzódtak. Kétszáz török katoná az olaszok fogságába jutott.

London, október 12.

A Times tudósítója táviratozza Tripoliszból hogy a tegnapi éjszakai összeütközés egészen jelentéktelen volt. Mindössze 20 török katoná közeledett az olasz előőrsök vonalához, akik gyilkos tüzelést kezdtek. Az elesett törökök egyenruhájából állapították meg, hogy a támadó törökök tartalékos katonák voltak. Ezt a török csapatot azért küldték ki, hogy vágja el a tripoliszi vízvezetékét.

Lemészárolt olaszok.

Róma, október 12.

A Stefani-ügynökség jelenti Alexandriából tegnapi kelettel: *Sola* volt hodeidai olasz konzul, aki itt átutazóban van, közli, hogy értesülése szerint a hedzsasi vasutépítésnél foglalkoztatott husz olasz munkást a törökök lemészárolták. A megszállás Karakhan történt. E hírt más oldalról is megerősítik.

Az olaszellenes bojkott.

Róma, október 12.

A Stefani-ügynökség smyrnai jelentése szerint az olasz-ellenes bojkott szervezése befejezettek tekinthető. A bojkott ma megkezdődött.

Szalonicból jelentik a Stefani-ügynökségnek: Az olasz-ellenes bojkott ma megkezdődött.

A Stefani-ügynökség konstantinápolyi értesülése szerint tegnap Pireusből egy bolgár gőzös érkezett ide olasz árukkal, amelyet azonban nem lehetett kirakni.

Konstantinápoly, október 12.

Az olasz lapoktól megvonták a postai szállítási jogát.

Merénylet készül a törökországi olaszok ellen.

Konstantinápoly, október 12.

A *Detto Pubblico* olasz delegátusa és a *Banca di Roma* ügyvezető igazgatója postán csomagot kaptak, amelyekben dinamit és pokolgép volt. Névtelen levelekben azzal fenyegették őket, hogy bankjaikat felrobbantják, ha nem hagyják abba az üzletet. A Banca di Roma ügyvezetője elutazott Konstantinápolyból.

Támadás egy olasz konzul ellen.

Róma, október 12.

A Stefani-ügynökség jelenti Alexandriából tegnapi kelettel: Az alexandrettai olasz konzuli ágens ellenséges tüntetések, valamint éjszakai folyamán a konzuli épület ellen több ízben zúdított közepes követekztében kénytelen volt a várost elhagyni és Larnahába menekülni. A német követ nem részesíthette védelmében a konzult, mert a török hatóságok vonakodtak a védelem jogosultságát elismerni.

Tengeralattj aknák a Dardanellákban.

London, október 12.

A Times közli, hogy a törökök tengeralatti aknákat fektettek le a Dardanellákban. A biztosítási társaságokat ez a hír megrémítette, de egyelőre még nem emelték fel a biztosítási díjtételeket. A londoni kereskedők is nagyon aggodnak és a konstantinápolyi jelentést, amely a Cityhez jött, átadták a Foreign Office-nak s erre a külügyminiszter megfelelő utasításokat küldött a konstantinápolyi nagykövetnek.

Szabadon bocsájtott török hadifoglyok.

Róma, október 12.

A Stefani-ügynökség jelenti: A Sabah és Vera hajókon elfogott néhány török tiszt az a kérelmet intézték a kormányhoz, hogy tekintettel meggyengült egészségükre, bocsássák őket szabadon és engedjék vissza őket hazájukba, hogy otthon ápolhassák magukat. Egyben megköszönik az olasz hatóságok barátságos bánásmódját. Mások, akik, amidőn elfogták őket, éppen visszatérőben voltak, szintén azt kérték, hogy engedjék őket szabadon, hogy hazájukba visszatérhessenek. A kormány tekintettel a rendkívüli körülményekre, kedvezően fogadta a kérvényeket és intézkedett, hogy a tisztek szabadonbocsáttassanak oly feltétel alatt, hogy becsületzavukat adják arra, hogy a most folyó

harcban nem vevnek részt. E tisztek közt van öt százados, egy hadnagy, egy helyettes hadnagy és két kadet.

A hadizsákmány.

Róma, október 12.

A porta ma közli a lapokkal a hadizsákmánynak tekintendő tárgyak lajstromát. Ezek szerint fegyvereken és azok alkatrészein kívül hadizsákmánynak tekintendők: lövegek, löszér, ólom, platina, lópor, salétrom, robbanóanyagok, gyújtóanyagok, löszér-szállítókoszik, katonai ruhaposztó, cipő, nyergék, lovak, sátrak, vas- és réz-lemezek, élelmiszerek, takarmány, arany, ezüst, bankjegyek, csekkek, váltók, fuvarozó eszközök, hajók, cement, olott mész, vasuti, táviró, telefon és dróttalan táviró anyagok, léghajó, fűtő, világítóanyagok, vas, fából, stb.

A török minisztertanács intézkedése.

Konstantinápoly, október 12.

A tegnapi miniszteri tanács, amely éjjelig tartott, a szombatán megnyíló parlamenttel foglalkozott. Kücsük Said basa nagyvezér föl fogja olvasni a trónbeszédet, amely ki fogja fejezni a szultánnak a béke megkötésére irányuló óhaját. Konstantinápolyban ki fogják hirdetni az ostrom-állapotot. Más forrásból eredő hírek szerint a miniszteri tanács a középponti bizottság háborus igazatása által teremtett belső helyzetet foglalkozott. A kormány megállapította továbbá viselkedését a középponti bizottságnak az olaszok kiutasítására vonatkozó indítványával szemben. A kormány ehhez az indítványhoz valószínűleg hozzá fog járulni. A bizottság a kiutasítás elhalasztása esetében bizalmatlansági szavazatot fog indítványozni a kabinet ellen s ehhez az indítványhoz az ellenzék is hozzá fog járulni. A parlamentet szombatán délután harmadfél órakor nyitják meg. A szultán, akinek ezen a napon születésnapja lesz, nem lesz jelen a meggyűlésen.

Konstantinápoly, október 12.

Mahmud Sefket pasa hadügyminiszter a minisztertanácsban azt kívánta, hadd oda a kormány, hogy a képviselők a parlament megnyitáson tartózkodjanak minden igazástól és a lapok érvényes tudósításokat közöljenek az ülésről. A miniszter tanács még nem döntött, hogy mitévő legyen.

Fenyegető helyzet Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, október 12.

Said pasa nagyvezir fenyegető leveleket kapott, hogy megölik, ha a porta belcegyezik Tripolisz átengedésébe, nem utasítja ki az olaszokat és nem kobjozza el ingatlanait. A kormány zavargásoktól fél s nagy az aggodalom, hogy a képviselőház megnyitásakor államcsiny lesz.

A török hadügyminiszter a békekért.

London, október 12.

Mahmud Sefket basa török hadügyminiszter a Daily Mail tudósítójának ezt mondta:

— Tripoliszt lehetetlen volt megvédeni. Nincs flottánk. Esetleges koncessziók dolgában még nem döntöttünk. Törökország a békefeltételek dolgában nem akar Olaszországgal közvetlenül tárgyalni s erre legalkalmasabb volna a hatalmak közbelépése. Törökországnak békére van szüksége, hogy belső fejlődését folytathassa. Országunk a belső zavaroknak oly szomorú állapotában van, hogy végleges szövetséget egyetlen nagyhatalommal sem köthetünk. Törökország csak azt kívánja, hogy szabadságot engedjenek neki belső fejlődésére. Ebben az esetben ez a negyedik hadjáratunk, az első Jemenben, a második Asszírban, a harmadik a montenegrói határon volt s most Tripolisz miatt van háborunk.

A háboru költségei.

Róma, október 12.

Giolitti miniszterelnök tegnap hosszasan tanácskozott a hadügyminiszterrel, a külügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel arról, hogy az eddig fölmerült és az ezután fölmerülő háboru-költséget hogyan fedezzék.

A hármasszövetség.

Róma, október 12.

A *Corriere d'Italia* jelenti: A bizonytalan diplomáciai helyzet nem változott meg, de egy dolog egészen kétségtelen, s ez az a *hűség, amelylyel Ausztria és Magyarország és Németország ebben a rájuk nézve bizonyára kellemtelen pillanatban Olaszország mellett állnak.*

A nagyhatalmak.

Konstantinápoly, október 12.

A nagyhatalmak tudatták a portával, hogy eszmésváltás folyik közöttük a végből, hogy megtalálják az ellenségeskedés megszüntetésének bázisát. Mihelyt megállapodtak, határozatukat közölni fogják a portával.

A monarchia és a Balkán.

Konstantinápoly, október 12.

Pallavicini ögróf osztrák és magyar nagykövet tegnap meglátogatta a nagyvezért, akinek kijelentette, hogy Ausztria és Magyarország mindent el fog követni, hogy bonyodalmat a Balkán-félszigeten megakadályozzon. A görög követ is meglátogatta a nagyvezért és kijelentette, hogy Görögország szigorúan semleges fog maradni.

Bécs, október 12.

A *Südslavische Correspondenz* Vletékes helyről fel van hatalmazva a következők közlésére: Nem igazak azok az olasz forrásból származott híresztelések, amelyek szerint Ausztria Magyarország csapatokat von össze Bosznia-Herzegovinában és hogy emiatt a bosnyák vasutakat eltiltják a teherszállítástól. A katonai szállítások nem egyebek, mint a szabadságot legénységnek és az újonnan bevonult legénységnek állomáshelyeikre való utazása, ami minden érben megtörténik.

Szófia, október 12.

A török kormány biztosította a bolgár kormányt, hogy a bolgár határon történő török csapatmozgások nem irányulnak Bulgária ellen. E nyilatkozat ellenére Törökország folytatja a mozgósítást és ezt azzal igyekszik ellensúlyozni Bulgária, hogy a török határon néhány hadosztályt szintén mozgósít.

Mozgósítási álhír.

Milánó, október 12.

Az „Il Secolo“ bécsi tudósítója azt jelenti lapjának, hogy előkészületeket tesznek a temesvári és zágrábi hadtestek mozgósítására.

Legujabb.

Róma, október 12.

A Stefanij ügynökség tripoliszi jelentése szerint Caneva tábornok, az olasz csapatok főparancsnoka a tripoliszi lakossághoz proklamációt intézett, amelyben kifejti, hogy nem azért küldték ide, hogy az eddigi török rabságban sanyalódó lakosságot újabb rabigába hajtsa, hanem hogy visszaadja a tőlük elragadt jogokat. A lakosságot az olasz király védelme alatt saját vezerei fogják kormányozni és igazsággal, kegyelemmel és jószággal vezetni. Tiszteletben fogják tartani az összes vallási és polgári jogokat, tiszteletben fogják tartani a nőket. Nem fognak adókat szedni avégből, hogy azokat az országon kívül használják fel. Akarata ellenére senki sem tartozik katonai szolgálatot teljesíteni.

Róma, október 12.

A Giornale D'Italia tripoliszi jelentés szerint az olasz kormány proklamációjára kitűnő jó hatást gyakorolt, amelyet még növel az a körülmény, hogy a kormány rendelkezéseit az első naptól kezdve pontosan viszik keresztül. Az olaszellenes ifjú-török bizottság tizenöt tagját kiutasították. Több család, melyek a török tisztet követték az ország belsejébe, visszatértek és velük az áruházba ültözött tiszt is. A bombázás közben háromszáz fegyveres elmenekült, akik között ötven veszedelmes gonosztevő van. Az ifjú-török bizottságnál bizottságnál lefoglalt iratokból kitűnik, hogy ezek az arabokat az olaszok legnyilkolására akarták izgatni.

Róma, október 12.

A Giornale d'Italia tripoliszi jelentése szerint az ország belsejéből egy tevehajász érkezett, aki átadta a Latóságoknak Munir pasa csapatparancsnok levelét, amelyben az kijelenti, hogy hajlandó az olasz csapatok parancsnokával a fegyverletételről tárgyalni, hogy a törökök ellentállása tovább lehetetlen.

TÁVIRATOK.

A portugál monarchisták.

Badajoz, október 12.

Az egész portugál flottát, amely északon csirkált, Lisszabonba hívták.

Bécs, október 12.

A bécsi portugál követség Lisszabonból a következő hivatalos értesítést kapta: A köztársaság kormánya megkérte Arriaga elnököt, hogy hívja össze a parlamentet rendkívüli ülésre, amelyen követelik a szükséges intézkedések megtételét, hogy azokat a személyeket, akik a felkelésnek és a polgárháború szításának bűnében részesek, közvetlenül elítélhessék. A kamarákat ennek folytán e hónap 16-ára rendkívüli ülésre egybehívták. A monarchista restauráció balsikerete teljes. Az izgatott ügyek és papok, akik az ország két északi provinciájában fölkelést akartak előidézni, le vannak tartóztatva. A Spanyolországból benyomuló royalista csapatok maroknyi sereggel olvadtak le, amely a határtól kilométernyi távolságba a hegyek közé menekült. A köztársasági csapatokat utasították, hogy erre a vidékre menjenek. A nyugalom az országban, ideértve a két északi provinciát is, zavartalan.

Brüsszel, október 12.

Magelhaes di Lima, aki a lisszaboni forradalom után a köztársaság elnökéül volt kiszemelve, nyilatkozik az Independance Belge mai számában a mostani összeesküvésről. Szerinte Mánuelnek nincs reménye, hogy valaha is visszakérüljön a portugál trónra és ő távolból úgy látja, hogy a köztársaság megdönthetetlen. Nem egyéb rémlátásnál, ha egynemely lap a portugáliai royalisták grúzelméiről ad hírt. Portugália népe végkép megutálta a monarchiát, a volt dinasztának nincs mit keresnie, a külföld pedig a royalista kalandokra nem ad pénzt.

Madrid, október 12.

Canalejas miniszterelnök megígérte a portugál követnek, hogy csapatokat küld a portugál határra abból a célból, hogy a fegyveres lázadóknak spanyol földre való lelépését megakadályozzák. Alfonso király melegen gratulált a követnek a lázadók felett vívott győzelem alkalmából.

Madrid, október 12.

Ninhaesből jelenti egy távirat, hogy a monarchisták Pinjaira Verlhe környékén táboroznak, egy csapatuk pedig Lomba felé nyomul előre a Doure tartományba. Portugáliai utazók, akik Cadixba érkeztek, hírülhívták, hogy 200 papot elfogtak s Lisszabon közelében a dugrai várba zárták őket.

Oportó, október 12.

Hivatalos bragapnai táviratban, melyet itt este 10 órakor függesztettek ki, az a közlés van, hogy az inzurgensek Portugáliát elhagyták, de Chaveznél ismét portugál földre léptek. Este 10¹² órakor Chavezben feladott távirat jelenti, hogy az összeesküvők folyton a határon tartják magukat és az a főgondjuk, hogy a Spanyolország felé való visszavonulást biztosítsák maguknak, előnyomulásról azonban ugy látszik, lemondtak. A republikánusok remélik, hogy rövid idő alatt felásra kényszerítik vagy meosommisítik a monarchistákat.

Négerlázasás.

Madrid, október 12.

Spanyolország guineai tartományában fellázdak a négerék. Idevaló lapok hírt kaptak, hogy

a benszüllött szerecsenek nagy kegyetlenségeket követtek el a spanyolokon.

A kínai forradalom.

London, október 12.

A kínai forradalom igen veszedelmes mértékűt ölt és nem lehetetlen, hogy a dinasztia utolsó órája közeledik. A fölkelő csapatok azok közül valók, amelyek az utóbbi években modern kiképzést nyertek. A meggyilkolt Sang Kiáo tábornok a legderekabb és legképzettebb kínai tábornokok egyike volt. A lakosság jobb körei is szimpatizálnak a mozgalommal. Vuicsauban elégették a kincstári hivatalt s ezzel elpusztult óriási mennyiségű papírosdollár, amely ebben a tartományban a főforgalmi pénz. A központi kormánynak harmincezer katona áll rendelkezésére és ezeket könnyen lehetne a fölkelés helyére elszállítani. A fölkelők kijelentették, hogy mozgalmuk nem irányul az idegenek ellen.

Peking, október 12.

A vuicsangi és hankau forradalmárok ellen elrendelt letartóztatásokra s kivégzésekre vonatkozó császári dekrétum elismerését fejezi ki az alkirály energiája iránt. A lázadók Chiadinfusz városát katalmukba kerítették és a latóságok tagjait elfogták.

Peking, október 12.

Az uralkodó elrendelte, hogy a hadügyminiszter parancsnoksága alatt két hadtest induljon Vuicsangba, azonkívül hadihajókat is indítottak oda. A kormány csapatainak létszáma 5000, a fölkelőké 6000. Hankauban 200-300 mandzsut megöltek. Szecsuanban a fölkelők tegnap megszállták Sufu városát.

Pétervár, október 12.

A Ruskoje Slovo a következőket jelenti a dél-kínai forradalom előzményeiről:

Vuicsangban a vasutasok lázadásának leverése után letartóztatták a tartományi tanács minden tagját, ami az egész országban nagy elkeseredést keltett. A többi tartományi tanácsok azonnal szövetkeztek az erőszakoskodások ellen és tiltakozó kiáltványt intéztek a néphez, amelyben az ártatlanság kivégzését megbélyegezték. Több tartományban a rendes katonaság egyesült a polgári felkelőkkel a kormányhatóság ellen. A legeredményesebb volt a lázadás Vuicsangban, mert ott az egész katonaság, amely modernül van felfegyverezve és kiképezve, a forradalmárok pártjára állott.

Hankau, október 12.

Vuicsang és Haniang a fölkelők hatalmába kerültek. A kormánycsapatok a harcban kisebb sikerben voltak. Chang-Pao tábornok megmenekült. A helyi hatóságok tagjai szétszóródtak. A hupehi fölkelők vezére proklamációban bejelentette, hogy a lakosság és a hadsereg a manduriai kormányt megdönti és a kínaiak jogait helyreállítja. A mozgalom terjed. Több szomszéd város hírszerint a fölkelők kezébe esett. A gyújtogatások tovább folynak.

Hankau, október 12.

A vuicsangi ideiglenes kormány Tan kerületi kormányelnököt az ideiglenes kormány elnökevé és Li tábornokot a csapatok parancsnokává választotta. A vuicsangi utazákon tömegesen hevernek a mandurok holtteste. Az állami papírpénzt kurzuson kívül helyezték és új bankjegyeket hoztak be. A külföldiek feleségeit és gyermekeit több gőzösre szállították. Az európai negredet északa külföldiek fegyveres őrei őrzik. Hananból 2000 főnyi csapat indult el.

Az „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A költészet

és az elégedett polgár.

A polgár: Méltóztassék megengedni, Kegyelmes uram, hogy gratuláljak a ma bemutatott költészetéhez, de méltóztassék megengedni, hogy egy kérdést megköszönjek.

A miniszter: Tessék, barátom. . .

A polgár: Ahogy én ezt a mi smuczig fajtánkat ismerem, nem tudom elgondolni, hogyan méltóztatik belőle kiválaszni száznegyvenhat millióval több adót?

A miniszter: Ezt nem érti, jó ember. . . ?

A polgár: Ezt. . . Végre is vagyok abban némi igazság, amit az ordináré nép mond, hogy nem bírja már az adóterheket és mindene az államnak jut.

A miniszter: A kormány bölcse tudja, hogy a nép nem bír több terhet és ezért a többletet úgy akarja megszerezni, hogy senki se érezze meg.

A polgár: Ez már beszéd.

A miniszter: Egy garassal se fizet több adót a polgár. Majd a fogyasztási adókat emeljük. . .

A polgár: A fogyasztási adókat?

A miniszter: Ez csak nem érinti a közönséget?

A polgár: Dehogyan, dehogyan, kegyelmes uram, a fogyasztási adó nem érinti a közönséget. Hogy jön a közönség a fogyasztási adóhoz? Legföljebb a Gellért-hegy kevesebb sört fog inni. . .

A miniszter: Ugy van. . . Aztán, amint tudja, fölemeltük a dohány árát. . . Hát ez igazán nem fájhat az embereknek. . .

A polgár: Na ja. . . muszáj a Keleti pályaudvarnak trahacot színi. . . Szívjon pakkoló papírokat, ha pedig dohányt akar, fizesse meg.

A miniszter: Látom, hogy maga értelmes ember. . . Ezek után meg fogja érteni, hogy ötven milliót a vasúti menetjegyek árának emelésével és az áruforgalom drágításával akarok kipurcsolni. . . Ez se fog fájni az emberiségnek.

A polgár (meggyőződésével): Hova parancsol gondolni? A piros plüsspárna, amely eddig első osztályon utazott, menjen másodiknak, a fekete bőrpárna pedig utazék harmadikon. . . Ehhez a polgárságnak semmi köze. . . Ezért tessék nyugodtan lenni: a piros plüsspárna ezután is első osztályon fog utazni. . . Ami pedig az áruforgalmat illeti, ahhoz igazán nincs közünk. . . Már az ökör helyett is nekem fájjon a fejem?

A miniszter: Nagyon örülök, hogy ilyen helyesen itéli meg a dolgokat. . . A polgárságot nem akartam megterhelni, mert tudom, hogy nem bír el több terhet. A többköltésgre azonban szükség van, mert a hajduhadoroghi tanító már régen sir, hogy emeljük föl a fizetését száz forinttal, no meg a hadseregére is kell vagy harmincz millió. . . Az ember ilyenkor elveszíti a legjobb eszét és spekulál, hogy polgártársait ne nyomorítsa meg. Örülök, hogy így sikerült.

(A miniszter kegyesen kelet fog a polgártársal, aki csodálkozva veszi észre, hogy csak négy ujjá maradt.)

Ray.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: péntek, október 13. — Róm. kath.: Kálmán. — Prot.: Kálmán. — Görög-ország: szeptember 30. Gergely pü. — Zsidó: Tisri 21. — A nap kel reggel 6 óra 15 perczkor, nyugszik este 5 óra 16 perczkor. — A hold kel este 8 óra 33 perczkor, nyugszik déli 12 órakor.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4-kor. A földművelésügyi miniszter fogad délelőtt 11-kor. Molnár Viktor és Náray Szabó Sándor közoktatásügyi államtitkárok fogadnak délután 4 órakor. Balogh Jenő közoktatásügyi államtitkár fogad délután 5 órakor.

A posta- és távírda vezérigazgatója fogad délután 12-2-ig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10-2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Házipari Szövettség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalelő múzeumok: Nemzeti Múzeum régi kép-

tára 9-2-ig. — Aquincumi Múzeum 9-4-ig. — Fővárosi Múzeum 9-2-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9-12-ig és 6-8-ig. — Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — Közlekedési Múzeum 9-12-ig és 2-6-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig. — Néprajzi kiállítás az Iparcsarnokban 3-7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9-12-ig és 6-8-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9-6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12-ig és 6-8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9-2-ig. — Statisztikai Könyvtár 10-1-ig.

Nyitvalelő képtárak: A Műcsarnok hármass hagyaték kiállítása. Nyitva 9-4-ig. Belépődíj 1 korona. — Kinnach József hagyaték és a Szent György Cseh emlékkiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-től este 8-ig. Belépődíj a tárlat egész tartamára egy koronás katalógus szolgál. — Italo Brass és Lándori Vilmos kiállítása a Művészklubban (Kristóf-tér 2.) Nyitva 10-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Varga Emil és Csuzy Károly gyűjteményes kiállítása Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37-39.) Nyitva 9-7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10-2-ig. — Történelmi Képtár. Nyitva 10-2-ig.

Boszorkányégetés.

* * *

Könnnyű is, nehéz is kiszámítani, hogy mennyi kárunk van közállapotainknak abból, hogy nincs elegendő iskola az országban. Sok perspektíva nyílik ebből; akár vaskos köteteket is meg lehetne tölteni, ha mindazt a hiányt, kárt, szegényt föl akarunk sorolni, vagy kategóriába akarunk foglalni, ami ebből ered.

S voltak is tudósok, akik ezzel foglalkoztak. Ezt már szinte meg is szoktuk. De milyen különös dolog, hogy olyan nyomorult férgek is, mint amilyen például egy kártyavető cigányasszony is, majdnem az életével fizette meg az iskolahiányt! Ez már igazán arezpíritóan szegyenletes dolog.

Hosszuaszó községben élt ugyanis egy Téglás Mari nevű cigányasszony. Öreg anyóka volt. Sok rossz napot látott már; jót keveset. Élt, ahogyan tudott. A falu végén valamelyik dűldező viskóban buzdított meg s amíg testi erővel bírta, téglát vetett. Azután már nem bírta erővel. Elni pedig kell, ha valaki nem akar öngyilkosságot elkövetni. Így hát szegény Téglás Mari úgy segített magán, ahogyan tudott: kártyát vetett és jövendőlt.

S minthogy ez a mestersége hozott neki annyit a konyhára, hogy éhen nem vészett, nem volt oka siránkozni azon, hogy nincs elegendő iskola az országban. Mert ha volna, akkor nem tudna senki megélni kártyavetésből. Annnyira mégis fel volna világosítva még az étellel viaskodó, a mindennapi kenyérért harcoló szegénysorsu ember is, hogy nem lenne a kártyavető asszony buta jövendőlésében. Péntz legalább senki sem adna érte. És így Téglás Mari álla koppant volna.

S mégis elkövetkezett egy idő (ez a tegnapi nap volt), amikor megátkozta azt, aki Magyarország közoktatási ügyét elhanyagolta annyira, hogy az alsóbb néposztály nem tanulhat elegendő az iskolákban s nincs kellőképpen felvilágosítva.

Történt ugyanis, hogy a kisközségben, melyben élt, s ahol a stupid lakosoknak jövendőt mondott, kitért a tyuk-kolera. Igen gyakori állapotbetegség ez. A gazdák tudják, hogy ragályszerűen terjed a baromfi közt; gyógyítani nem lehet s rakásra hullanak ettől a tyukok.

Minthogy a föl nem világosult, buta nép nagyon fájlalta tyukjainak vesztét, valaki elhíresztelte, hogy Téglás Mari az ördöggel cimborál s a sátán ur ó méltósága megrontotta a cigányasszony kedvéért a tyukokat. Butaságot a civilizálatlan és tudatlan nép mindig jobban és hamarabb elhisz, mint valami okosságot és így elhatározták Hosszuaszon, hogy végeznek a boszorkánnyal és pedig a maguk módja szerint.

És rendeztek egy kis boszorkányégetést. Akáresak a középkorban. A legbarbárabb módon, iszonyu kegyetlenséggel meggyújtották a cigányasszony viskóját. Ört álltak, hogy ki ne szökessen. A boldogtalan asszony bennégett a lángoló viskóban s a barbárok (igaz, hogy oláhok voltak) nyugodtan aludni tértek, mint akik jól végezték a dolgukat. S

meg voltak győződve, hogy a „boszorkánnyal“ együtt a sátánt is fölperzselték, jól lehet a tyuk-kolera tovább is pusztított a kisközségben, amin a boszorkányégetők már nem gondolkoztak tovább.

Ez is kulturkép. A cigányasszony az életével fizette meg, hogy nincs elegendő felvilágosító iskola az országban. Hogy mivel fizeti meg közéletünk, az más lapra tartozik. (t.)

— **A király látogatása.** A király ma délután félnegy órakor az augarteni palotába hajtatott és meglátogatta Mária Jozefa főhercegnőt, aki tegnap érkezett Miramareból.

— **A trónörökös d'Este-villája.** Ferencz Ferdinánd trónörökösnek a birtokába tartozik Róma közelében a tivoli d'Este-villa. Ezt a gyönyörű és világhíres műépítményt még a 16-ik században építtette Ippolita d'Este bibornok. A trónörökös örökség folytán jutott a gyönyörű műemlék birtokába. Most restaurálni kellene, de e mellett az évi fentartása is nagy összeget emésztene fel, azért a trónörökös, aki különben sem használhatná a villát, méltányos összegért felajánlotta az osztrák kormánynak. Ha sikerül a vásár, a Rómában tanuló osztrák művészeknek lesz otthona a gyönyörű d'Este-villa.

— **Indiai hercegi pár Kolozsváron.** Kolozsvárra érdekes vendégek érkeztek. *Julhaddin* kán, indiai herceg feleségével és kíséretével tegnap óta Kolozsváron időzik. Az érdekes indiai főúr — a csatorna-uttól eltékvintve — automobilon akart *Haidebrad* indiai tartományba utazni, de Nagyvárad körül az auto felmondta a szolgálatot, mire a herceg és felesége vonaton Kolozsvárra mentek. Itt bevárják, amíg az automobilt kijavítják és tovább utazhatnak Ázsia felé.

— **A pápa képviselője.** Jelentettük, hogy a pápát monsignore *Bisleti*, a pápa majordomusa fogja képviselni a *Károly Ferencz József* főherceg és *Zita* pármái hercegnő esküvőjén. Ez a küldetés előkelő osztrák körökben bizonyos nem kellemes feltűnést keltett, mert *Bisleti* a pápát nemcsak képviseli az esküvőn, hanem a nászajándék átadása mellett ő fogja végezni az esketési szertartást is. Az osztrák udvari és arisztokrata körök visszatetszésére vonatkozólag illetékes helyről azt a felvilágosítást adják tudtul, hogy midőn a pápa majordomusát, azaz a vele *legbizalmasabb közel-ségben élő funkcionáriusát* bizta meg képviseltesével és az esketéssel, ezáltal különösen *bizalmas jellegűt kívánta kidomborítani a megítéltetésnek*, amely annyit jelent, mintha a pápa maga személyesen esketné meg az uralkodóházbeli jegyeseket. Ehhez járul még az, *Msgr. Bisleti* Joakim, aki mint született *marchése*, (azaz *örgróf*), előkelő olasz arisztokrata családnak tagja, régi és baráti összeköttetésben áll a *pármái herceg-családdal*. Ő végezte *Zita* hercegnő nővérének menyegzőjén is az egyházi szertartást és újabb megbízatását illetőleg is még akkor történt megállapodás, amikor a pármái hercegnő és családja a tavasszal Rómában tartózkodott. *Msgr. Bisleti* szereplésében tehát nem előkelő osztrák főpapok mellőzését, hanem a pápának a főhercegi jegyespár iránt tanúsítani kívánt bizalmas jellegű és kitüntető figyelmességét kell látni. Megemlíthetjük ez alkalommal, hogy *Bisletti* *maggiordomo* már a legközelebbi konzistoriumon elnyeri a bibornoki kalapot.

Bécsből jelentik nekünk: *Agost* szász király tanuja lesz unokaöccsének, *Károly Ferencz* főhercegnének az október 21-én tartandó esküvőjén.

— **Egy szerb püspök hazafias beszéde.** Fájdalom, különös eseményként kell felemlíteni, ha egy-egy nemzetiségi főpap hazafiasan nyilatkozik. Most ilyen örvendetes és ritka eseményt jelentenek Temesvárról. Egy szerb püspök szolgált rá a dicsőretre. *Zmajanovic* Gábor verseczi görögkeleti szerb püspök, midőn ma Temesfürjes községben felszentelte az új görögkeleti templomot, a néphez intézett beszédében az erkölcsösségen, vallásosságon és takarékoszágon kívül különösen arra intette a szerb népet, hogy *szerezsek a magyar hazát és viseltessek tisztelettel a hatóságok iránt*.

— **Achmed egyiptomi herceg Budapesten.** Achmed Fuad egyiptomi herceg holnap reggel felcséggel és nagyszámu kíséretével Budapestre érkezik. A herceg néhány napig szándékozik a magyar fővárosban időzni.

— A hatvanéves Lukács László. Lukács László pénzügyminiszternél képviselőházi hivatalos helyiségében előkelő küldöttség járt ma délben. A Pénzügyminiszter Országos Egyesülése nevében Széll Kálmán elnök, Székely Ferenc udvari tanácsos, dr. Hantos Elemér országgyűlési képviselő, ügyvezető igazgató tisztelegtek. A miniszter hatvanadik születésnapja alkalmából gyönyörű plakettet nyújtottak át, amely Murányi Gyula jeles fiatal művésznek mesteri alkotása. A retek plakett átnyújtásakor Széll Kálmán üdvözölte a kellemesen meglepett minisztert, egyebek mellett a következő szavakkal:

— Te voltál szíves megalakítani ezt az egyesületet, amelynek most én vagyok az elnöke és amely az ország gazdasági és hitelérdekeinek, a maguk végezteljainak, a maguk igazságának, a bennük kifejezésre jutó valóban országos érdekeknek szolgál. Ez az intézet megbízott minket azzal, hogy neked a mai napon, amely nemcsak a parlamentben elért egy nevezetes eredménynek napja, de amely életnek is jelentős fordulópontja, ezt az emléket adjuk át. Mi ezt szívvel tesszük. Kérünk, őrizd meg híven. Binned azt az embert látjuk, aki azokat a közvédelmeket, amelyeknek mi is szolgálunk, bensőséggel és idealizmussal magáévá teszi és mint ilyenek adjuk át ezt az emléktárgyat, hogy általa rólunk is emlékezzél.

E szívvel fakadt szavakra adott válaszában Lukács László különösen kiemelte a Széll Kálmán iránti vonzalmát. Hogy mennyire meghatja, midőn éppen Széll Kálmán tolmácsolja az üdvözetet, aki egyszer főnöke is volt, aki pályafutásának kezdetétől magánlag változatlanul jóakaratu igaz barátja és példányképe maradt. Majd így folytatta:

— Az a körülmény, amely alkalmat adott ez emléktárgy elkészítésére, t. i., hogy életemben egy meglehetősen messzeálló határköhöz jutottam el: a hatvanadik év elérése, rendes körülmények között melancholikus gondolatokat és érzelmeket szokott az ember lelkében felébreszteni, ha egyébről nem, azért, mert megemlékezik az ember arról az elmúlt és soha többé vissza nem térő időről. És ha ez ebben a momentumban nálam nem így van, ennek magyarázata abban rejlik, hogy, ha arról a pontról, amelyre hosszú pályám után eljutottam, visszatekintek, nem látok mást, mint szakadatlan láncolatát a nagy, erős és megfeszítő munkásságnak, amelyet kifejtettem — nem a magam érdekében, hanem a közügy és mások érdekében. Hogy ez a munkásság sikerrel járta vagy nem és ha igen, minő sikerrel: azt nem én vagyok hivatva megítélni. Azt meg fogják ítélni mások és talán meg fogja ítélni a későbbi generáció. De nekem megvan az az elégtételelem, hogy teljes lelki nyugalommal állíthatom, hogy mindig lelkiismeretesen igyekeztem teljesíteni kötelességeimet polgártársaim és az állam iránt, bármely pozícióba helyeztet is a sor. Ezért nem az én érdemeimnek tulajdonítom ezt a kitüntetést, amelyben részesítenek. Hanem, engedjék meg, úgy fogom fel, mint a munka iránti elismerést a munka emberei részéről. Így fogva fel, engedjék meg, hogy hálásan megköszönjem önöknek és küldöiknek ezt a kitüntetést és biztossáim önöket, tisztelt uraim és első sorban ö exzellenzciáját, hogy soha nem szűnő hálával fogom viszonzni azt a jóindulatot, amelyet iránymomban tanusítani és kifejezni méltóztattak... A miniszter ezután még jóideig elbeszélgetett a küldöttséggel.

A hatvan éves Lukács László pénzügyminisztert ma este a nemzeti munkapárt klubjában a nagyterembe való belépésekor lelkesen megüdvözték a párt tagjai a ma előterjesztett költségvetése és beszéde alkalmából. A párttagok ezután hatvanadik születésnapja alkalmából is gratuláltak a pénzügyminiszternek, aki mosolyogva jegyezte meg, hogy annál szívesebben fogadja a gratulációt, mert a hatvanadik születésnapja már igen sok hónapja elmúlt és így ő most egy *estendővel fiatalabb lett*. A tévedés tudniillik onnan ered, hogy a plakett tényleg a hatvanadik születésnap alkalmára készült, de elkészülte megkészt.

— Nagy hóvihár. Pétervári jelentés szerint tegnap éjjel olyan vihar vonult el a város fölött, hogy a kikötőt és a Neva torkolatában a legtöbb szigetet elváasztotta a víz. A Neva sok hajó megsérült és sok gabona- és faszállító-bárka elsüllyedt. Tegnap délelőtt nagy hóvihár volt.

— Petrás Sári balesete. Ma délelőtt fél tizenegy órakor Petrás Sári a Bristol-szállóbeli lakásáról kocsihajtatót a színházba próbára. A Király-utczán, a Teréz-templom mellett egy nagy társzekér nekiütődött a kocsii hátulsó részének, amely levált. Szerencsére Petrás Sárinak semmi baja sem történt, csak a kocsi ment tönkre.

— Elölétetések és kinevezések a Kassa-Oderbergi Vasutnál. A Kassa-Oderbergi Vasut ma adta ki a személyzetnek f. é. november havi előléptéséről szóló rendeletét. E rendelet szerint előléptek: a IV. fizetési osztály 2. fokozatába: Saager Ferenc és Fischer Bódog főfelügyelők; a IV. fizetési osztály 3. fokozatába: Schmitt Gusztáv és Teichert József cz. felügyelők, főfelügyelők; a V. fizetési osztály I. fokozatába Petricsék János, Kintner Antal, Szabó Ferenc, Karácsonyi Jenő, Záborszky Béla és Steffel Ferenc felügyelők; a V. fizetési osztály 2. fokozatába: Schmitt Ferenc, Miskolczy Aladár és Lux Artur felügyelők; a V. fizetési osztály 3. fokozatába: Várady-Szakmáry Tihámér és Tomasits Ferenc főellenőrök felügyelők. A VI. fiz. osztály 1. fokozatába: Guckler Gyula főellenőr, Balogh Bódog főmérnök, Eder Imre titkár; a VI. fizetési osztály 2. fokozatába: Lakits Béla és Pallos Ferenc főellenőrök; a VI. fizetési osztály 3. fokozatába: Rónay Adón mérnök, Biliéska György, Weisz Miksa, Floch Antal, Karoch Jakab, Horniesek Nándor, Székes Béla ellenőrök és Székely Miksa, Leitner Ottó, Porényi Román, Schiller Géza cz. főellenőrök, főellenőrök; a VII. fizetési osztály 1. fokozatába: Horvát Sándor és Máday Ferenc ellenőrök; a VII. fiz. oszt. 2. fokozatába Topscher Ede, Fáj Ede, Fabinyi Gusztáv, Fuchs Antal, Hochstaedter Mór, Kőri János, Francisci Árpád, Seemann Manó, Horváth Kálmán ellenőrök, dr. Ráth Béla segédtitkár, Margótsy László mérnök, Kubányi László segédtitkár; a VII. fizetési osztály 3. fokozatába: Budinszky Kálmán, Demszky Endre hivatalnokok, ellenőrök; a VIII. fizetési fokozat 2. fokozatába: Hussak Jenő, Szattinger Alfréd, Tischler János, Kovácsik Ede, Bukovinszky István, Apró István, Hurka Emil, Tkany Gyula, Eckert Rezső, Schadek Ferenc, Hanvai Ferenc hivatalnokok, Dörner Gyula, Kalitovic Miklós, Sehlesor Hubert mérnökök; a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába: Husz Ottó, Dirner Béla hivatalnokok; a IX. fizetési osztály 1. fokozatába: Hlawatsch Ottmár, Schwarz Oszkár, Schneider János, Czupra József hivatalnokok; a IX. fizetési osztály 2. fokozatába: Korányi Béla, Solárecz Oszkár, Kroupa Ede, Schmed Ewald, Sovári Ferenc, Benedek Zoltán, Békeffy János hivatalnokok. *Kinevezettek:* a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába: dr. Janits Károly, dr. Lorberer Géza fogalmazógyakornokok, fogalmazókká: Létai András napidíjas mérnök, Baradlai Sándor műszaki gyakornok, Kenedi Imre napidíjas mérnök, mérnök; a IX. fizetési osztály 3. fokozatába: Krause Gyula díjnök, Tkács József, Schwarz Bernhard, Kaliwoda Károly hivatalnokgyakornok, hivatalnokká, Schöndorfer István műszaki rajzoló, műszaki hivatalnokká. *Czímadoományozás:* Domonkos György és Becei Sándor hivatalnokok ellenőri címet kaptak.

— Egy derék jegyző siremléke. A zalamegyei jegyzőegyesületnek volt az érdemes elnöke a néhai derék Kovács Gyula volt légrádi főjegyző. Annak idején megirtuk a halálát, megemlékeztünk a zalavármegyei jegyző-egyesület nemes határozatáról, hogy emlékoszlopot állítsanak megboldogult elnökük sirja fölé. Most azt jelentik Nagykanizsáról, hogy a siremlék elkészült és f. hó 23-án d. e. tíz órakor fogják ünnepélyesen leleplezni a légrádi temetőben.

— Az elégedetlen osztrák hivatalnokok. A drágaság, a drága elhetés miatt az osztrák állam hivatalnokok között is nagy az elégedetlenség. — Sztrájkjal fenyegetőznek, mint az osztrák vasutasok, ha a helyzetük nem javul. Bécsi jelentés szerint tegnap gyűlést tartottak a városházán, ahol majdnem tízezer állami tisztviselő jelent meg az egész országból. 25 képviselő is részt vett az ülésen, amely főképen a drágasággal foglalkozott. A szónokok valamennyien kijelentették, hogy a kormány a drágaság ellen tett intézkedéseit nem tartják kielégítőnek, a tisztviselőknek a jövő évi költségvetésben tervezett fizetésrendezésével nincsenek megelégedve és ezért, ha a kormány nem javít a helyzeten, *passzív rezisztenciába lépnek*. Határidőül, éppen úgy, mint a vasutasok, ők is október 15-ét tűzték ki.

— Az osztrák igazságügyminiszter merénylői. Sarajevóból jelentik: Dorbits Jerkeról, akit itt tartóztattak, mert alaposnak látszik a gyanu, hogy ezinkostársra volt Nyegus Miklósnak, aki az osztrák képviselőházban merényletet kísérelt meg az igazságügyminiszter ellen, a rendőri vizsgálat kiderítette, hogy 24 éves biztosítási ügynök, gyermekkorai pajtása volt Nyegusnak Spalotban és éppen olyan lelkes szociáldemokrata, mint ő. Dorbits Jerket ki akarták utasítani Sarajevóból, mert már előbb is személt szurt gyanus viselkedésével a rendőrségnek.

— Rektori banket. Az egyetemi ifjuság Geynersich Antal prorektor tiszteletére és a Tudomány- s Műgyetemi Énekkarok öt éves fennállása alkalmával a Mensa Academica nagy éttermben ünnepi lakomát rendezett, melyen megjelentek: dr. Gopcsa László oszt. tan., a kultuszminiszter képviselőjében, dr. Fröhlich Izidor Rektor Magnificus, dr. Rados Gusztáv, a Műgyetem rektora, dr. Sággy Gyula, dr. Jendrassik Jenő, dr. Tóttósy Béla, dr. Zubriczky Aladár, dr. Beke Manó, dr. Korányi Frigyes egyet. tanárok, dr. Margitay Antal kir. tan., egyet. tanácsjegyző is. A lakomán számos felköszöntőt mondtak.

— Az olasz királyné a magyar kiállításon. Turin jelentés szerint az olasz királyné három gyermekével meglátogatta a turini magyar kiállítást. A királyi vendégek, akiket dr. Krolopp Alfréd fogadott és kalauzolt, több mint egy órát töltöttek a magyar pavillonban és a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a magyar kiállításról. Ugyanakkor voltak vendégei a magyar pavillonnak az olasz igazságügyi és közmunkaügyi miniszterek, a pénzügyi, igazságügyi és tengerészeti miniszteri államtitkárok és négy miniszteri tanácsos kíséretében. Az előkelő vendégek szintén rendkívül elismerőleg nyilatkoztak a magyar kiállításról és ennek sikeréről. A díjak kiosztása október 19-én nagy ünnepségek keretében fog megtörténni.

— A balázsfalvi román sas. Panaszokozó magyarok ismét kihívó tulzó oláh tulkapást leplezték le. Az esetnek súlyt és kínos érdekességet az a körülmény kölesönöz, hogy a magyar főrendiház egyik tagjának, Mihályi Viktor balázsfalvi görög katolikus érseknek a tudtával és elnézésével a templom falán belül üzik ezt a törvénybe ütköző tüntetést, egy idegen ország és nemzet czimerének feltolásával, kizégérezésével a magyar állam, a magyarság sértő lekicsinylését. Az újabb tulzó oláh stikliről, amelyet hallgatagon az érsek ur ökegyelmessége is helyben hagyott, közmegebotránkozásra eltiir, következőket panaszolják: — A balázsfalvi görög katolikus érseki székesegyház számára a hazai oláh nők egy csoportja egy óriási szőnyeget szőtt. Ez a szőnyeg viseli magán a botrányt. Nem előt, hogy a szőnyeg szegélyszávjá a politikai Románország színeivel van kiszöve, hanem a szőnyeg közepére *Romania cimere*t is odahimezték a sassal. És hogy még inkább tetőze legyen a kihívó botrány, a papfelszentelési szertartásoknál is ezt a szőnyeget használják. A balázsfalvi érsek az idegen ország czimerképénél, sasmadaránál állva avatja fel a magyarországi görög katolikus hívek papjait. Mihályi Viktor érsek, megfélekedve az arról is, hogy mint főrend a magyar törvényhozásnak is tagja, legutóbb is ezen a czéges, idegen czimeres szőnyegen állva szentelte fel egyházmegyéjének legújabb papjait. Képzeltető, hogy magyar hazáról, magyar testvériségről, magyar törvényekről itt alig hangzik fel érseki intőszó. De talán vége szakad ennek a kétszínű, szőnyegesdi játéknak! Ugyanis az elkeseredett és megebotránkozott balázsfalviak elhatározták, hogy a vármegye alispánjához fordulnak, miszerint a magyarság ellen való ilyen tüntetéstől *tiltsa el az érseket és a román cimert és színeket viselő szőnyeget*, a magyar nemzet szolgálatában álló *lelkiviasztorok felszentelésekor* távolítsák el a templomból. A panaszlók arra hivatkoznak, hogy a kihágási törvény eltiltja az olyan cimere vagy jelvény nyilvános használatát, amelyek kizűzése vagy használata az állam iránti ellenséges irányzatok jelzésül szolgál. Kiváncsian várjuk, hogy nem így helyéről ki fogják-e röpiteni a román sasoskát?

— Kirabelt templom. Lembergől jelentik nekünk: Brajkowska községben, Przemysl mellett, az elmúlt éjjel eddig még ismeretlen tettesek betörték a templomba s onnan minden értékes tárgyat magukhoz véve, nyomtalanul eltűntek.

— Vasuti rablás katasztrófával. Berlini jelentés szerint Mexikó fővárosa mellett vasuti rablók hamis jelzéssel megállítottak egy személyvonatot s minden utasát kifosztották. Közben berobogott a gyors és mivel a rablók elfelejtették vagy nem tudták a szemafort tilosra állítani, a gyorsvonat neki rohant a személyvonatnak s nagy pusztulás lett az összeütközésből. Tizenöt utas meghalt és a vasuti személyzet közül is ketten öltöztek.

— **A kolera.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminisztérium közegészségügyi osztályától vett értesülés szerint a komárommegyei Almás-Füzítő, valamint a torontálmegyei Kumán és Törökbecse községekben egy-egy kolera-epidémia megkezdődött. — **Szegedről** jelentik, hogy Dóczi János ötvennégy éves szegedi városi éjjeli őr ma pacsirta-utcai lakásán kolera-epidémia tünetek közt megbetegedett. Dócsit őrizet alá helyezték és mindazokat, akikkel érintkezett, fertőtlenítették. Megállapították, hogy a beteg vizet nem ivott, hanem szőlőtől lett rosszul, mely fertőző volt. Dejek-tumát felküldték a bakteriológiai intézetnek. — **Nagybeáskerekről** jelentik: A Nagybeáskereken tegnap délután kolera-epidémia tünetek közt megbetegedett Jesic Milica 3 éves és Losonczy Teréz 13 éves leány az éjjel meghaltak. Ugyancsak tegnap este megbetegedett Tóth András szőnyeggyári munkás, aki ma délelőtt szintén meghalt. A gyanú egymásután következő kolera-epidémia megbetegedések arra indították a városi képviselőtestületet, hogy megalakítsa a járványbizottságot, mely ma ülést tartott és a legszigorúbb óvintézkedéseket képtette életbe. — **Kumánon** ma négy újabb kolera-epidémia megbetegedést, Törökbecsén és Rezsőháza-n pedig szintén egy kolera-epidémia megbetegedést konstatáltak. — **Temesvárról** jelentik: Singer Fülöp házali felesége ma a gyárvárosi piac téren kolera-epidémia tünetek közt hirtelen összeesett és csakhamar meghalt. A hatóság megtiltotta a szükséges óvintézkedéseket.

— **Péksegédek tolonczuton.** A pékműhelyekben dolgoznak ugyan, de azért a harc tovább folyik a munkaadók és a munkások között. Szerdán este több detektív Demjén Benő vezetésével bevonult a Dohány-utczában lévő Zala-kávéházba, ahol a segédek közvelítője van és onnan 25 munkanélküli segédet a főkapitányságra vittek. A munkások közül hármat az ügyészségre szállították, nyolcat pedig a tolonczházba küldtek be. A Zala-kávéházbeli razzjáról csak azokat vitték el, akik munkanélküli péksegédek. A munkások eltolonczolása dolgában Holzhauser József, a sütőmunkások szakszervezetének titkára elmondta, hogy a rendőrség most épp úgy tolonczolja a pékmunkásokat, mint a Bánffy-korszak idején. A mes-lerek nincsenek megelégedve a mai helyzettel, mert az ő ingyenes munkaközvelítőjükből nem tudnak jó munkást kapni. A jó munkások csak a pékmunkások közvelítője útján vállalnak munkát. Ezért a rendőrség utján terrorizálni próbálják a munkásokat. Hogy a rendőrség a Zala-kávéházbeli péksegédek ellen miért járt el, az érthetetlen. Tizenegy péksegéd közül csak kettőnek nem volt véletlenül rendes lakása, a többi mind szabály-szerűen igazolta magát, a rendőrség mégis toloncz-uton járt el ellenük.

— **Yes porcellán-puder az arczbort szé-pít, fehéríti.** 3 és 5 korona.

— **A hater koronás láda.** Nagy riadalom volt tegnap délután a jászvárosi teherpályaudvaron egy elveszett láda miatt. A ládában haterkoronás korona ezüst és nikkal pénz volt. A pénzt a Salgó-tarjáni Köszömbánya Részvénytársaság adta fel, hogy a bányájában a munkásokat ebből kifizessék. A pénzt tartalmazó ládát a jászvárosi teher-pályaudvar raktárában ártatták egy munkásnak, hogy helyezze el a 340. számú tehervonat kalauz-kocsijában. Amikor a vonat indulásra készen állt már, a lajstrom alapján a vonatvezető végig-vezette a teherkocsikat, hogy minden kiüresített elhelyezték-e abban. Amikor a Salgótarjáni Kö-szömbánya ládájára került a sor, nagy meglepé-séssel látta, hogy az hiányzik. Nyomban jelentést tett az esetről, értesítették a főkapitányságot, ahonnan detektívek mentek ki a pályaudvarra. Egész este folyt a nyomozás, amikor tíz óra tájban a ládát megtalálták a raktárban. Az a munkás, akinek a pénzt a tehervonatra kellett volna vinni, rosszul értette az utasítást és a ládát a raktár egy másik oldalán egy másik tehervonat szállítmányai közé helyezte el. Ezekután a nyomozást a rend-őrség megszüntette.

— **Házasság.** Tiliányi József, a „Balaton”-kavész tulajdonosa és neje leányát, Erzsit október hó 22-én déli 12 és fél órakor vezeti oltárhoz a Dohány-utcai izr. templomban Dózsa Jenő.

A következő jelentést kaptuk: felsőpulyai Rohonczy Gida és neje, Kreutzer Etelka örömmel tudatják Etelka leányuknak, somberekli Szuska Istvánval, szentkatolnai Csók Erviné, Pap Julia és néhai férje, somberekli Szuska Jenő fiával f. évi október hó 16-án d. e. 11 óra-kor Budapesten a „Jézus Szíve” templomban törté-nendő házassági egybekelését.

— **Üstökös esillag.** Az aradmegyei Apatelek községben tegnap és tegnapelőtt este az észak-nyugati égholton erősfényű üstökös tűnt fel, mely-nek csóvája felfelé volt. Az üstökös félfőlán át-voit látható.

— **Bucu a Terézvárosban.** A jövő vasárnap, október 15-én lesz a terézvárosi plébánia-templom védője, Szent Terézia névünnepeinek övfördülője. Az évente szokásos terézvárosi bucsut, mely a fő-városban a legnépesebb, ezen a napon tartják meg. Az újatosságok szombat délután litániával és vasárnap reggel csendes misével kezdődnek. Dél-11-től háromnegyed tíz órakor lesz az ünnepi isten-tisztelet, amelyet Stieber Vince pápai prelátnak, terézvárosi plébános czelebrál. Misa után követ-kezik a szent beszéd, délután négy órakor vacsernye-kereszi be az egyházi ünnepet. A templom körül-téren és a Nagymező-utczában a bucsuvásárt a szokott módon az ideán is megtartják.

— **Megfenyegetteit gróf.** Krakóból jelentik nekünk: Gróf Wedsycky Antal, az urakháza tagja, tegnap fenyegetőlevelet kapott, amelynek aláírása ez volt: Az anarchista-csoport és egy halálfej. Azt írták neki, hogy mivel embertelenül bánik munká-saival, küldjön haladéktalanul 100.000 koronát, különben megvilkolják. Sem birtokainak eladásá-val, sem külföldre meneküléssel nem kerülheti el sorsát. A rendőrség azt hiszi, hogy a levél egy el-bocsátott inas boszúja.

— **Bécsi kislakások.** Bécs város tanácsa leg-közelebbi ülésén tárgyalni fogják a kislakások építé-séről szóló tervezetét, amelyet a város a lakásügyi bizottsággal egyetértőleg dolgozott ki. A kislakáso-kat a X. és XVI. kerületben fogják építeni, meg-pedig a XVI. kerületben 8 házat 128 kislakással a Schmeltz nyugati sarkán, a X. kerületben pedig a Gudrunstrassen 7 házat 122 kislakással, vagyis összesen 250 kislakást fog a város a lakásinség eny-hítésére az alsóbb néposztályok számára építeni. A terv kivitele 600.000 koronára kerül. Ebből 200.000 koronát ad a város kamatmentesen készpénzben, a csatornázással és egyéb közmunkákkal pedig az az-összeg 350.000 koronára emelkedik. A telkeket is ingyen adja a város, míg a hátrálékos összeget 17 évi törlesztésre veszik fel.

— **Tolvajná a csapdában.** A rendőrség ma letartóztatta Darula Livia tizenkilenc éves csavargó-leányt, aki lopásért már többször volt büntetve. Ez a leány ma reggel besurrant Szentkirályi Béla rendőrfogalmazó Fő-utca 26. számú lakásába. Csak Szentkirályiné és a cseléd voltak otthon, a piacra készültek. A tolvaj leány, amíg a konyhában elrej-tőzött, Szentkirályiné és a cseléddel elment hazulról és maguk után bezárták az ajtót. A leány csak később vette észre, hogy kelepébe került. A laká-sból nem tudott kiutni, kinyitotta hát az udvari ablakot és lekiáltott a házmesternének, hogy en-gedje ki. A házmesternél nem volt kulcs, meg kel-tett várnia, amíg Szentkirályiék a piacról hazajön-nek és ekkor a cyanus leányt átadták egy rendő-rnek. Ez azzal védekezett, hogy őt a Holzer divat-áru üzég küldötte ki Szentkirályinéhoz azzal az üzenettel, hogy a ruhája még nem készült el, ne menjen próbálni. Erről az állításról hamarosan ki-gérült, hogy hazugság. A leányról megállapították, hogy lopás miatt két évi börtönt ült. Letartóztatták.

— **A Vág-folyó halottja.** Komáromból két leánygyermek tragikus pusztulását jelentik. Habn Károly a komáromi helyőrség főtörzsfőglára a Vág folyón egy tutajról horgászott. Vele volt két kis leánya is, a tízéves Gizella és a nyolc-éves Mariska, akik míg atyjuk horgászott, a kö-zelben játszadoztak. Estefelé a gyerekek atyjuk keresésére indultak s az utat a folyón nyugvó tu-tajokon keresztül tették meg. Eközben az egyik tutajról leesztak és a Vág folyóba zuhantak. Sikoltozásukra figyelmessé lett atyjuk segítsé-gükre sietett, mire azonban odaért, a két gyer-mek már elmerült, s holttestüket csak fél órai keresés után találták meg.

— **Nagy tűzveszedelem egy faluban.** Aranyos-kondós zempléni megyei községben az október hó 11-ről 12-re virradó éjszaka óriási tűzvész pusztí-tott, melynek tíz lakóház esett áldozatul a hozzá tartozó gazdasági épületekkel együtt. A nagy szél miatt az oltást jóformán meg sem lehetett kísé-relni. A kárt 3—400.000 koronára becsülik, mely-ből alig térül meg valami, mert az épületeknek csak kis része volt biztosítva s a gazdasági épüle-tekben felhalmozott termés egyáltalában nem. A tüzet cigarettázó gyermekek vigyázatlansága okoz-ta. A lakosság egy része inség előtt áll.

— **Balost.** Tegnap délután a Bécsi-ut 137. sz. száti cserépfőgyárban Radulovszky Antal huszonkilenc éves gyári munkás egy gépet olajozott. Közben a gép fogaskerke elkapta Radulovszky jobb kezét és összezsuzta. A munkást súlyos sérülé-sével az Irgalmasok kórházába vitték.

— **Pénzhamisító asszonyok.** A rendőrség ma két pénzhamisító asszonyt tartóztatott le. Az egyik Kamenyák Erzsébet hetven éves munkátalan asz-szony, a másik nevelt leánya, Kreutzerovszky Il-lósné, Rajkó Ilona negyvenhárom éves. Rákos-palotán laktak. A rendőrséget névtelen levélben figyelmeztették, hogy a két asszony hamis pénz-gyárt a lakásán. Este kimentek a detektívek és tetten érték őket, amikor hamis ezüst koronásokat akartak készíteni. Lefoglalták a pénzgyártásra használt anyagokat és formákat, a két asszonyt pedig bevitték a főkapitányságra. Gyártmányaik-ból még nem hoztak forgalomba egy darabot sem, mert az első kísérlet nem sikerült. A két asszony már régóta foglalkozik pénzhamisítással. Annak idején a híres upesti hatóságok is ők hamisítot-ták és sikerült is belőle sok ezer darabot forga-lomba hozni. Kreutzerovszky most is pénzhamis-tás miatt van a börtönben. Közben az asszonyok is többször ültek már, sőt Kreutzerovszkynének a jövő héten kellett volna megkezdnie egy évi börtönbüntetését, amelyvel ugyancsak pénzhamis-ításért sújtották. Kamenyák Erzsébet néhány évvel ezelőtt nagyszabású csalásnak volt a hőse. Rákosszentmihályi földbirtokosnőnek adta ki ma-gát, hamis személyazonossági irásokat szerzett be, hamis tanukkal megjelent egy upesti pénzüntet-nél, a rákosszentmihályi birtokra nagyobb ösz-szegű kölcsönt vett fel. A család csak később de-rült ki. Kamenyák Erzsébetet akkor elfogták és hosszabb ideig börtönben ült. A hetven éves asz-szony, amikor kikerült a börtönről, a nevelt leá-nyával pénzhamisítást kezdett. Az öregasszony az utóbbi időben részeges volt, állandóan pálinkával telt üveget hordott magánál és a börtönbe is pálinkás üveggel vonult be. A rendőrség a két pénzhamisító asszonyt átadta az ügyészségnek.

— **A nápolyi érsek palotája összeomlott.** Prisco bibornok, nápolyi érsek palotája tegnap összeomlott. A katasztrófánál három ember életét veszítette, még pedig két hölgy, akit a kötőmegek maguk alá temettek és egy rendőrhivatalnok, akit haldokolva szállítottak a kórházba. Prisco bibornoknak, aki a szerencsétlenség idején szobájában tartózkodott, eső dőlatokepen nem történt semmi baja.

— **Elsülyedt hajó.** Grimsbyből jelentik: Az „Eastern Countier” gőzös ma Humberben el-sülyedt. Egy utas és egy matróz a vízbe fullt. Egy másik utas és a főgépész, akiket kimentettek, később haltak meg.

— **Betörés a pályaudvaron.** Tegnap este Löwi Szidonia vasuti pénztárosnőnek a nyugati pályau-dvar első számú raktára feletti lakásába betörték és onnan 320 koronát, továbbá 1700 koronát éré-ékszert elloptak. A rendőrség a tolvajt nyomozza.

— **Egy disz-csavargó.** A Fiumében letartóztá-tott Bezek Károly triezsi csavargóra ráillik a disz-csavargó elnevezés a triezsi rendőrség távirati értesítése szerint Bezeket kilenczvenszer itették el hosszabb-rövidebb időre.

— **Álarozos rablók egy keletorban.** Lisszabon-ból feltűnő rablótörténetet jelentenek. A Tajo bal-partján, szemközt a fővárossal van az ősrégi Almada kolostor. Tegnap álarozos banditák, lehetnek leg-alább hetvenen, betörték a kolostorba s elraboltak minden egyházi ékszert. A banda olyan nagy é-r-tékű egyházi festményeket is elrabolt, amelyek a XV. századból valók.

— **Tűz.** Az éjszaka Böhm István fuvaros Szre-tenay-utca 43. szám alatt lévő istállója kigyu-ladt. A tüzet hamarosan észrevették, értesítették a tűzoltóságot és a IX. kerületi tűzörség, mielőtt nagyobb baj támadhatott volna, a tüzet eloltotta.

— **Eltűnt mérnök.** A rendőrségben ma bejele-nítették, hogy Freund Dezső huszonhat éves mér-nök e hónap 8-án eltávozott Thököly-ut 95. számú lakásáról és azóta nyomavesztett. Az el-tűnt mérnököt nyomozza a rendőrség.

— **Egy párisi bankár szökése.** Páris bankár köreinek kinos szenzációja van. Copper jónévű bankár megszökött. Párisi jelentés szerint való-szinűleg Brüsszel felé vette útját. Az utóbbi idő-ben több üzletfele bünyenyítő feljelentést tett el-lene és Copper még idejében elmenekült. Hatszáz-ezer frank uszott el kezén.

— **Elgázolások.** A Nádor-utca 15. sz. ház előtt az 1136. számú egyfogatu bérkocsi elgázolta Schwarzenhal Ignác hetvenegy éves nyugalma-zott tanitót, akit súlyos sérüléssel a lakására vittek. — A Szabadság-tér 15. számú ház előtt egy egyfogatu kocsit elgázolta Kiss Sándor kihordót, könnyebb sérüléseket szenvedett. A Rókus-kór-házba vitték.

— **Vadházasság.** Ma délelőtt Zselián János harminczkilenc éves úgynök a Hungária-körut 118. számú lakásán rálött a vele közös háztartásban élő Németh Julia harminczhat éves napszámósnőre. A golyó az asszonyt mellén találta. A súlyosan sebesültet beszállították a Bethesda-kórházba. Zselián elmenekült.

— **Robbanás a divatárú-üzletben.** Ma reggel *Arvai* Henrik és társa Király-utca 36. szám alatti divatárúüzletében gázrobbanás történt. Az üzletnek egyrésze elégett. A tüzet a VI. kerületi tűzország oltotta el.

— **Életuntak.** Kiss János huszéves gyári munkás a Csángó-utca és Tüzér-utca sarkán föblejtte magát. A Rókus-kórházba vitték. — **Thal-mayer Katalin** huszonöt éves rendőri felügyelet alatt álló nő Jósika-utca 11. számú lakásán lugkó-aldatot ivott. A Rókus-kórházba vitték. — **Kovács János** közúti villamosvasúti kalauz huszonkét éves felesége tegnap este a Ferencz József-hídról a Dunába ugrott. A hajók kimentették az életuntat és fertőtlenítés után elbozsátották.

— **Halálozás.** Rohay László nyug. m. kir. pénzügyi szemellenőr életének 81-ik évében meghalt Szolváron.

Dr. *Jankovich Jecó* ügyvéd 37-ik évében elhunyt Budapesten.

Bata József né 49 éves korában ma Budapesten meghalt.

Kis-szolymosi *Simó* Ferencz földbirtokos, Szilágy-megyének virilis jogou törvényhatósági biottsági tagja szilágynagyfalusi ősi udvarházában esőtörtökön délután szívizélhűdésben meghalt. A régi Erdély nemesi világának puritánságáról, nemes jó szívééről, tisztelteméltó egyéniségéről ismert és tisztelt alakja szállt vele sírba. Temetése Szilágynagyfaluban lesz az unitárius egyház szertartása szerint. Ötvegye és két fia, dr. *Simó* Károly főorvos és *Simó* Ferencz, a Pesti Hírlap munkatársa gyászolják.

— **Mielőtt utazási jegyeit megváltja,** bizalommal forduljon a *Világjárás Menetjegyirodához* (V. Fűrdő-utca 1., bejárat a Dorottya-utca felől.) Telefon 152—52.

x **Royal-Orfeum.** Budapest, Erzsébet-körut 31. sz. Színházi és varieté műsor. Kezdeté 8 órákor.

x **Bob** hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Czim- és reklámtáblákat,** nemesi czimereket készít *Harsányi László.* Budapest, VII. Hungária-körut 155. Telefon 170—12.

x **Akinék fájós foga van,** vagy bármilyen okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. *Batizfalvy* I. Z. K. Egt. tanár, a műtőfogászat és műfogászat szakorvosának Pogorvosi Intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete *Károly-körut* 3. sz. alatt lett legújában áthelyezve, egyenesen a czakra átalakított, a legkiválóbb gépekkel és villamos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nm. v. közzét. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műtőfogászatok eszközöztetnek, amelyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetesen, hogy minden műrelet dr. *Batizfalvy* nak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legbiztosabb bizalmat is megérdemli.

Nyiltter.

Próvatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

== A ==

TOKAJI BOR

a **BOROK KIRÁLYA!**

Legpompásabb élvezeti czikk,
a leghathatósabb gyógybor!

Feltétlenül **HERCZEG**
WINDISCHGRAETZ LAJOS
eredeti vártöltésű legyen.

Kapható mindenütt!!

Pinczészet: Sárospatak—Tokaj.

FORGALMI IRODA: Budapest, VI., Teréz-körut 25. i. emelet.

Hampton Court.

— Egy királyi palota. —

London, október elején.

Idegenben barangoíva, nem bírok az összehasonlítások viszketegetől szabadulni. Sokszor kell felsóhajtanom: „Hej! ha ez nálunk lenne!” Nem is tudnám az utazást élvezni, ha viszont nem látnék olyan dolgokat is, melyekkel szemben elégedetten gondolhatom: „No már ennél szebb a miénk!”

Igy vagyok a londoni királyi palotákkal. Mennyivel hatalmasabb, pazarabb, szebb — királyibb a budai palota, mely önértzetesen nézegeti képét a széke Duna tükreben! A Buckingham Palace és a Marlborough House idomtalan granáriumok; a St. James-palota szabálytalan, alacsony téglapülete teljesen semmitmondó. Ebben a félelmeesen imponáló, gazdag országban, melynek történelme bővelkedik drámai, érdekes momentumokban, olybá tűnnek fel, mint névtelen helytartók hivatalos lakásai. Angolország történelmének jelentős kastielyai nincsenek Londonban. A windsorin kívül különösen *Hampton Court*-nak van saját karakteri stílusa, szépsége.

Mint egy mesebeli kastély emelkedik Hampton Court egy folyóparti réten, félórányira az óriás London városától. Csodásan kapnak meg az ódon Tudorstilus barokkhangulatai és a renaissance-ülés fakuló pompája. A hídon át a nyugati kapuhoz jutunk. Ez a kastély három udvarára nyílik. Az első az óra udvara, a második a zöld udvar, a harmadik pedig a szökőkutas udvar.

A színház mindenféle gyönyörű, finom, választékos, s mind a négy évszakban egyenlő marad: Az építmények *veres* színe, a szegélykövek *hőfehérsége* és az üde *zöld* gyp. Mintha a magyar nemzeti színekkel nekünk hódolnának.

Wren Kristóf alakította át a mostani *Kastélyt*, III. *Vilmos* király rendezetűre versaillesi mintára, de annak feszessége, merevsége, mesterkélttsége nélkül. *Vilmos* király Hampton Courtban egészen hollandi nagyur módjára élt a Németalföldről áthozott kedvteléseinek: a tulipánoknak, agarainak, gondoláinak.

Különösen szép az óraudvar, mely a toronyban levő s VIII. *Henrik* idejéből származó csillagászati órától kapta a nevét. *Boleyn* Anna kapueskáján át jutunk fel a husz méter magas oszarnokba, Hampton Court büszkeségébe, melyet a pompaközelő *Henrik*, *Wolsey* halála után építtetett az ünnepségeinek.

Finom hatású a szökőkutas udvara, mely a távoli Olaszországra emlékeztet fehér kögírlendjával s fehér párkányaival, melyek körvonalaí élesen dőlnek a föléjük boruló kék égóoltól.

De mi lenne Hampton Court a virágai nélkül. Csak hogy májusban kell odazarándokolni, hogy piros, sárga, szürke, kék tulipánokat megbámulhassuk. Szépen dekorálják ezeket a terraszfalakat a júniusban nyíló rózsák is, míg most ősszel a sok ezinnilox, az őszirózsa és a dahlia az évszak virágai. És azok a faóriások mindegyik külön egy-egy remek példány.

A nagy terraszról, mely a kastély kertjét a Thémestől elválasztja, nem nyílik valami elragadó kilátás, mert a környék inkább elegáns, esinos, jól gondozott parkhoz hasonlít. De annál élénkebb képet nyújtanak a folyón nyüzsgő evezős csónakok. A barnára fényezett keskeny „puns”-ok, melyek sárgaselyem párnáin fehérbe öltözött hölgyekkel flörtölnek sportruhás urak. Meg a fehér „lakóbarkák”, virággal díszített terraszokkal, ahol különösen lunch- és diner-időben folyik vig élet.

Hampton Court 1760-ban, III. *György* trónaröptekor megszűnt királyi rezidenzia lenni. Azóta nyugalmazott állami hivatalnokok lakják és ezer meg ezer vasárnapi kiránduló lép el. Ezek körüléttálják a terraszokat, bejárlják az udvarokat, minden megértés nélkül megbámulják a termék műveti izlésű berendezést s a képtáruk nagy értékű műremekeit, azután lepihennek a zöld fübe, eszegetik a magukkal hozott cakes-eket s vajaskenyereket

és örülnek, hogy ők nem halott királyok, hanem bágy nagyon igénytelen, de élő *Smith*-ek és *Brown*-ok. Ebben pedig, alighanem, nekik van igazuk.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Burrián „Faust”-ja** olaszul. Mint jeleztük, *Burrián* holnap először lép föl Budapesten *Faust* szerepében, amelyet eddig csak a prágai cseh nemzeti színházban énekelt, még epdig cseh nyelven. Ugy volt, hogy Budapesten is cseh nyelven énekl a szerepet, a mai főpróbán azonban *Burrián* az egész szerepet *olaszul énekelte*. Így természetesen holnap is olaszul fog énekelni és nem csehül, ahogy eredetileg tervezte.

(*) **Az Operaházban** holnap, pénteken *Burrián* Károly száz és württembergi kir. kamara-énekes *Gounod* *Faustjában* lép fel. A művész a dalmü czimszerepét énekl, még pedig ezuttal először *olasz* szöveggel. *Margit—Medek, Márta—Báder Dóra, Siebel—Payer Margit, Mefiszto—Kornai, Valentin—Szemere, Wagner—Ney B. lesz. Vezényel ifj. Ábrányi Emil* karmester, rendező *Alszeghy Kálmán* főrendező. (Évi bérlet 128. számú, rendes helyárák, kezdete 7 órákor.) Szombaton a *Pillangó* kisasszony kerül színre, melynek czimszerepét ezuttal hosszabb idő után ismét *Szamosi Elza* énekl. Kivüle *Váradi Margit, Flati Gizella, dr. Székelyhidy, dr. Dalnoki, Déri, Hegedüs, Pichler, Ney B. és Kárpát* játszzák a darab főszerepeit. (Évi bérlet 129. szám, kezdete 7 órákor.)

(*) **„Hit és haza.”** A Vigszínház szombati esteje, a „Hit és haza” bemutató-előadása, a szezon első nagy irodalmi és művészi eseménye lesz. *Schönherr* Károly darabjában mellőzi a szerelmet, mint drámai motívumot és az erotikát csak egy fiatal esavargópár képviseli, amely nem törődve a nagy lelki összetűzésekkel, dalolva vonul át a nép között, amelynek tragédiájáról szó az újdonság. A derűs színekkel festett párt *Tanay Frigyes* és *Makay Margit* adja. Egyébként a „Hit és haza” jóformán az egész személyzetet foglalkoztatja, amelynek egy új tagja, *Körmendi Kálmán*, ezuttal lép fel először; *Rott Pétert* adja, aki a legnagyobb veszedelem dacára is hazalopózik a száműzetésből. Az öreg *Rott (Fonyvesi), Rott Kristóf (Hegedüs), Rottné (Varsányi Irén)* és gyermekük, a „*Veréb*” mellett, akinek ábrázolására a kis *Deák Árpád*ot szerződtették, egész sereg érdekes alakot illesztett művébe. *Schönherr* Károly, aki nagyszerű ismerője a tiroli népnek. Ott van *Sandperger (Szerényi)*, aki az őrzőnégy ragaszkodik földjéhez és a felesége (*Góthné Kertész Ella*), aki meghal a bibliáért; *Engl.* a kapzsi paraszt (*Tapolezay Dezső*), aki a többiek hajából hasznat huz, a feleser (*Vendrey*), a bürokrata irnok (*Bárdi*), a filozófus suszter (*Gyöző*), a szerenesetlen *Úrteregger (ifj. Ditrői Mór)*, az aggódó öreg *Rottné (Rónaszékiné)*, az imponáló dohos (*Stella Gyula*) és valamennyivel szemben a császár embere (*Csontos*), aki a hatalomhoz és a régi hithoz való körlehetetlen ragaszkodást képviseli. A sablonoktól mindenben elütő eszelekménynek megfelel az eredeti külső keret, a korhű díszlet és az érdekes jelmezek tömege is.

(*) **A Magyar Színház** ünlonságai. A Magyar Színház igazgatósága az Országos Magyar Színházegetület ügynökségétől megszerezte *Tolstoj* hátrahagyott darabjának, az „Élő halott”-nak előadási jogát s a szenzációs érdekességű darabot, amelynek legelső bemutató-előadása négy nappal ezelőtt volt, óriási sikerrel a moszkvai művészeti színházban, legközelebb már he is mutatja a budapesti közönségnek. A drámának, amely *Vajda László* magyar átdolgozásában közvetlenül a „*Princez*” című vigjáték jövő heli bemutatója után fog színrekerülni, ez lesz Oroszországon kívül a legelső előadása.

(*) **Liszt** *Ferencz* arcképe. A *Liszt* *Ferencz* emlékére rendezendő hangversenyek és ünnepsé-lyekkel kapcsolatosan egy igen értékes művésztörténelmi relikvia kerül a nyilvánosságra, amelynek a létezéséről csak nagyon kevesen tudnak. A világhírű magyar zeneköltőt a hatvanas években lefestette *Lehmann*, a kiváló arcképfestő művész, s ez a kép volt *Lisztnek* az egyetlen jól sikerült portrájtje. *Liszt* az arcképet vejenek, a híres államférfiúnak: *Olivier* *Emil* miniszterelnöknek ajándékozta oda, aki feltett kérésként örizte s még lemásolni sem engedte. Egyetlen egyszer tett kivételt, amikor maga az apósa kérte meg, hogy legmeghírtőbb barátjának, az ugyanezak világhírű magyar hegedűművésznek: *Reményi* *Edének* a számára engedje meg lemásolni. A másolást nem kisebb művészünk, mint maga *Madarász* *Viktor* végezte, aki akkoriban hozta haza Párisból a nagy aranyérmét. Feladatát *Madarász* oly pompásan ol-

dotta meg, hogy a másolatot még a szakértők is össze-vissza cserélték eredetijével. A másolat évek múltán lett igazán értékes, mert Lehmannak a képe a tíz martalékává lett. A Madarász-féle képet atyjától Reményi Antal tengerészeti szakértő örökölte, akitől most elkérték a Liszt-ünnepségekre s ez a kép lesz a legfőbb ékessége a Zeneakadémia termékének. A képet most Beer József festőművész, a Szépművészeti Múzeum szakértője teljesen megtisztítja és arról több másolatot fognak csinálni.

(*) Révy Aurélie színházának megnyitása. Berlinből írják: Révy Aurélie, aki tudvalegőleg november 1-én nyitja meg a berlini Komische Oper, eleinte egy olasz operával akarta első szonját meghatározni. Most azonban elhatározta, hogy első előadásul a „Nordstern“ című Meyerbeer-operát tűzi ki. Ez a darab arról nevezetes, hogy IV. Frigyes Vilmos adta volna hozzá a szövegíróletet s akkor „Ein Feldlager in Schlesien“ volt a címe. Később Scribe új szöveget írt a kész muzsikához.

(*) Augol festőművészek a Nemzeti Szalonban. A londoni Women's International Art Clubnak a Nemzeti Szalonban rendezendő kiállítására iránt a klubnak úgy angol, mint más nemzetiségű tagjai körében Európaszerte oly nagy érdeklődés nyilvánult meg és oly nagymennyiségű művészeti anyag érkezett be, hogy a Nemzeti Szalon igazgatósága, mely ezt a kiállítást egy magyar festő kollektív kiállításával kapcsolatosan tervezte, ezen kollektív bemutatását későbbre halasztva, az egész kiállítási helyiséget a londoni művészegyesület rendelkezésére bocsátotta. A kiállításon az angol művészek legkiválóbbjai vesznek részt, köztük Dods-Witthers, Griffitha, Bristowe, Curtis, Labouchere, Atkinson, Twardowska-Consat festő és szobrászművészek. A közel kétszáz műtárgyból álló művészeti anyag már megérkezett és annak rendezése a Szent György-cseh aukciójának befejezése után már a jövő hét elején kezdődött veszi. A kiállítás ünnepélyes megnyitása folyó hó 21-én délután négy órakor lesz a Nemzeti Szalonban.

(*) A Liszt-ünnepélyek végleges műsora. A király fővédnöksége alatt a kormány részéről Liszt Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából a budavári koronázó-templomban, az Operaházban és az Országos Zeneakadémia nagyszínházban e hónap 21., 22., 23., 24. és 25. napjain rendezendő országos emlékünnepségek végleges műsora a következő:

Szombat, október 21-én, délelőtt 11 órakor a budavári koronázó-templomban Szikla Adolf karnagy vezetésével a koronázási mise (liturgiai előadás), magánzólamokkal, vegyeskar-, zenekar- és orgonakisérettel. A magánzólamokat Sándor Erzsébet, Marschalkó Rózi, dr. Székelyhidny Ferenc és Venczell Béla a m. kir. Operaház magánénekesei éneklék. Az eredeti Offertorium és Benedictus heggediszlótt Hubay Jenő játssza. Az orgonakiséretet Noseda Károly a m. kir. Operaház karigazgatója látja el. — Este 6 órakor az Operaházban Szent Erzsébet legendája oratórium jelenetesező előadásban, öt képből, egy elő- és egy utójáttékkal. Az előadást vezényli Kerner István karnagy, rendezi Alszegehy Kálmán főrendező. A szerepeket Venczell Béla, Platt Gizella, Palásti Irén, Várady Sándor, Róza S. Lajos, Takáts Mihály, M. Medek Anna, Mihályi Ferenc, Payer Margit, R. Berts Mimi, Várady Margit és N. Valent Vilma éneklék. Utj lesz az utójátték: Erzsébet temetése a marburgi templomban.

Vasárnap és hétfő, október 22-én és 23-án este fél 8 órakor az Országos m. kir. Zeneakadémia hangversenytermében Liszt Ferenc volt tanítványainak közreműködésével hangverseny a már közzétett műsorról.

Kedden, október 24-én, este 7 órakor az Operaházban Wagner Siegfried vezetésével ünnepi hangverseny. I. Faust-szimfónia három részben: I. Faust, 2. Margareta, 3. Meisfofeles és zárókar. Tenorszólo: dr. Székelyhidny Ferenc. Orgona: Szikla Adolf karnagy. II. Zongora-hangverseny (Es-dur), előadja Menter Zsófia es. és kir. kamaraművész, III. XIII. zsoltár. Tenorszólo: Burrián Károly.

Szerdán, október 25-én, este 7 órakor az Operaházban Kerner István karnagy vezetésével Krisztus oratórium a szentírás és a katolikus liturgia szövegeire, magánhangokra, énekkarra, orgonára és nagy zenekarra. Magánénekesek: Sebők Sári, N. Valent Vilma, Takáts Mihály, Arányi Dezső és Venczell Béla.

(*) A Nemzeti Szalon győri kiállítás. A Nemzeti Szalon ötvenedik jubileum vidéki túrlata november 5-én nyílik meg nagy ünnepségek keretében Győrött. A kiállítás a megyeház kis- és nagytermében lesz, melyeket a vármegye készsége bocsátott a Nemzeti Szalon rendelkezésére, sőt háromszáz koronát is megszavazott a rendezési költségekre. Győr város ugyancsak háromszáz koronával járul a túrlat költségeihez. Művészársolokra pedig ötszáz koronát irányzott elő. A kiállításnak, melyen a magyar művészek színe-java fog résztvenni, védnöki tisztét Várady L. Árpád győri püspök, Goda Béla főispán, dr. Hajdu Tilor pannonhalmi

főpát és Hódossy Lajos ítélőtáblai elnök, az elnökséget pedig Wenzesz Jenő polgármester, Németh Miklós alispán, Ruschek Antal kanonok, Hlatky-Schlichter Lajos orsz. képviselő és dr. Petz Lajos főorvos vállalták el. A kiállítás ünnepélyes megnyitására a rendezőség meghívja a kormányt, az országgyűlés mindkét házát és a rokon művészegyesületeket. A kereskedelmi miniszter a kiállításra utazó művészek részére féláru vasuti jegyet engedélyezett.

(*) Vernissage a Könyves Kálmán szalonjában. Varga Emil és Uszty Károly festőművészek gyűjteményes kiállítását ma délután nyitották meg ünnepélyesen a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában. A megnyitáson nagyszámú, előkelő közönség jelent meg, melynek soraiban ott volt Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár, K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, Meller Simon a Szépművészeti Múzeum grafikai osztályának vezetője stb. Az előkelő vendégeket Horváth Géza igazgató fogadta és kalauzolta a kiállításon, amely általában igen megnyerte a jelen voltak tetszését. A kiállítás holnapról kezdve a nagyközönség számára is nyitva áll és egész napot át megtekinthető.

(*) Portrait-díj a Nemzeti Szalonban. Egy ismeretlenül maradni akaró műbarát méltányolva a Nemzeti Szalonnak a modern magyar művészet fejlesztése körül tanúsított érdemeit, a Nemzeti Szalon kétszázadik kiállításának alkalmából ötszáz koronás díjat adományozott. Az értékes díj az idei teli tárlaton adandó ki a legkiválóbb arcképek vagy figurális műnek. E díjjal együtt kerül odaítélésre a Törley József-díj: a főváros vagy környékét megörökítő festményre, Alpár Ignác díja architektura vonatkozású képre, Nemes Marel díja figurális műre, a Nemzeti Szalon nagy aranyérme és két ezüstérme. A teli kiállítás beküldési ideje november 23., 24. és 25. Ezen a tárlaton kerül bemutatásra Jobbágy Miklós szobrászművész és Góth Mórész festőművész kollektívja is.

(*) Filharmonia. Az idej filharmoniai hangversenyeken a következő újdonságok kerülnek előadásra: Bloch heggediverseny op. 64, A-moll; Csajkovszky zongoraverseny G-dur; Debussy „Iberia“; Dohnányi Svit: Dvorzák IV. szimfónia; Glazounow „Carneval“ nyitány; Haydn „Le Matin“ szimfónia; Hentschel „Aphrodisia“; Hubay „Ungarische Variationen“; Liadow „Kikimora“ mese; Marteau Svit op. 15; Reger „Változatok Hiller Ádám egy humoros témájára“; Wagner Szigfried „Von Reinhard junger Liebe“.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

Magyar expedíció Délamerikában. Délamerikának állattani szempontból kevésbé ismert részei magyar expedíció keresi fel a közel jövőben. Az expedíció tagjai közül dr. Madarász Gyula nemzeti múzeumi igazgatóőr és Adanofsky Péter ma indultak utnak Berlin felé, ahonnan Londonon és Liverpoolon át Newyorkba utaznak. Itt várják be az expedíció többi tagjait: Ujhelyi József múzeumi gyűjtőt és Tóry Gyozó állami tanítót. Az expedíció utirányát Newyorkban a hivatalos körökkel tartandó értekezlet alapján fogják megállapítani s néhány napi ott tartózkodás után folytatják utjokat Délamerika felé. Az expedíció a főszűl apró bogarakra, rovarokra és madarakra fekteti, amelyek a Nemzeti Múzeum állattárában nyernek majd elhelyezést. Hazai és külföldi tudományos körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg az expedíció utja iránt.

* Az élet könyve. Kenedi Géza ily című munkája újabb kiadásban is megjelent. Alig is van korunknak egyetlen eszmeköre, amelyet a változatos és érdekes munka meg ne érintene. A tudósított elméletektől tartózkodva, de minden haladási munkával rokonszenvezve, problémáit mindig a gyakorlati élettel szoros vonatkozásban veti fel és sohasem oldja meg úgy, hogy erőszakot tenne az olvasó itéletén. Kenedi Géza híven megtartja a könyv előszavában tett ígértét, hogy t. i. lehető kellemes módon használni akar olvasójának. Írásait a mélyen gondolkodó író jóakarata hatja át s vonzó és tiszta magyar stílusával éri el, hogy aki olvassa, úgy érzi, mintha vele bizalmasan beszélgetne. A második kiadást az Athenaeum igen csinos formában bocsátotta közre. Ára 4 korona.

* Álmeck országútján. Thomée József költeményi megtalálták a közönség szívéhez vezető utat, mert kötetéből immáron a második ezer indult utnak. Sikere egyben sikere annak az iránynak is, melynek egyik hivatott képviselője s amely nem hagyta magát a modernizmus jelszavak által tévútra vezetni. Thomée megmaradt a magyar föld csendes szavú dalosának, igaz lírikusnak. Fehér versek ezek, tohódó, mámoros éjszakák helyett a családi élet harmónikus szépségeit zengi, imádkozik, ha lelke erre készíti. A hatalmas kötet második kiadása két koronáért kapható.

* Három tárcza a Balatonról. A Balaton szépségeit a Kisfaludiak, Csokonai, egy Jókai, Eötvös Károly után nagy feladat dicsőíteni. Mégis ma már egész irodalma támadt a Balatonnak és a balatoni bájos vidéknek. Költők és tudósok kelték versenyre a Balaton érdekességeinek megörökítésében; sőt az újságok is állandó rovatokat nyitottak a szépséges Balatonnak. Az újságírók fürge gárdája vonal alatt, vonal fölött a legnagyobb szeretettel zengi a himnuszt a Balatonról. Az újságírók ezen önzetlen és lelkes munkáját méltányolja a nagy közönség, amely tizezrével tölti a nyarat a főváros Balaton-parton. A Balatoni Szövetség is teljes nagy értéke szerint méltányolja az újságírók fáradozásait, mint a Szövetség kiadványát — legújabbán is — három tárczát adott közre könyvvalakban a Balatonról. Ez a „Három tárcza a Balatonról“ alkalmi írás. A „Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége“ 1909-ik évi négy napos közgyűlését és kirándulását a Balatonnál tartotta meg. A vidék legjobb tollú írói és hírlapírói ezen alkalomból egész tömeg balatoni közleményt adtak közre, amelyek közül a legjobbnak ítélt három tárczacikkelyt most könyvalakban is megjelentette a Balatoni Szövetség. A Balaton népszerűsítésére kedves hatással lesznek ezek az ötletesen megírt szép tárczák is. A legsikerültebb és legrészletesebb közülük a Cserzy Mihály (Homok) Siófoktól—Keszthelyig tárczája, a népszerű író itt nemcsak poétikusan, de okosan is beszélget minékünk a Balatonról. Sikerült szép írások Rébel Lászlóné (Két nap a Balatonon) és Csokonay Vitéz Mihály (A beszélő Balaton) leírásai is. A könyvecske árát egy koronában állapította meg a Szövetség. A jó cél érdekében kívánatos, hogy szélesebb körben olvasságassák.

* Görgey tábornok emlékiratai. A szabadságharc történetének legfontosabb forrásműve jelent meg most magyarul: Görgey Arthurnak emlékiratai hadvezéri pályájáról „Életem és működésem Magyarországon az 1848. és 1849. években“. Görgey az ötvenes években, klagenturfi internáltatása idején írta ezt a két kötetes nagy munkát. Kevéssel a szabadságharc vége után s 1852-ben adta ki Lipcseben. Akkor magyarul nem jelenhetett meg, Azóta a német kiadás, mely annak idején nagy feltűnést keltett, teljesen kikerült a forgalomból s ezért is, meg hogy a nevezetes forrásmunka magyarul is megjelenjék, szükségessé vált magyar nyelvű kiadása. A fordítást a tábornok öcsese id. Görgey István, ama nagy írók és nagy eseményeknek maga is részese, végezte nemcsak nagy gonddal és szeretettel, hanem az eredetinek teljesen hiű visszaadásával, ami különösen az események katonai tárgyalását tartalmazó részekben járt nagy nehézséggel leküzdeésével. Így aztán az olvasó teljesen úgy kapja a munkát, milyenek Görgey Artur megírta: nem vész el számára a fordítás révén egyetlen árnyalat sem. A munka maga is igazán érdekes: egy nagyszerű, dicsőségben és tragikumban egyaránt gazdag pályá rajza, magának a főszereplőnek előadásában. Rendkívül fontos a szabadságharc eseményeinek s azok hátterének, rejtett rugóinak megismerésére. — az 1848—49-iki nagy magyar tragédiát enélkül a könyv nélkül meg sem lehet teljesen érteni. De érdekes e könyv nyugodt, egyszerű, őszinte és energikus előadása révén is: az olvasó figyelmét kezdettől fogva teljesen lekötí az író a maga nyugodt hangjával s ellenállhatatlanul viszi magával a két év minden válságán át. Valóban nyeresége a közelmúlt történetére vonatkozó irodalmunknak, hogy ez a nagyszabású munka magyarul is megjelent. A két terjedelmes kötetből álló művet a Franklin-Társulat adta ki; ára a két kötetnek 16 korona.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

Repülés Budapest és Nagyvárad között. A Magyar Géprepülő Szövetsége elhatározta, hogy még október havában egy Fahrman-biplánnal és egy Blériot-monoplánnal távolsági és időtartam-versenyeket rendez Budapest és Nagyvárad között. A turára Lányi Antal és Kvasz András vállalkoznak, akik a repülés terén már eddig is szép sikerekkel díszkedhetnek. A terv szerint a két gép a rákosi mezőről egyszerre indul és egyhuzamban Szolnokig repülnek, ahol benzint vesznek fel. A számítások szerint az utat négy, esetleg négy és fél óra alatt tennék meg, ha zavaró incidens nem jön közbe. Az aviatikusokat két automobilon kísérnek a szövetség vezetőemberei.

Szekely Mihály repülése. Székely Mihály a Szentesi Múzeum-Egyesület meghívására e hó 22., vagy 29-én felszállást rendez Szentesre. A repülőnap elé nagy érdeklődéssel tekint az egész vármegye. A rendező-bizottság élén a főispán áll.

A német hadsereg és a repülőgépek. A párisi „Matin“ azt az érdekes hírt közli, hogy Henrik porosz herceg memorandumot intézett Vilmos császárhoz, amelyben felhívta figyelmét arra, hogy

a kormányozható katonai léghajók ideje lejárt, a jövő a repülőgépeké. A memorandum szükségesnek ítéli, hogy a német birodalmi kormány legalább harminczmillió márkát vegyen fel a jövő évi hadügyi költségvetésbe katonai repülőgépekre, mert a francia hadsereg különben messze túlszárnyalja Németországot az aviatika terén.

● **A gyilkos repülőgép.** A reimsi repülőversenyterén borzalmas szerencsétlenség történt. Egy Hespel nevű fiatal aviatikus tegnap próbálkozott volna először a felszállással. Saját gépén akart felszállani. Már a nyeregben ült s nem vette észre, hogy mechanikusa a légesavart lendíti és vizsgálja. Hespel megindította a motort, a propeller nekilendült és tőből levágta a mechanikus jobb lábát. A szerencsétlen embert haldokolva vitték a reimsi kórházba.

● **Katonai repülőverseny.** Párisi jelentés szerint a katonai repülőverseny még mindig tart Reimsban. A repülők heves széllel küzdelemnek, de eredményeik katonai szempontból annál figyelemreméltóbbak, mert hiszen a verseny feltételei szerint első sorban a gép szilárdságát és megbízhatóságát nézik és azt kívánják, hogy az az időjárás viszontagságai ellenére is meg tudjon felelni rendeltetésének. Fischer százóerős Gnomet-motoros Fahrman-biplánján 300 kiló megterheléssel minden incidens nélkül érte el Montcornet-t. Barra hetvenlóerős Renault-motoros Fahrman-biplánján a harmadik versenyben indult, amelynek a feltétele szerint az aviatikusnak szántóföldön kell simán leszállania. A leszállás kitűnően sikerült. Trombez Sommer-féle gépén négy és öt utassal tett repüléseket. Védrínes két utassal repült. Paulhan pedig érdekes konstrukciójú triplánjával kísérletezett. A többi versenyzők közül még Barra, Moineau és Level repültek. Beaumont állapota kielégítő és teljes felgyógyulása csak napok kérdése.

● **Szökés a repülőgépen.** A Petit Parisien Newyorkból kablogrammban azt a hírt kapta, hogy ott egy hölgy-aviatikus, Mathilde Moisant-t, tartóztatták, mert a vasárnapi munkaszünet megsértésével vasárnap is repült Long-Islandon. Az elfogatás igen érdekes körülmények között történt. Amikor Moisant kisasszonyt értesítették, hogy a sherif keresi, hirtelen gépébe pattant és a gyarkorló-telepre érő funkcionáriusok orra előtt a levegőbe emelkedett. A sherif embereivel rögtön automobíllra szállott és a szökevény üldözésére eredt. A menekült sikerült is utolérniük, mert a motor nem működött jól és Moisant kisasszony kénytelen volt ismét földre ereszkedni.

FŐVÁROS.

)(**A király ajándéka.** A király a Szent István-templomnak ajándékozta assisi Szent Ferenc-szobrát. A szobor Stróbl Alajos munkája. A tanács ma elrendelte a szobor fölállítását s elhatározta, hogy köszönetet mond a királynak az ajándékért.

)(**A főváros akciója az élelmiszerdrágaság ellen.** Nincs a városnak akuttabb és fontosabb teendője, mint felvenni a küzdelmet az élelmiszerdrágaság ellen. És noha e téren a főváros illetékes ügyosztályát igen sok mulasztás terheli, örömmel konstatáljuk, hogy most a sok mulasztást dicséretes buzgósággal igyekeznek jóvátenni. Az élelmiszerdrágaság leküzdésére a közéletmezői ügyosztály most azt a tervet akarja megvalósítani, hogy a főváros maga vásároljon nagyban élelmiszereket a termelőktől és közvetlenül adja el a fogyasztóknak. Ezzel az eljárással azt a különbözetet akarja megszüntetni a fogyasztók javára, amit a három-négyeszeres közvetítés okoz. Az ügyosztály a tervet akkópp akarja életbeléltetni, hogy a nyílt piacon városi árucsarnokokat állít fel és azokban árusítsa a városi élelmiszereket. Az árucsarnokokat: az I. kerületben: a Vár, Krisztina-tér, Tabán és Kelenföldi; a II. kerületben: a széna-téri; a III. kerületben: a Kolosi- és Flórián-téri; a VI. kerületben: a Ferdinánd-téri (Lehel-tér); a IX. kerületben: az országos vásártéri; a X. kerületben: az Orecy- és Marczibányi-téri nyílt piacon állítják fel. A beszerzésre a főváros a már meglévő szervezeteken (vásárpénztár, vásárcsarnok-igazgatóság, vásárigazgatóság, hatósági közevetítő stb.) kívül megfelelő új szervezeteket létesítene. Az ügyosztályban Folkusházy Lajos tanácsos elnöklésével szakadatlanul tárgyalnak ennek a nagyszabású tervnek a létrehozásán s ma már annyira előrehaladtak a tárgyalások, hogy az intézmény életbeléptetése már november hónapjában várható.

)(**Az új gázgyár berendezése.** A gázgyárépítő bizottság ma délelőtt dr. Buzáth János elnöklésével ülést tartott, amelyen elbírálták azokat az ajánlatokat amelyek a központi gázgyár gázfejlesztő berendezéseinek építésére beérkeztek. A végrehajtó bizottság javaslatával holnap délelőtt fog foglalkozni a gázgyár építésére felügyelő bizottság.

)(**A fogaskerekű vasut téli üzeme.** A Svábhegyi Fogaskerekű Vasutársasággal a főváros a téli üzem fentartása ügyében már két év előtt szerződéses megállapodást kötött, amelynek értelmében a svábhegyi fogaskerekű vasut télen is tart fenn járatokat. A főváros tanácsa ezt a szerződést a mostani téli időnyre is megkötötte a tavalyi feltételekkel.

)(**Nyugdíjazott igazgatók.** A tanács az új nyugdíjszabályzat alapján ma Berkes Imre fő-reáliskolai igazgatót, Sántha Lajos, Kiss Béla, Sretvizer Lajos és Jurányi János elemi iskolai igazgatókat nyugdíjazta.

)(**A Lánchíd helyreállítása.** A budapesti dunai átkelés tárgyában a kereskedelemügyi miniszteriumban ma délelőtt értekezlet volt, amelyen a kereskedelemügyi miniszterium és a vasuti és hajózási főfelügyelőség képviselőin kívül a pénzügyminiszterium és a székesfőváros kiküldöttjei is résztvettek. Az értekezleten mindenekelőtt arról tanácskoztak, hogy a Lánchíd helyreállításának tartamára mely intézkedések volnának teendők? A székesfőváros képviselője kívánatosnak, sőt okvetlenül szükségesnek tartja, hogy ha csak lehetséges, a Lánchíd helyreállításának idejére a *gyalogjáró közönség részére egy póthíd létesítéséről* törvényi gondoskodás és csak abban az esetben, ha ez leküzdhetetlen akadályokba ütköznék, teljesítsék az éjjeli és nappali szolgálatot a dunai hajók. Hogy a szöbakerült megoldási módok közül melyik fog tényleg alkalmaztatni, ebben a kérdésben a kereskedelemügyi miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott pénzügyminiszter fog dönteni.

)(**A Stefánia-kórház köszönete.** A Stefánia-gyermekkórház választmánya ma Glück Frigyes vezetésével küldöttségileg jelent meg dr. Bárczy István polgármester előtt és köszönetet mondott azért, hogy a főváros a gyermekkórház részére 20.000 korona városi segélyt szavazott meg.

)(**A budai villamos javítása.** A Közúti Vasút-Társaság a budai villamosvasuti közlekedés javítása érdekében össze akarja kötni a fehérvári uti vonalat a Krisztinavárosi vonallal. Az összeköttetés után közvetlen forgalom lesz a budai belső körútról Kelenföldre. Az új vonal közigazgatási bejárását ma tartották meg. A bejárásn megjelentek a hatóságok képviselői és Jellinek Henrik, a vállalat elnöke igazgatója. A bizottság a terveket elfogadta s kimondotta, hogy a Ferencz József-hídon sürgős szükség van a felsővezetékre.

TANÜGY.

= **Új egyetemi tanárok.** A király dr. Ruzsinczy Bálintot, a budapesti tudományegyetemen az ókori történet nyilvános rendkívüli tanárát nyilvános rendes tanárrá nevezte ki, dr. Mika Sándor egyetemi magántanár és a báró Eötvös-kollégium rendes tanárának pedig a tudományegyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

= **Debreczené lesz a harmadik egyetem.** A debreczeniek és a kálvinista Róma vármegyékre terjedő hatalmas érdekeltsegei h. hó dereka táján nagy küldöttséggel küszködnek a kultuszminiszter elé. Az előjelek és az elejtett nyilatkozatok értelme szerint a debreczeniek küldöttsége nem visz haza üres kosarat. *Tóth Lajos* miniszteri tanácsos, az egyetemi ügyek referense, bár szüszavulag, kijelentette egy újságíró előtt, hogy „a *vajdó kérdés végleges megoldása már csak napok kérdése. Néhány nap múlva meglesz a döntés.*” Dr. Molnár Viktor államtitkár hivatalosan szintén nem nyilatkozott, de mint magánember kifejezte azt a „*sejtését, hogy a harmadik egyetemét Debreczen kapja meg.*” Más illetékes helyről a feltevéseket, a sejtelmeket kifejezettebben megerősítették, e szerint ugyanis „*elvében elhatározatott, hogy az egyetemét Debreczen kapja meg.*” A miniszterium *Debreczen mellett foglalt állást,* de e mellett pontosan és részletesen kidolgoztak két másik javaslatot is, amelyek közül az egyik *Pozsonynak,* a másik *Szegednek* itéli oda az egyetemet. Hogy a három javaslat közül az utolsó pillanatban melyiket veszik elő, az tisztára a *politikai helyzettől függ,* attól, hogy a kormány az adott politikai helyzet mellett melyik

város dotálását tartja magára nézve legkedvezőbbnek. Ha Tiszának kell tetszeni: az egyetem Debreczené lesz. Ha opportunusabb Bécs kedvében járni: az egyetem Pozsonyó. Míg a hajdani koalíció Szegedet portálja... A legközelebbi napok politikai eseményei fogják kimondani a végső szót, hogy a három javaslat közül melyik lesz valósággá és hogy a három város közül melyik kapja meg a harmadik egyetemet?...

= **Kolozsvár a műegyetemért.** A magyar városok nagy versenyébe a harmadik egyetemért most beleszól a második egyetemi város is; ugyanis Kolozsvár város vezető körében mozgalom indult meg a kolozsvári tudományegyetemnek műegyetemi fakultásokkal való kibővítése érdekében. A városi közgyűlést megelőzőleg tegnap a városi képviselők értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a terv keresztülvitelére ingyen telket és a felállítás költségeinek felét ajánlják fel a kormánynak. A közgyűlésen kérni fogják a kormányt, hogy a már régebben tervezett második műegyetem helyül Kolozsvárt jelölje ki.

= **Ahol hatvanegy községben nincsen iskola.** Zemplén vármegyének a homonnai járása az a szomorú földrész, ahol 61 községben nincsen iskola. *Beregszász* István tanfelügyelő a vármegye köz-igazgatási bizottságának legutóbbi gyűlésén jelentette be, hogy a homonnai járásban *hatvanegy községben* nincsen iskolája; sőt kiemelte a tanfelügyelő, hogy a *többi járásokban* is hasonlatosak az állapotok. Indítványozta, hogy a vármegye írjon fel a kultuszminiszterhez, miszerint a községeknek iskolával való sürgős ellátásáról gondoskodjék, miután sem a vármegye, sem a községek saját erejükből erre nem képesek, *az egyház pedig nem volt erre hajlandó.* *Mecner* Gyula főispán azon fözetének adott kifejezést, hogy a kormány nem fog belemenni hatvanegy új iskola felállításába, felkérte tehát a tanfelügyelőt, hogy jelöljön meg egyes községeket, ahol halaszthatatlan szükség van iskolára. A bizottság úgy határozott, hogy az iskolahiányon egyelőre csak a legszükségesebb helyeken segít.

= **Az eperjesi tanítók háza.** Eperjesről jelentik: Diszközgyűlés keretében avatták fel ma a sárosmegyei Eperjesi Tanítók Házát, mely százhusz növendékre van berendezve. A vallás- és közoktatásügyi minisztert *Semsey Boldizsár* sárosmegyei főispán képviselte. *Szabó Elemér* tanfelügyelő mondotta az ünnepi beszédet. Délben százhusz teretű banket volt, este pedig hangverseny volt a városi vígadó termében.

KÖZIGAZGATÁS.

Pest vármegye közigazgatási bizottsága. Pest vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt gróf *Ráday* Gedeon főispán elnöklésével ülést tartott. A bizottság tudomásul vette *Agorasztó* Tivadar főjegyző havi jelentését. A Pestvármegyei Dunavölgy Leacsapoló és Öntöző Társulat vízi munkálataira *Pazekas* Agoston alispán 12720/911. számú véghatározatával engedélyt adott. A sárközi ármentesítő társulat és tizenhat birtokos az alispánnak határozatát megfélebbezte. *Krasánszky* Henrik igazgató-főmérnök műszaki véleménye, *F. Szabó* Géza tb. főjegyző jelentése és *Thomka* Emil műszaki tanácsos szakfelvilágosítása után a felebbezéseket elutasította. Dr. *Patri* Mór királyi tanácsos Pest vármegyei királyi tanfelügyelő jelentette, hogy a múlt hó folyamán 6982 korona államsegélyt utaltak ki. A tanfelügyelő javaslatára a bizottság az ikládi, irsai, rákoskeresztúri ág. hitvi evang. az albertii, ürömi, nagykátai, perbali, sükösdí, veséeri r. kath., az alagi és gödi községi és a szentendrei iskolák államsegély iránti kérvényeit pártolólág felterjeszti. — Ugyancsak pártolólág terjeszti föl a bizottság a váci római katolikus újonnan szervezett polgári fiúiskola tanítóinak fizetőkiegészítő államségi iránti kérvényét. A tankerület iskolaügyének fejlődése tárgyában jelentette a tanfelügyelő, hogy a múlt hóban a dunaharaszti, rákóczi, pilisabai és Czikota-Ehmann-telepi állami iskolát egy-egy, a kispest-munkástelepi iskolát három tanerővel felelesztették. Tökélszükségtelepen szeptember 1-től kezdődőleg, állami elemi iskolát, Galgagyözt községben állami kisdobozdó szerveztek. Jelentette továbbá a tanfelügyelő, hogy a nagykátai községi iskolánál három, a péterii ág. hitvi evang. iskolánál egy új tanítói állás szervezéséhez a vallás- és közoktatásügyi miniszter beleegyezését adta és ezen állások javadalmazásához 900—900 korona államsegélyt engedélyezett. Tudomásul vette a bizottság dr. *Künstler* keskeméti kir. tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjének jelentését. — *Cotelly* Ernő kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt hónapban egyenes adóiban 949.247 korona 58 fillér folyt be. Ez évi január 1-től szeptember végéig 7.251.067 korona 28

EGYESÜLETEK.

fillér, a múlt év hasonló időszakában pedig 5 millió 516,912 korona 58 fillér folyt be egyenes adóban, tehát a többlet 1,734,154 korona 70 fillér. Az adó-kivetés az összes állami egyenes adókra nézve már befejezést nyert. A múlt hónapban elemi kárt 122 község jelentett be. A közigazgatási bizottság tudomásul vette a jelentéseket és ezzel az ülés véget ért.

Alispán-választások. Nyitra vármegye közgyűlésén, a nyitrai székházban, ma alispán-választás volt. Egyhangulag dr. Gyürky Géza tisztifőügyész, a felsővidéki magyarság egyik kiválóan lelkes, tevékeny vezértagját választották meg Nyitra vármegye alispánjának. Bácsodrog vármegyében, a zombori székházban is részleges tisztújító közgyűlés és alispán-választás volt ma. Skultéty Ferenczett alispánnak, dr. Frank Mihályt árvaszéki elnöknek, dr. Sabovlyevits Dusánt főjegyzőnek választották meg.

Az orvoshiány okai. Hogy számos körorvosi állást évek óta nem tudnak betölteni, állandó panasz tárgya a vidéki lapokban. Hiába hirdetnek pályázatokat, orvosok nem jelentkeznek. Természetesen a nyomorúságos javadalmazás miatt. Akárhány urasági kocsisnak több a fizetése, mint némely körorvosé. Fokozza az orvosok idegenkedését az is, hogy számos községben nem lehet tisztességes lakást kapni. Ilyen a helyzet Biharmegye Zsadány községében is. Ott az történt, hogy dr. Mester Attila körorvos ötször folyamodott az orvosi lakás kijavításáért, de a község hallani sem akart a javítás költségeinek megszavazásáról. Végre az orvos beadványt írt az alispánhoz, melyben kijelentette, hogy ha sürgősen nem intézkednek, kénytelen lesz megszökni az állásáról, tekintet nélkül arra, hogy Zsadányban és környékén mindenféle ragadós betegség szedi az áldozatokat. Az alispán erre áttette az írást az államépítészeti hivatalhoz, ennek a mérnöke pedig kijelentette, hogy az a ház, amelyet a községi kupaktanács „egészen jónak” talál, minden pillanatban összedőlhet, miért is az orvost azonnal ki kell belőle lakoltatni. A padlás gerendái t. i. mind el vannak korhadva és az egész épület általában annyira rozoga, hogy a legközelebbi vihart sem fogja kiállani. Ilyen viszonyok közt csakugyan bajos dolog a hazai közegészségügyet magasabb színvonalra emelni.

Megyei kórház avatás. Lugosi jelentés szerint a kétszázalékos több ágygyal berendezett, a megye és a belügyi kormány közös támogatásával épített megyei új kórházat most avatták fel. Krassószörény megye vezetői nyelv-, párt- és felekezeti különbség nélkül résztvettek a szép ünnepen, amelyre Radu Demeter yáradai görögkatholikus püspök is Lugosra érkezett. A felavató-ünnepélyre Lugosra jött a miniszterelnök képviseletében **Jakabffy Imre** belügyi államtitkár és vele a belügyminiszteriumból **Eberzónyi Sándor** és **Kampis János** osztálytanácsosok, **Rejale Gyula** titkár és **Jendrassik Alfréd** műszaki tanácsos. A felavató-ünnepély szép időben a kórház előtti téren folyt le óriási közönség részvételével. A kormány képviselőjét, **Jakabffy** államtitkár **Medve Zoltán** főispán üdvözölte, azután **Issekutz Aurél** alispán elmondotta a kórház alapításának történetét, dr. **Neumann** kórházi főorvos pedig ismertette a kórház berendezését. **Jakabffy Imre** államtitkár a miniszterelnök képviseletében felelő nagy elismeréssel emlékezett meg a vármegye közönségének áldozatkészségéről. Végül **Hosszu Vazul** lugosi görög-katholikus püspök megáldotta a kórházat, amelyet ezzel átadtak rendeltetésének. A felavató-ünnepélyt bankett követte.

NYIRI SÁNDOR

BUDAPEST, Wesselényi-Bazár,
VII., Wesselényi-u. 8. Telefon: 133-37.

A legmodernebb gépekkel felszerelt, villamos erőre berendezett

paszpartu műintézet
és nagyszabású könyvkötészet.

Gyártási ágak:

Paszpartuk (papírkötet) bécsi, angol, barokk és ovál alakban. **Egyleti tablók.** **Paravánok.** **Plüskeretek.** **Allványok.** **Üvegszegések.**

Építészeti- és mérnöki tervrajzok kasirozása, különféle módon és szemeszve, szigorú titoktartás mellett.

Mappák. Dombornyomások. Aranyozások. Könyvek és könyvtárak kötése egyszerű és díszes kivitelben. **Okmánydobozok és tömbnaplók készítése cégyomással.**

Vidéki megrendelések pontos elintézése.

(—) A Szepesmegyei Tanítóegyesület ma ünnepelte Iglón fennállásának hetvenötödik évfordulóját ünnepélyes díszgyűlés keretében. A díszgyűlésen megjelent a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében **Wieland Arthur** főispán, továbbá **Okolicsányi-Zsedényi Ede** és gróf **Csáky Gusztáv** képviselők, **Neogrady** alispán, dr. **Hajóczy kir.** tanácsos tanfelügyelő, **Folgens Kornél**, Igló város polgármestere, valamint az összes felekezetek papjai. A hatalmas termet zsufoltság megtöltötte az összegyűlt tanítóegyesület és nagyszámú előkelő közönség. A díszgyűlést **Kantler Árpád**, a tanítóegyesület elnöke nyitotta meg nagyhatású ünnepi beszéddel. Ezután **Wieland Arthur** főispán a miniszter képviselője üdvözölte a tanítóegyesületet, majd **Okolicsányi-Zsedényi Ede** és gróf **Csáky** képviselők, az alispán, a polgármester, az összes felekezetek papjai, **Fischer Miklós** főgimnáziumi igazgató a tanítói egyesület megbízásából, dr. **Brückner Győző** stb. üdvözölték a jubiláló egyesületet. Az ország minden részéből számos üdvözlő sürgöny érkezett, amelyeknek felolvasása után **Neupauer Mihály** egyesületi alelnök olvasta fel az egyesület történetét, mire a Szózat elnéklésével az ünnepély véget ért. Az egyesület ezután folytatónlag megtartotta az évi rendes közgyűlést, amelynek végzetével a FMKE. szepesmegyei választmánya tartott ülést. Déliben 150 terítékű bankett volt, amelyen az egy-letet és annak felvirágoztatóit számos felkészültben ünnepelték.

(—) A Magyar Kereskedelmi Csarnok ma délután fél hét órakor saját helyiségében **Jellinek Henrik** udvari tanácsos elnöklésével rendkívüli közlést tartott. A közgyűlés felhatalmazást adott az elnökségnek, illetve a Csarnok választmányának és igazgatóságának, hogy a Csarnok tulajdonát képező ingatlan értékesítése tárgyában intézkedjék és hogy az új körhelyiségeket építő részvénytársasággal a szükséges szerződéseket megkötse.

(—) Az Igazságügyi Kezelő Tisztviselők Országos Egyesülete kezdeményezésére ma délután az állami alkalmazottak értekezletet tartottak, hogy előkészítsenek egy, a rettenetes drágaság némi el-ensúlyozására kérendő drágasági pótlék ügyében tartandó országos nagygyűlést. Az értekezleten képviseltették magukat az összes budapesti bíróságok, a Kuria, a tábla, a törvényszékek és járásbíró-ságok, a postatakarékpénztár segédszemélyzete, a Magyar Országos Diákegyesület, a Napidíjasok és Hivatalszolgák Egyesülete, a Hivatalszolgák Nyugdíjpótló Egyesülete, Pest vármegye kezelőszemélyzete, az állami fegyőrök és mások. A gyűlést a kezdeményező egyesület elnöke, **Vatter Gyula** kuriai főtisztviselő nyitotta meg, aki hangsúlyozta, hogy az állami alkalmazottakat a türelmetlen drágaság arra kényszeríti, hogy a kormánytól drágasági pótlékot kérjenek. A megindult vitában **Lamoss Rezső**, a Kezelőtisztviselők Országos Egyesületének alelnök, **Havasi Albin** titkár, **Bernáth Elek** társai főigazgató, **Baróti Ignác**, **Ujhegyi Tibor**, **Sárkány József**, **Nagy Imre**, **Németh József**, **Wlassius József** és mások vettek részt. Az értekezlet elhatározta, hogy a drágaság ügyében vasárnap, e hó 22-én, délután öt órakor országos nagygyűlést tart, amelyen minden állami tisztviselőt és alkalmazottat meg kell hívni. A nagygyűlés memorandumot készít, amelyben az alkalmazottak törzsfizetésüknek 30 százalékát kérik drágasági pótlék gyanánt kiutalni. A nagygyűlés által kiküldendő monstre-küldetéség hétfőn, e hó 23-án gróf **Khuen-Héderváry Károly** miniszterelnöknél és **Lukács László** pénzügyminiszternél fog tisztelegni és átnyújtja a memorandumot.

(—) A Szent László-Társulat igazgató-választmánya ma délután 5 órakor a központi papuevelőintézet dísztermében dr. **Radnai Farkas** beszercezbányai püspök elnöklésével ülést tartott. A gyűlésen, melynek főtárgya a Társulat 50 éves fennállása megünneplésének előkészítése volt, megjelentek többek között **Váradu L. Árpád** győri püspök, **Andor György** miniszteri tanácsos, **Nemes Antal** prelátus, **Robicsék Ferencz** szemináriumi h. kormányzó, gróf **Klebelberg Kuno** közigazgatási bíró, **Goposa László** és **Arányi Olivér** min. oszt. tanácsosok stb. A jubileumot az egyesület főképen az Angyal földön épülő szent László-házzal, mely katolikus egyesületi helyiségeken és szükségtemplomon kívül olesó munkálakásoknak fog helyet adni, kívánja emlékeztetni tenni. Ennek az építési munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy november 19-án, szent Erzsébet-napján meg lehet tartani a házavató ünnepélyt. Beszámolt továbbá a püspök a bukovinai alapokról, melyeknek kezelését a kormány az egyesületre bízta, továbbá részletesen beszámolt a kivándorló-munkások közötti missziótevékenységről. A hamburgi és fiúmei kikötői lelkészegyen kívül az egyesület legközelebb Newyorkban is szervez lelkészegyet.

(—) A Magyar Urinók Egyesülete f. hó 14-én, szombaton este 6 órakor tartja második felolvasó-és művészi estélyét a régi képviselőház termében, melyen **Bercsik Árpád** kiváló írónk fogja felolvasni egyik novelláját. Ezt követik **Serák Márta** és **Párdy Jenő** ének szólói és befejezésül **Gerzso** Angéla művészi zongorajátéka, részben saját szerzeményeit adva elő. Helyárok: az első három sor és a páholy ülések 2 korona, a többi 1 korona. Tagok felét fizetik, ifjúsági karzat-jegy ára 20 fillér. Az egyesület tegnap tartott rendes havi ig. vál. és szakosztályi összegyűlést a vármegyei ház dísztermében **Ruffy Pálné** elnöklésével. A szép számban megjelent tagok a főtítkársok érdekes jelentése között az Egyesület által (VIII. Mária-utca 56. sz. a.) szervezett Magános Urinók Első Otthonáról való értesítést örömmel vette tudomásul. A mai napig mind a két emelet teljesen el van foglalva, a lakók megelégedésére. A bevételi és kiadási egyensúly szeptember hóban 71 korona 28 fillér többlettel záródott. Minthogy a jelentkezők száma a 300-at meghaladta, ennél fogva november 1-re már az egész házat bérbe vette. Így az I. em. és földszinten vannak még kiadó szobák.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter a szolnoki törvényszék területére vizsgálóbíróvá **Horváth Vilmos** törvényszéki bírót és a szombathelyi törvényszék területére vizsgálóbíróvá **Auer Károly** törvényszéki bírót rendelte ki, dr. **Zalay László** gödöllői gyakorló-ügyvédet a pestvidéki ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá rendelte ki.

§ **Uj kir. táblabíró.** Ma tette le a kir. tábla teljes ülésén a hivatali esküt a minap kinevezett uj kir. táblabíró, **Térfi Dezső**. A teljes ülésen **Csathó Ferencz** v. b. t. t., táblai elnök elnökölt. Az uj táblabírót az elnök a II. polgári tanácsba osztotta be, ahol még a mai nap folyamán megkezdte működését.

§ **Az alvinczi petíció.** A Kuria második választási tanácsa ez év elején elrendelte a vizsgálatot dr. **Mayer Ödön** munkapárti képviselő alvinczi mandátuma ellen benyújtott petíció dol-gában. A kolozsvári királyi tábla kiküldött bír-ára befejezte a vizsgálatot s az iratokat vissza-küldte a Kuriához, amely a folytatátlagos tárgya-lást november tizennegyedikére tűzte ki.

§ **A Birák Egyesülete.** A Birák és Ügyészel Egyesületének a minap Pozsonyban tartott impo-záns nagygyűlése alkalmából az egyesület elnö-két, **Grecsák Károly** kuriai bírót számos lelkes-hangu átirattal üdvözölték. A nagygyűlésnek kü-lönösen a bírói függetlenség megóvása és a birák anyagi helyzetének javítása érdekében hozott á-ltározatai kellettek bírói és ügyészi körökben á-ltalanos megalégedést. Az egyesület igazgatóságá-n már megalakult. Igazgatósági tagok lettek a fővá-roshoz: **Wettstein Gyula** kuriai bíróségi dr. Ju-hász Andor törvényszéki elnök. A pozsonyi nagy-gyűlésen **Grecsák Károly** elnök illetékes helyről szerzett információ alapján biztosította a tör-vényszéki jegyzőket, hogy helyzetük már a jövő évi költségvetésben felvett összegekkel rendez-tetni fog. A törvényszéki jegyzők küldöttsége ma köszönetet mondott **Grecsák** elnöknek a minisz-ternél való közbenjárásáért.

§ **A berlini botránypör.** A Wolff-Metternich-per mai tárgyalását nagyrésztben dr. **Alberg** védő-beszéde töltötte be. Utána a vádlott emelkedett szó-lásra s hevesen kifakadt az ügyész ellen, aki fele-ségét megrágalmazta, róla pedig azt mondta, hogy nevének kétes természetű keresetéből él. Az elnök felszólítására a vádlott így folytatta önvédelmét: — Legyen tekintettel a törvényszék szerencsétlen gyermekkoromra, 19 éves koromban Argentínába küldtek s mikor sok futkosás után álláshoz jutot-tam, atyám visszarendelt, de neuskóra megint visszaküldött, akkor azonban már nem találtam állást. Megint hazajöttem s atyám levette rólam kezét. Soha sem esaltam. Mikor feleségemmel meg-ismerkedtem, ő volt a világon az első, aki szeret-tett és jó volt hozzám. Nőül vettem s erre szüleim kitagadtak. Jól tudom, hogy tárt karokkal fogad-tak volna, ha a milliomas **Pinkus Dolly** vettem volna feleségül. Pedig feleségemet, aki nagy mű-vész, össze sem lehet hasonlítani **Pinkus Dolly**-val. Legyenek tekintettel szegény feleségem mar-tyomságára. Esténként a színházban kellett játszania, kénytelenségből nevetélt és szellemeskedett, miután majd megrepedt a szíve délután, mikor

nálum volt a fogházban. Kérem bírám, mentse nek fel.

Az utolsó szavakat zokogva mondta a vádlott.

Délután 4 óra volt, mikor a bíróság visszavonult és rövid tanácskozás után meghozta az ítéletét. Három esetében, köztük a Gusko esetében és az automobilvásárlás dolgában a Herch és Resch automobilvásárlás kárára elkövetett automobilsikkasztás esetében bűnösnek mondta ki a bíróság a vádlottat és *kilencz havi fogságra ítélte el*, amelyből 6 hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek veszi.

§ **A szabadkai gyermekrablók bűnyűjét** a hó 23-án tárgyalja a szabadkai bíróság. Kiss Ferencz, a bűntett kitervezője személyesen készíti elő védelmét és most azzal a kéréssel fordult a főtárgyalás elnökéhez, rendeljen el előzetes bírói szemlélet abban a szabadkai házban, amelynek ablakán ő a nyomozás szerint a rendőrök előtt megsekkített. Az az ablak 56 centiméter hosszú és 43 centiméter széles, közepén pedig vasrúddal van kettéválasztva s keresztül ki sem juthatott a szabadba. Az elnök ezt a szemlélet nem rendelte el.

§ **Megerősített halálos ítélet.** Bécsből jelentik: A semmitőszék ma tárgyalta *Bartunek* Mária szabónő semmisségi panaszát a bécsi esküdtbírói által rája kimondott halálos ítélet ellen. A semmitőszék rövid tanácskozás után elvetette a semmisségi panaszt és azután titkos ülésben tanácskozott a megkegyelmezés kérdéséről. A tanácskozáson *Bartunek* asszony szülei is résztvettek.

§ **Hűtlen közjegyző.** Néhány évvel ezelőtt országoszerint nagy feltűnést keltett dr. Kern Lajos szegedi közjegyző letartóztatása, akiről kiderült, hogy bizalmi állásával visszaélve, számos ügyfelét megkárosította. Mintegy kilenczven károsult ember jelentkezett s a szegedi ügyészség tíz hónapig tartó vizsgálat után tizenkét rendbeli hivatali sikkasztás és egy rendbeli csalás büntelése miatt tett vádat Kern Lajos ellen. A szegedi törvényszék több mint két hétig tárgyalta ezt az ügyet és számos tanu kihallgatása után tizenegy rendbeli hivatali sikkasztás és egy rendbeli csalás vétségében bűnösnek mondta ki dr. Kern Lajost, akit ezért a 92. szakasz alkalmazásával három évi fegyházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A bíróság a vádlott büntetéséből hét és fél hónapot kitöltöttnek vett az elszervezett vizsgálati fogsággal. A szegedi királyi tábla az enyhítő szakasz nagyobb alkalmazásával a vádlott büntetését másfél évi börtönrre szállította le. A Kuria III. büntető tanácsa Deák Péter bíró előadása alapján, Vargha Ferencz koronagyűlés helyettes főlszólása után ma a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult a szegedi tábla ítéletéhez.

§ **Egy francia kémmő bűnpöre.** Lípcei jelentés szerint ma kezdődött *Thyrien* Germaine Mária francia nyelv-mester érdekes bűnpöre végtárgyalása. Az a vád ellene, hogy még akarta szerezni a német hadsereg mozgósítási terveit. E végből katonatisztek ismeretségi kerestés az volt a célja, hogy a mozgósítási terveket elárulja a francia hadügyi kormánynak. A vádlott leány 1880-ban született, egy francia vasuti hivatalnok leánya. A tárgyalás zárt ajtó mögött folyik.

§ **Rabló cigányok.** Pestmegye közbiztonságát a múlt év őszén egy cigánybanda veszélyeztette, amelynek Lakatos József, Kovács Pál, Kovács István, Kovács Kolompár Annyó és még néhány kóbor cigány voltak a tagjai. Ez a banda a múlt év október 12-én Páty községben, másnap pedig Máty községben több lopást követett el és ennek megtörténte után a Máty községben lopott szekeret Budapesten haladtak keresztül. A bandát ebben az útjában a csendőrök üldözésbe vették és közben Mayer Márton Lakatos Józsefnek a kocsija elé került és megragadta a ló zablóját. Lakatos József, hogy a kocsin tovább menekülhesen, forgópisztolyából Mayerra lőtt, akinek a golyó karját surolta és könnyű sebet ejtett rajta. A csendőrök Lakatos Józsefet, aki Kovács Károly, Delibók, Kakuksi István árneveket használt és Horváth Simont, akinek Horváth Csibók és Balog Péter volt az árneve, tudták csak elfogni. A kir. ügyészség Lakatos József ellen szándékos emberölés büntetésének kiszétele miatt emelt vádat, de vádat emelt ugy Lakatos, mint Horváth Simon ellen rablás miatt is, amennyiben a múlt év október 2-án éjjel Sós-kuton betörték egy lakásba, ahonnan több ingót elraboltak. A vádlottak a vizsgálat során a rablás elkövetését beismerték. Ma tárgyalta ezt az ügyet a pestvidéki törvényszék esküdtbírói Rónay Kamill elnöklésével. A vádat Publik Ernő ügyész képviselte, míg Lakatos Józsefet dr. Rácz Géza, Horváth Simont pedig dr. Gleichmann Lajos ügyvéd védte. A bíróság Lakatos Józsefet szándékos emberölés kísérlete és rablás büntetése miatt négy évi fegyházra, Horváth Simont pedig rablás büntetése miatt két évi fegyházra ítélte.

§ **Egy emberéletért három hónap.** Nevezetes ítéletet hozott ma a temesvári esküdtbírói egy gyermekgyilkos apa felett. *Stancsu* Péter földműves annak idején vasvillával megölte saját fiát, aki őt ittelgelte. A temesvári törvényszék esküdtbírói ma a gyilkos apát erős felindulásban elkövetett emberölésben mondta ki bűnösnek. Háromhónapi börtönrre ítélték.

§ **Aszpírín-pör.** Érdekes ügyben döntött tegnap a temesvári törvényszék felelővitei tanácsa. Az eberfeldi Bayer és társa cég följelentést tett Weisz Sándor belvárosi, Braun Ernő józsefvárosi gyógyszerészek és az Irgalmasok gyógytára ellen, hogy a törvényesen védjegyzett és szabadalmazott aszpírín helyett a sokkal olcsóbb, bár teljesen azonos összetételű acetyl-szalicilsavval hozzák forgalomba. Az ügy a temesvári királyi járásbírói elé került, mely a gyógyszerészeket fölmentette. Felelővitezés folyán az ügy a temesvári törvényszék elé került. A tárgyaláson Gerdánovics Sándor táblabíró elnököt, szavazóbírók dr. Szász János és Sárka József voltak. A törvényszék a járásbírói ítéletét helybenhagyta, miután a vádat nem igazolták be.

SPORT.

Budapesti őszi lóversenyek.

— Tizenkettedik nap. —

Utolsó napja volt a szépen kezdődött meetingnek, publikuma volt meglehetősen, akiket talán nem is annyira a program, mint az a botrány esalt ki, melyről mind világosabban kitűnik, hogy erőszakolt s egynehány ember érdekeit szolgáló volt.

Természetes, hogy a zárónapnak is meg kellett hozni a maga meglepetését, még pedig a nap főszámában: a *Lovaregyleti* díjban, ahol a legnagyobb outsider *Chilperic* volt s mi sem természetesebb, mint hogy ilyen alkalomra okvetlen meg kell javulnia annyi sok rossz futás után. Kíváncsiak vagyunk, hogy tartja összeegyeztethetőnek az osztrák Jockey Club a hároméves mai szédületes teljesítményét a Bécsben produkált gyatra futásaival s indít-e vizsgálatot aziránt, hogy miért futnak Carlslake, Hewitt és Ferguson alatt a lovak akkor jól, ha nem favoritok, míg ha a publikum fogadja, rendszerint az utolsó között meghuzódva haladnak át a célon. A lólab mind világosabban kilátszik az anyai port felvert önkényes ítéletből, tudniillik az osztrák stewardoknak — akik egyúttal *együtt-egyig istállótulajdonosok is, sőt mi több, egyikük a napajedli ménés tulajdonosa* — fáj az, hogy egy trainer kezében oly kitűnő lovak vannak, melyek nem a fentemlített méntes produktumai s így már eleve elejét akarták annak venni, hogy az Ausztria-díj esetleg a magyar tenyésztés mindinkább tért foglaló diadalni bizonyítsa be s ez ítélettel kedvét akarták szegni egynehány magyar ownernek, hogy az Ausztria-díjban indítsa lovát, amiben pedig rájuk nézve elég kárletemlenül csalódtak, mert mint számtalan más esetben, most is a fogadók érdekeit tartván szem előtt, indulni fognak az esélyes magyar tenyésztésű lovak.

A *Vigasz-handicap*-ban végre jól megérdemelt győzelemhez jutott *Ingeborg*, a II. oszt. *cladoverseny*-ben pedig *Nemzetes* vitte diadalra chancáit.

Barna legény győzelme a *Kétlővesek vigasz-handicap*-ban előrelátható volt; a finishben ismét megmutatta Varga, hogy egyike leghasználatóbb lovasainknak, mert a híven küzdő *Cocassa* ellen nagy körültekintéssel vezette győzelemre lovát. *Biserla* szintén győzelemre avatta kiemelkedő esélyét, istállója föltétlen bizalmát bírván. A meetinget bezáró futásban *Carbonadel* csak heves küzdelem árán biztosíthatta első helyét az utolsó napra sokat javult *Gránica* ellen. Ez utóbbi három győzelem különben a Zangen-istálló számlájára íródott.

Részletes eredmény a következő:

I. *Vigasz handicap*. Díj 3000 korona. Táv 1500 méter. 1. Dreher A. 36 sk *Ingeborg* 51 és fél kg (Hewitt). 2. Poppy 49 és fél kg (Fetting). 3. Belladonna 53 kg (Brahmcsék). Futottak még: Zenczuna, Maillart, Malina, Wood, Carrière, Rózsaszál, Apoplexy. Pajtás II. Haladj. Igen könnyen egy és fél hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:27, 40:58, 68. 160. Könyvfogadások: 1 és fél Ingeborg, 4 Poppy, 5 Malina, Wood, 6 Rózsaszál, Apoplexy, Pajtás II., 7 Maillart, 10 Zenczuna, 12 Belladonna, 14 Haladj.

II. *II. oszt. cladoverseny*. Díj 3000 korona. Táv 1500 méter. 1. Egyedi L. sm *Nemzetes* 50 és fél kg (Gutman). 2. Vocativus 55 kg (Carlslake). 3. Zoltán 51 kg (Pretzner). Futottak még: Galgóc, Taban, Imi, Hont, Charon, Gellert. Három hosszal nyerve, tejhosszal harmadik. Tot.: 10:45, 40:58, 94, 56. Könyvfogadások: 2 Zoltán, Charon, 3 Nemzetes, 5 Vocativus, 6—16 a többi.

III. *Lovaregyleti díj*. Díj 16.000 korona. Táv 2800 méter. 1. Br. Springer G. 36 sm *Chilperic* 60 kg (Carlslake). 2. Ibykus 63 kg (Varga). 3. Coupefile 55 és fél kg (Smutny). Futottak még: White clover, Hochstadl, Gargantua. Könnyen egy hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10:118, 40:216, 112. Könyvfogadások: 1 és fél Hochstadl, 2 és fél Gargantua, 3 Ibykus, White clover, 14 Chilperic, 20 Coupefile.

IV. *Kétlővesek vigasz-handicapja*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Zangen I. pm *Barna legény* 54 kg (Varga). 2. Cocasse 60 kg (Carlslake). 3. Caecille 54 és fél kg (Smejda). Futottak még: Marcel, Silver Wave, Fele se tréfa, Szaracén, Balmoral, Szabad, Orom, Charmeuse. Biztosan nyakhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:35, 40:68, 324, 144. Könyvfogadások: 2 Barna legény, 4 Orom, 5 Silver Wave, 6 Fele se tréfa, Szabad, Incei, 8 Charmeuse, Szaracén, Caecille, 10 Cocasse, 12 a többi.

V. *Kétlőves nyorelencek cladoversenyje*. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Zangen I. pk *Biserla* 49 kg (Smutny). 2. Gesztenye 49 kg (Guttman). 3. Gazdasszony 51 és fél kg (Varga). Futottak még: Nefeletjs, Pütttyös, Pevna, Julia. Könnyen három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:32, 40:80, 88, 68. Könyvfogadások: 1 és egyegyed Biserla, 1 és fél Pütttyös, 4 Gazdasszony, 5 Gesztenye, 8—25 a többi.

V. *Eladók handicapja*. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Zangen I. 36 pk *Carbonadel* 53 kg (Smutny). 2. Gránica 52 és fél kg (Ferguson). 3. Polymnia 57 és fél kg (Guttman). Futottak még: Bliktri, Mirabeau, Corvinus, Falcon, Kamélia, Jeles, Natasa. Nyakhosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:58, 40:82, 100, 94. Könyvfogadások: 2 Falcon, 3 és fél Mirabeau, 3 Carbonadel, 5 Gránica, Polymnia, 6—12 a többi.

() **A turfbotrány.** A lóverseny közönségét élénken foglalkoztatja a *Planner* tréner körül keletkezett botrány. Herceg *Hohenlohe* már elvette lovait *Charles Planner* trénerétől s átutalta őket *H. Milne* tréner tatai istállójába. Így tehát *Landluft*, az Ausztriai-díj és *Lumperl*, a *Henckel Memorial* favoritja, a herceg többi lovával együtt eleget tehet és tesz is bécsi kötelezettségeinek. — *Gróf Batthyány* Elemér ugy látszik kitart *Planner* mellett, mert lovait törölte a szombaton kezdődő bécsi meetingen fennálló összes kötelezettségeikből, kivéve *Saucy Girl*, amelyet előrefogadásokra való tekintettel állva hagyott az Ausztria-díjban. — *Saucy Girl* ezért átvitette *Szemere* Miklós istállójába, melynek lovait tudvalegleg *Alfon Planner*, a *Frohner*-istálló egykori tréneré gondozza. *Festetic* Tasziló herceg egyelőre csak két lovát: *Hubertus*-t és *Dalnok*-ot futtatja a bécsi meetingen, melyeket *Alfred Besson* gondozása alá adott. — Az egész ügy különben még mindig homályos és bonyolult. — *Baltazzi* Arisztid, az Osztrák Jockey-Club ügyvezető igazgatója és a napajedli ménés tulajdonosa, aki a doping-vizsgálatnak és *Planner* elítélésének főmozgatóereje, még ma sem hajlandó nyilatkozáttal tisztázni a dolgot. Pedig már olyan hangok is hallatszanak, hogy *Plannert* és istállóját *Baltazzi*, mint a napajedli ménés tulajdonosa, magánérdekből üldözi. Az állatorvosi kapacitások és kemikali szakértők odanyilatkoznak, hogy doping főmorgását voltaképpen megbízható módon konstatálni nem is lehet, a nyálkavizsgálatokból — belekbe történt beoltás után — levont következtetés tehát ingatag alapon nyugszik. Mindez kényszerítő erővel sürgeti azt, hogy az Osztrák Jockey-Club teljes mértékben felvilágosítsa a nyilvánosságot. Éppen ilyen sürgős szükségesség azonban az, hogy végre a Magyar Lovaregylet igazgatósága is határozott állást foglaljon. *Gróf Nádasdy* Tamás, a Magyar Lovaregylet elnöke és *gróf Batthyány* Elemér, a Lovaregylet tiszteletbeli igazgatója, a hozzájuk intézett kérdésekre válaszolva, olyan szellemű nyilatkozatokat tettek, amelyekből kiérthető, hogy a Magyar Lovaregylet nem azonosítja magát az osztrák Jockey-Club itélkezésével mindaddig, amíg az osztrák Jockey-Club igazgatósága és első sorban *Baltazzi* Arisztid meg nem okolja a szennyezés itélkezést. A Lovaregylet körében általános az a vélemény, hogy az osztrák Jockey-Club ezuttal szerfölött illoyális eljárást tanusított a Magyar Lovaregylet szemben, amikor minden előzetes értesítés és megokolás nélkül közölte a *Plannert* sújtó határozatot. *Baltazzi* Arisztid ma délután is kitért minden nyilatkozat elöl, mert —

ugymond — becsületszava köti arra, hogy ne beszéljen. Planner tréner csak annyi újat mondhatott, hogy harmadik ownere, *Festetic* Taszilo herceg két lovat küld Bécsbe, *Hubertust* és *Dalnokot* s ezek *Beeson* Alfréd gondjai alatt lesznek.

() A Derby-győztes megvásárlása. Bécsből jelentik nekünk: A földmívelésügyi minisztérium megvásárolta báró Springertől az osztrák Derby idei győztesét, *Dealert*. A mént az állami ménés számára vették meg fedezésre.

KÖZGAZDASÁG.

A Nagytapolcsányi Takarékpénztár válsága. Nagytapolcsány legrégebb intézete, a *Nagytapolcsányi Takarékpénztár Egylet* válságba került. Az 1869-ben alakult intézetnél a legnagyobb bajok vannak, amely bajokat az okozta, hogy az intézet erejét meghaladó hitelt folyósított a Nagytapolcsányi Gyertyafinomító R.-T.-nak. Az intézet ugyanis negyedmillió koronányi elfogadványhitelt nyújtott a Nagytapolcsányi Szeszfinomító R.-T.-nak. Mikor aztán szüksége lett volna erre az összegre, nem tudta visszavonni. A szeszfinomító igazgatósági tagjai majdnem valamennyien ugyanilyen, vagy tisztviselői funkciókat teljesítenek a banknál is. A finomító, amelynek kőszeszgyára is van, az 1909-ik évi adatok szerint ötszáz ezer korona részvénytőke mellett 65.663 korona nyereséget ért el, de viszont több, mint kilencszáz ezer korona adóssága van. A Nagytapolcsányi Takaréknak három vidéki intézetnél is van érdekltsége, a Borsod- és Nagytapolcsányi Népbanknál és a Nagytapolcsányi Takarékpénztárnál. A takaréknak még más pénzeket is folyósított a szeszgyárnak a főntemlített hitelen kívül, de ezek az intézet vezérigazgatójának birtokára vannak betáblázva második helyre. A takarékpénztár 1869-ben alakult meg 200.000 korona alaptőkével és az utóbbi évtizedben 26 korona, tehát 13 százalék osztalékot fizetett. A múlt évi mérleg pedig az intézet kitűnő fejlődéséről ad számot, úgy hogy a takaréknak mobilitása annak alapján még csak kétséges sem lehet. Az aktívák akkor összesen 2.542.482 koronára rúgtak, amelyből 2.404.100 korona a váltótőrezt, az értékpapírkészletet és a készpénzt illetve, a további 85.201 korona pedig járadékközlésről és a fennmaradt 105.000 korona az ingatlanokra vonatkozott. Érdekes, hogy a 2.230.326 koronás váltótőrével szemben a visszlezárolás csupán 362.800 korona volt. — A takarékbetétek 1.797.400 koronára rúgtak, de valószínű, hogy azóta csökkentek. Mindenesetre különös, hogy a takarékpénztár vezérigazgatója, *Felsenburg Adolf*, intézetének követelését betábláztatja birtokára. A szeszgyár vezérigazgatóját különben *Felsenburg Henriknek* hívják. — A takarékpénztár ügyében egyébként szanalási akció indult meg, amely azonban nem biztos, hogy sikerrel fog járni.

Vasut Össi—Várad-ellenze között. A kereskedelmi miniszter az Össi—Várad-ellenzei Összekötő Helyiérdekű Vasúttársaság vasutvonalának egy alkalmas pontjából való kiágazással Nagyvárad város határában az árapasztó esatorna mentén, egyrészt a Magyar Kir. Államvasutak Várad-ellenze állomásig, másrészt ebből a vonalból a Nagyvárad Városi Vasut Bányasori vonalánál való kiágazással Reczeszöllös és Reczeszentmárton községek érintésével a Nagyvárad—Belényes—Vaskői Helyiérdekű Vasut Rontó állomásig vezetendő szabványos nyomtávú gőz-, esetleg villamos-üzemi helyiérdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt megadta.

Tőzsdemanőver. A mai tőzsdén ellenőrizhetlen ferrésből az a hír terjedt el, hogy a francia bank fölemelte a kamatlábát. A hír terjesztői azok közül kerültek ki, akiknek nem tetszett a tőzsde élénk üzletmenete s akik depressziót szerettek volna előidézni. A déli tőzsdén tényleg be is következett bizonyos lanyhaság, amikor az előtőzsde árfolyamemelkedései lemorzsolódtak. Később azonban kiderült a híresztelés hamis volta s az üzlet a rendes mederbe tért. *Fölhívjuk a tőzsdetanács figyelmét az ezekhez hasonló manőverekre.* Lehetetlen, hogy kellő energiával meg ne lehessen akadályoz-

ni az ilyen tisztességtelen hangulatkeltést, amely sokszor igen súlyos anyagi károkat okozhat egyéneknek.

A Hungária-körúti új Dunahíd és az OMKE. Az összes budapesti Dunahidak között a Margit-híd van a legnagyobb mértékben túlterhelve, hogy óriási forgalma csak állandó torlódások és forgalmi zavarok árán bonyolítható le. Minthogy ez a helyzet a közeljövőben a Lánchíd elzárásával még súlyosbodni fog, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés azzal a kéréssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy sürgősen rendelkezze el a Hungária-körút—budai új Dunahíd előmunkálatainak megkezdését. A Budapest székesfőváros fejlesztéséről szóló 1908. évi XLVIII. t.-cz. 3. szakasza már elrendelte a Hungária-körúti Dunahíd felépítését. Bár a törvény meghozatala óta négy év telt el, eddig még az előmunkálatokat sem kezdték meg. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés most arra kérte a minisztert, gondoskodjék arról, hogy e fontos törvény ne csak papíron maradjon és egyúttal felkérte az összes tekintélyesebb budapesti érdekképviseleteket, hogy hasonló kérelemmel forduljanak a kereskedelemügyi miniszterhez.

Két vegyipari részvénytársaság fuzója. A Concordia Vegyészeti Ipar R.-T. amely még nem kezdte meg a működését és a Növényzsirgyár R.-T. igazgatósága már régebben elhatározta, hogy a két vállalatot egyesíti. Az egyesülést azonban a Növényzsirgyár mérlegének megállapításáig elhalasztották. A június 30-án lezárt mérleg szerint ez a társaság az utolsó üzleti évében is veszteséggel dolgozott; a most kimutatott veszteség 6498 korona, míg az előbbi veszteség 40.024 koronára rúg, úgy, hogy ez a társaság 46.522 korona veszteséget hoz a két vállalat közös üzletébe. Az egyesülés kimondására mind a két társaság október 21-én közgyűlést tart.

A győri légszuszogató megváltják. A Győri Légszuszogató R.-T. már hosszabb idő óta tárgyalásokat folytat Győr városával, mely meg akarja váltani a társaság gázgyárát. Ezeket a tárgyalásokat a napokban kedvező eredménnyel fejezték be, úgy hogy a társaság igazgatósága október 20-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, melyen be fogja mutatni a várossal kötött előzetes megállapodást. Ennek elfogadása után a város képviselőtestülete fog dönteni a kérdésben.

A Laenderbank új gépgyára. A Clayton és Schuttelworth angol gépgyári cég bécsi fióktelepét — mint értesülünk — az Osztrák Laenderbank és az osztrák Escomptbank önálló részvénytársasággá alakítják át. Az erre vonatkozó tárgyalások már olyan előrehaladott stádiumban vannak, hogy az új részvénytársaság már legközelebb létre is jön. Különben ennek a nagy angol gépgyárnak Európa minden nagyobb városában vannak fióktelepei. A bécsi a legnagyobbak közül való és állandóan 1200 munkást foglalkoztat.

Drágasági pótlék. A közlegő téli hónapokban mind nyomasztóbbá fog válni az általános drágaság, amely már eddig is súlyos gondokkal terhelte meg középosztályunkat s különösen a tisztviselőket. Valóban kívánatos volna, ha nagyobb intézetek a körülménnyel számolva, drágasági pótlék alakítását módosítanák tisztviselőiknek arra, hogy a küzdelmes téli hónapokban könnyebben szállhassanak szembe a drágaság rémével. Követendő példát nyújtott erre az Első Magyar Általános Biztosító Társaság, amelynek vezérigazgatója ormódi *Ormódy Vilmos* főrendiházi tag ismét megmutatta, hogy jószágos gonddal örökös tisztviselőnek sorsa fölött. Az ő javaslatára ugyanis a társaság igazgatósága elhatározta, hogy mint az elmúlt esztendőben, ezúttal is külön fizetési pótlékot engedélyez alkalmazottainak a téli hónapokra, amelyet nő alkalmazottai részére fizetésük tizenöt százalékában állapított meg. A társaság tisztviselői természetesen lelkes örömmel fogadták igazgatóságuknak e határozatát, s ebből a nagy örömből számos csapód veszi ki a részét.

A Nasic részvények emelkedésének okai. Mai számunkban mi is megemlékeztünk arról a hírről, hogy a Nasic Tanningyár R.-T. részvényeiért két nagy bank folytatott a tőzsdén harcot s hogy ennek következtében a társaság ezidőszertől bankárja, a Hazai Bank is vásárolni kezdte a részvényeket, hogy pozícióját megerősítse. Mint beavattott helyről értesülünk, ez a hír a Hazai Bankkal való vonatkozásban téves, mert a *Hazai Banknak biztos többsége van a saját tárczájában lévő Nasic részvények révén*, úgy hogy semmi oka sincs a részvények erőszakolt vásárlására. A részvények árfolyamemelkedésének tehát mégis az az oka, amit

mi eredetileg irtunk, hogy t. i. a társaság kitűnő üzletmenettel dicsekedhetik, ami felkeltette a befentesek vásárló kedvét. A részvények egyébként ma is emelkedtek egészen 672 koronáig.

Magyar közgazdászok Münchenben. A Németország Közepeurópai Közgazdasági Egyesület közgyűlését a hó 14-ére Münchenbe hívta össze és ennek napirendjére két fontos ügyet tűzött ki: 1. A *dunai forgalom* emelésének eszközei és utjai s e vízi út azon jellegének, hogy Bajorország és Ausztria-Magyarország közt összekötő kapocs szolgál, az eddiginél jobban való kidomborítása. 2. Vagyoni jogi igények érvényesítése idegen adósságmokkal szemben és állandó nemzetközi választott bíróság intézményes szervezése ily viták eldöntésére. A Magyarországi Közepeurópai Közgazdasági Egyesület igazgató-választmányra dr. *Weberle Sándor* elnök elnöklésével legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a müncheni közgyűlés tárgyainak fontosságára való tekintettel ott képviselheti magát és e célból a tanácskozássokra *Szterényi József* titkos tanácsos vezetésével *Magyary Géza* egyetemi tanár, dr. *Engel Aurél* jogtanácsos, *Végh Károly* udvari tanácsos, a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatója, báró *Wimmersperg Frigyes* kereskedelemügyi minisztériumi osztálytanácsos, *Kovács-Sebestyén Aladár* tanár, udvari tanácsos, a Magyar Hajózási Egyesület igazgatója, *Deutsch Antal* közgazdasági író, *Bokor Gusztáv* dr. titkár és *Bosányi Endre* királyi tanácsos, az Egyesület titkára küldettek ki.

Információs iroda részvénytársasági alapon. Magyar Hitelvédelmi Részvénytársaság cég alatt nemrégiben új bank alakult a fővárosban 100.000 korona alaptőkével, amelynek azonban csak egyharmadát fizették be. Az „igazgatóság“ két tagból áll. És pedig: dr. *Havas Kálmán* és *Hezner Adolf* urakból. A vállalat tárgya egyébként: a hitelügyleteknél a hitelező érdekében való közbenjárás és hiteltudósítások.

A bor ára. A földmívelésügyi minisztérium összeállítására szerint a borát az ország egyes részeiben a következő árakat fizetik: *Budapesti kerület.* (Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéknek felső része és *Weharmegye.*) Idei új bor ára 32—42, múlt évi bor ára 56—62, óbor ára 62—70 korona, *Szekszárdi kerületben.* (Tolna- és Somogy megye.) *Mustra* 30—44 korona árban törtétek kötések. — *A pécsi kerületben.* (Bárány megye.) Óborból nincs készlet. A must ára 40—48 korona. — *A tapolcai kerületben.* (Zala megye) a must ára 38—46, óbor 56—70 korona. — *A pápai kerületben.* (Veszprém-, Komárom- és Győr megye.) Múlt évi bor ára 54—70, óbor 60—100 korona. — *Soproni kerületben.* (Sopron- és Vas megye.) A cukortartalom 16—20 százalék. Cefre ára 36—50, óbor 60—80 korona. — *Balassagyarmati kerület.* (Nógrád-, Hont-, Esztergom-, Bars- és Nyitramegye.) Must ára 36—44 korona, előző évi termés alig van. — *Egri kerület.* (Heves- és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye.) *Mustra* 34—38 korona árban törtétek kötések. — *Szatmári kerületben.* (Szatmár-, Ugocea- és Szilágymegye.) A must ára 36—44 korona között ingadozik. — *Miskolci kerületben.* (Borsod- és Gömör-Kishont megye.) A must ára 32—42, óbor 54—60 korona. — *Beregszászi kerületben.* (Bereg-, Ung- és Szabolcs megye.) *Mustra* törtétek kötések 30—40 korona árban hordó nélkül. Óborból nincs készlet. — *Bihardíszegi kerület.* (Bihar- és Hajdú megye.) Óbor-készlet alig van, ára 40—50 korona. Több helyen törtétek elővásárok a *mustra* 32—36 korona árban. — *A mészai kerületben.* (Arad megye.) A kerti must ára 30 korona, óbor-készlet csekély. — *A fehértemplomi kerületben.* (Bács-Bodrog-, Torontál-, Temes- és Krassó-Szörény megye.) Az új borának még mindig nincsenek kialekületben, bár törtétek eladások 26—40 korona árban. — *Kecskeméti kerület.* (Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye alsó része. Csongrád-, Csanád- és Békés megye.) A must ára 32—37 korona. — *Dicsőszentmártoni kerületben.* (Kisküküllő-, Nagyküküllő- és Udvarhely megye.) Óbor-készlet csekély, ára 50—70 korona.

Szász pénzintézetek püngerán szolgáltatban. Ismeretes, hogy a szász pénzintézetek az üzleti érdeken kívül a püngerán eszme szolgáltatást is terjesztését is hivatásuknak tekintik. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy újabbban a szász pénzintézetek nagy adományokat fordítottak püngerán célokra. A nagyobb pénzintézetek közül a nagyszombeni Sparacsa háromszáz ezer koronát, a nagyszombeni Bodenerediti száztizzenkétezer koronát, a brassói Sparacsa hetvenhétezer, a segesvári huszonegyezret, a medgyesi négyezret, stb. fordított ilyen célra. Jótékony célra a szász pénzintézetek közül csupán egy, a szász-régeni fordított kisebb összeget, *Hazafias*, nemzeti célra azonban egyetlen egy sem.

A fűrdőtörvényjavaslat és a Balatoni Szövetség. A „Balatoni Szövetség“ most tárgyalta a belügyminiszter által véleményezés végett megküldött fűrdőtörvényjavaslat-tervezetet és észrevételeit hosszabb fölterjesztés keretében tudatta a miniszterrel. A törvénytervezet bírálata során, utalással az 1907. évi III. t.-cz. rendelkezéseire, szükségesnek véli a szövetség, hogy a fűrdővállalkozás is ipari vállalkozásnak tekintessék és mint ilyen részére legalább mindazok a kedvezések biztosíttassanak, melyeket a törvény az iparfejlesztés érdekében

negad. Ezek után fontosnak tartja a szövetség, hogy a fürdőtelep hitelügyeinek kielégítésére megfelelő hitelalapot teremtsenek. Az országos fürdőbizottság lenne javaslatot, hogy mely fürdő, mely mértékben részesülhetne és mely célra hitelben? Amint különböző részokra alakultak központi hitelintézetek, mint legutóbb a földhitelügy rendezésére, melyek kötvényeket bocsátanak ki, épp így alkottassék oly központi intézet, mely központi és fürdőkötvényeket bocsátanak ki és ezután adná meg a szükséges tőkeerőt a fürdőtelepeknek. Ezen nagyobb hitelintézetnél a kibocsátandó kötvények kamatainak fedezeti alapjául nemcsak az állam tehetne nagyobb fordulókat, de erre igen sok állami kedvezésben részesülő más nagy pénzügyintézet is kötelezhető lenne. Föltétlenül szóba jöhetne a felterjesztés szerint az adómentes állami kölcsönök is, mert ha anyagi eszközről nem gondoskodnak, nem lehet fejlődés sem. Nem lehet a megfelelő hitelalap nélkül létesítményeket biztosítani. Végül a belügyminisztériumban a fürdőügyek intézésére külön osztály szervezését hozza javaslatba a szövetség, melynek az volna a hivatása, hogy időről-időre külön tervezeteket dolgozzon ki a fürdők fejlesztése érdekében.

A szombathelyi vízművek ügye. Megirtuk, hogy a szombathelyi vízművek azért nem voltak üzembe helyezhetők, mert a Budapesti Szivattyú és Gépgyár R.-T. nem készült el a gépészeti berendezéssel. Ezzel az értesülésünkkel szemben most azt közlik velünk, hogy nem a Szivattyú és Gépgyár R.-T. volt a zavar oka, hanem a Ganzgyár, mely nagy elfoglaltsága miatt némi késedelmekkel bírta csak elkészíteni a villamosági berendezést. Azonban már ez is rendben van, úgy hogy nincs akadálya a vízmű üzembehelyezésének. Itt jegyezzük meg egyébként azt is, hogy *Kaszab* Aladár nem ügyvezető igazgatója a Szivattyú- és Gépgyár R.-T.-nak, hanem csak mint az Angol-Osztrák Bank delegáltja tagja a gépgyár igazgató-ságának.

Az osztálysorsjáték mai húzása a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

Tízézer koronát nyert: 52688.
Ötezer koronát nyertek: 39774 52865 61881 82999.
Kétezer koronát nyertek: 9531 10177 15936 23683 34402 39657 40185 43790 46818 47165 47357 53346 59074 68636 70875 70922 87889 102506.
Ezer koronát nyertek: 281 5926 7338 7681 23511 29749 29990 32179 32315 33105 33671 34751 39024 41364 42085 42535 45018 48578 48807 50499 51404 55754 56745 58572 59552 60637 60893 61733 68245 69156 70027 80345 833984 86361 88924 89275 90734 92029 92429 94932 95678 95772 96828 98689 98928 106448 106565 107309 107503.
Ötszáz koronát nyertek: 973 1725 6818 8123 8657 9502 12137 12963 14922 14685 15345 15797 15883 18104 19073 19195 19298 19676 20459 22141 22607 23511 24557 24850 24885 25089 2821 29598 32148 33900 36646 37783 38821 38897 39458 39623 39664 41426 41693 41695 42349 44301 50231 50974 52069 52420 53371 56688 60563 62046 66243 66351 74371 74376 74594 74600 75347 77094 81608 83256 84066 88974 91059 91456 95811 98954 99373 100003 100236 100296 100401 100613 102646 104987 106638. A többi kihuzott sorsjegyek: *kétszáz* koronát nyertek.

A MÁV új beruházásai. Ismételten megemlékeztünk már arról, hogy a MÁV, milyen nagy üzemzavarokkal küzd. Mindezt megerősítette ma a pénzügyminiszter is, rámutatván különösen a nyugati pályaudvaron uralkodó állapotok tarthatatlan voltára. Ez okból a miniszter szükségesnek mondotta a pályaudvar kibővítését. E célra azonban csak 2 millió koronát vett be a költségvetésbe, holott csak az új raktárak építése 10 millió koronát igényel.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyület a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Farkas József* Mezőkövesd; *Singer M. Miksa* Jászberény; *Altmann Ignác* Nyiregyháza; *Farkas Mihály* Budapest.

A Borsod-miskolci és az István-gőzmalom fuziója. A Borsod-miskolci és a debreczeni István-gőzmalom-társulat fuziója október 28-án pecsételték meg. Ekkor tartja ugyanis a Borsod-miskolci gőzmalom r.t. rendkívüli közgyűlését, melynek egyedüli tárgya ez a fuzió. A napirend így szól:

1. Társaságunk egyesülése az „István gőzmalom társulat” debreczeni részvénytársasággal, utóbbinak beolvadása mellett a „Borsod-miskolci és debreczeni István gőzmalom részvénytársaság” változtatott cég szöveg alatt; az e tárgyban a debreczeni „István gőzmalom társulat”-tal kötött előleges egyesülési szerződés jóváhagyása és ezzel kapcsolatosan a beolvadó részvénytársaság 5000 darab, egyenként 200 korona névértékű névre szóló részvényeinek kicserélése céljából az alaptőke felémelése 6000 darab egyenként 200 korona névértékű névre szóló részvény kibocsátása útján 5.200.000 koronára; végre az igazgatóság megbízatása az egyesülés keresztülvitelével. 2. Az alapszabályok 1., 2., 5., 13., 16., 17., 28., 26., 28., 32., 34.,

41., 44. és 48. szakaszainak módosítása. 3. Nyolc igazgatósági és három felügyelőbizottsági tag választása.

A MÁV tarifaemlése. Csak ma emlékeztünk meg részletesen arról a nagyjelentőségű határozatról, amellyel a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége tiltakozását fejezte ki a MÁV. tervezett tarifaemlésevel szemben. A feleletet erre igen hamar megkapta az ország közgazdasági élte a pénzügyminiszter mai expozéjában, amelyben kijelentette, hogy az államvasuti tarifákat emelni fogja, még pedig úgy a személyi-tarifákat, mint a teherárak szállítási díjait. Ez a terv kétségtelenül súlyos csapást jelent ipari életünkre, mert olyan nagy drágulás előidézője lesz, amígore még hazánkban, sőt a mai viszonyokat véve alapul, talán egész Európában sem volt példa. A tarifaemlése ellen most fel fognak szólalni az összes érdekelt testületek. Mindez azonban mitsem változtat a terven, úgy, hogy 1912. január 1-én már az új tarifa életbe is lép.

A Szerbiába szülő csomagok kezelése. A Szerbiába szülő csomagoknak származási bizonyítványt és számlával való felszerelésre vonatkozó rendelkezésekben újabb módosítások történtek. E szerint Szerbiába szülő csomagokhoz származási bizonyítvány csatolása nem szükséges, azonban a helyett a felvevő postahivatalok a 2 darab árubevallást, melyet a feladónak pontosan ki kell tölteni, kötelesek a hely- és kelti bélyegző lenyomatával ellátni és azokra a csomag ragszámát feljegyezni. A csomag tartalmát képező áru árát vagy az áru bevallásban kell jelezni, vagy ha ez nem történik, az áru tartalmazó számlát kell a feladónak csatolni. Ily esetekben ugyanattól a feladótól ugyanahhoz a címzetthez egyszerre feladott több csomaghoz egy közös számba is elégséges.

Magyar bor Ausztriában. A magyar bor terjedését jelenti, hogy a *Gyöngyös-Visontai bortermelők szövetsége mint részvénytársaság* Bécsben fióktelepet létesített. A gyöngyösi borok nemcsak Ausztriában, hanem az egész Európában ismertek és ezeknek a boroknak a hathatósabb bevezetésére a nyugati piacokra nyitotta igen helyesen bécsi fióktelepét a gyöngyösi bortermelők szövetsége.

A teheráru felvételek határnapja a Dunán. A Magyar királyi folyam- és tengerhajózási részvénytársaság kiadta ama határnapok táblázatát, amelyeken a teherárak felvételét állomásain az idej hajózás végével meg fogja szüntetni. Ez a táblázat a megnevezett társaság igazgatóságának szállítási osztályában, valamint budapesti (Margit-hid feletti) ügykötségénél megtekinthető. Illetve díjmentesen megszereshető. A teljes uszályrakományok forgalmára e határidők nem vonatkoznak, mert azt a különmegállapodásokhoz képest addig tartja fenn a társaság, míg az időjárás, vízállási és forgalmi viszonyok az egyes folyamszakaszokon ezt megengedik.

VIZÁLLÁS.

okt. 11. okt. 12.		okt. 11. okt. 12.	
méter		méter	
Inn	Schärding 1,88 0,70	Iszta	M. Sziget 0,10 0,30
Duna	Fassau 2,08 1,67		Tekeháza 1,76 0,90
	Linz 0,72 0,90		V-Namóny 8,28 0,92
	Bécs 0,76 0,85		Tokaj 0,48 0,46
	Pozsony 0,81 0,87		Tiszafüred 0,40 0,88
	Komárom 1,84 1,84		Szőlök 1,54 1,18
	Budapest 1,15 0,82		Csongrád 1,12 1,68
	Paks 0,43 0,11		Szeged 0,53 0,89
	Mohács 1,19 0,59		T-Becse 0,52 0,72
	Gömbös 3,— 1,46		Titel 1,62 0,78
	Újvidék 1,08 0,81		Óndovz Hoór 1,12 1,02
	Pancsova 1,28 0,53		Tepoly Bártfa 0,14 0,38
	Orsova 1,80 1,40		Budrog Ladmócna 0,10 0,24
Morva	Morvafalu 0,80 0,80		Sajó Zsolozsa 1,37 1,18
Vág	Zsolna 0,14 0,34		Hernád H.-Németi 0,21 0,58
	Trencsén 0,18 0,05		Berettyó Margitta 0,32 0,38
	Szered 0,02 0,38		B-Ujfalu 0,44 0,46
Rába	Szt.-Gothárd 0,49 0,56		Göcsu 0,— 0,28
	Sárvár 0,11 0,03		N-Várad 0,43 0,46
	Győr 1,81 1,40		Belényes 0,14 0,08
Oráva	Varasj 2,15 2,20		Tenke 0,20 0,24
	Zákány 0,72 0,87		Guraboncs 0,30 0,46
	Bárcs 1,66 0,61		Borosjenő 0,66 0,62
	Eszék 1,— 0,80		Bökés 0,28 0,50
Mura	M.-Szerdah. 0,— 0,42		Gyoma 0,32 0,50
Száva	Zágráb 0,42 0,66		Gy.-Fehérv. 0,28 0,82
	Sziszék 3,28 0,58		Eranyicska 0,— 0,—
	Mitrovicza 8,46 2,85		Arad 1,06 1,—
Szamos	Dés 0,38 0,56		Makó 0,10 0,10
	Szatmár 0,24 0,25		Lugos 0,40 0,66
Kraszna	N.-Majtény 0,30 0,—		K.-Kostály 0,58 0,86
Latorca	Munkács 0,06 0,06		Riszető 0,43 0,70
Laborcz	Homonna 0,10 0,30		Temesvát 0,83 0,64
Vág	Perecseny 0,06 0,02		Bucskerek 1,0 1,14

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
 Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, október 12.

A készáru-piaczon lanyha volt ma az irányzat; Kielegítő kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az árubirtokosok sem nagyon erőltették a dolgot, nagyobbarányu forgalom nem is fejlődött ki. Mindössze mintegy 18.000 q. buza kelt el 5 fillérrel a tegnapiaknál olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 12.60 korona volt 82 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.50 kilós 77.5 kilós pestvidéki, rozsos buzáért. Egyéb gabonafélék közül a rozs néhány fillérrel drágább, a zab változatlan, a tengeri szilárd, emelkedő. Forgalmomban került: 200 q. rozs 10.07 és fél—10.15 koronás áron, 600 q. zab 9.70—9.75 koronás áron és 1300 q. tengeri 9.50 koronás áron. A határidőpiac nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg az üzlet. A forgalom folyamán is meglehetősen nyugodt volt a hangulat, az irányzat azonban csakhamar lanyhulni kezdett, mi mellett aztán egyre alacsonyabb színvonalra kerültek az árfolyamok. Noha a felmondás buzában ma is igen csekély volt, mégis az októberi buza erősebben eszkent, mint az áprilisi, ami arra vezetett vissza, hogy ma igen nagy mennyiségeket toltak át októbertől áprilisa, vagyis: realizáltak az októberi buzá, egyszersmind pedig vették az áprilisi buzá. Az októberi buza egyébként 12.18 koronán indult, előbb 12.15 és 12.20 között ingadozott, aztán egyre sürgösebb kínálatra 12.08-ig eszkent és zárlatkor 12.09 koronán maradt. Az áprilisi buza 12.33 koronás kezdő árfolyama 12.21-ig ment vissza és így is zárult. Az októberi zab 9.51 koronás kezdő árfolyama 9.43-ig hanyatlott és zárlatkor 9.41 koronán maradt. A májusi tengeri 8.76 koronán indult, 8.78-ig javult, aztán 8.70-re gyöngült és így is zárult. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tíz fillérrel, az októberi rozs két fillérrel, az októberi zab nyolc fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel eszkent. Az októberi üzletekre ma 8000 q. buzá, 37.500 q. rozst és 38.000 q. zabot jelentettek be folró hónap 17-iki szállítására.

A gabonátözsden ma felmondtak: 800 mm. buzá, 37.500 mm. rozst és 38.000 mm. zabot, e hó 17-iki átvételre.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ. kézz volt:

Buza	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki, új	75	—	79	24.15—24.45
"	76	—	80	24.25—24.60
"	77	—	81	24.50—24.80
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, új	75	—	79	23.95—24.20
"	76	—	80	24.10—24.40
"	77	—	81	24.20—24.60
"	78	—	82	—
Pestvidéki, új	75	—	79	24.05—24.30
"	76	—	80	24.20—24.65
"	77	—	81	24.30—24.70
"	78	—	82	—
Bánsági, új	75	—	79	24.10—24.40
"	76	—	80	24.25—24.55
"	77	—	81	24.35—24.70
"	78	—	82	—
Bácskai, új	75	—	79	24.15—24.45
"	76	—	80	24.25—24.55
"	77	—	81	24.40—24.80
"	78	—	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	20.85—20.55
középmínőségű új	—	—	—	20.95—20.25
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.30—18.70
" II.	—	—	—	17.90—18.20
Zab I. rendű	—	—	—	18.50—19.90
" II.	—	—	—	19.10—19.30
Tengeri belöldi új	—	—	—	18.90—19.10
Köles	—	—	—	—

Köttetett:
 Buza. Tiszavidéki: 200 q 82 k 25.20 K, 300 q 82 k 25.10 K, 500 q 81.5 k 25.20 K, 200 q 82 k 25.10 K, 500 q 81 k 25.15 K, 200 q 81 k 25.— K, 600 q 81 k 24.90 K, 500 q 81 k 25.10 K, 100 q 80 k 24.80 K, 150 q 80 k 24.90 K, 600 q 80 k 24.80 K felső, 100 q 80 k 24.90 K, 100 q 79.5 k 25.10 K.

Pestvidéki: 300 q 80 k 24.90 K. 100 q 81 k 24.90 K, 200 q 80 k 24.70 K, 100 q 80 k 24.80 K, 100 q 80 k 24.80 K, 100 q 79 k 24.70 K, 200 q 77.5 k 23.— K rozsos.

Bánsági: 9800 q 79.5 k 24.90 K okt. nov. Bácskai: 420 q 78 k 24.60 K. Fejérmegyei: 200 q 81.5 k 24.95 K, 200 q 77.5 k 24.35 K.

Szerb: 2000 q 77 k 23.10 K. Rozs: 600 q 20.25 K kpf pp, 200 q 20.25 K kpf pp, 200 q 20.15 K kpf pp, 100 q 20.20 K kpf pp, 150 q 20.30 K kpf pp, 500 q 20.25 K kpf pp, 500 q 20.25 K

Zab: 200 q 19.40 K kpf, 100 q 19.40 K kpf, 200 q 19.50 K kpf, 100 q 19.45 K kpf.

Tengeri: 1300 q 19.— K ab hajó 1911 október 11-éről.

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Buza 1912 áprilisra, Rozs áprilisra, Zab áprilisra, Tengeri 1912 májusra.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Buza áprilisra, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri 1912 májusra.

Budapesti gabonaforgalom.

1911. október 10-től 1911. október 11-ig.

Érkezett Elszállított métermázsa

Table with 3 columns: Item, Quantity, Price. Includes Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

Ma megnyitáskor a médióhalasztással foglalkoztak, amelyet simán és gyorsan és a multkorihoz képest változatlanul intéztek el. A jobb belpolitikai hírt a pénzpiac kedvezőtlen hírei teljesen ellensúlyozták. Átmeneti javulás után a piac forgalma teljesen megcsappant. A vezető piacon tartott áron folyt a vásár. A helyi piacon kevés üzlet volt, az árnívó meglehetősen változatlan. A készáruipiacra a gummirészvény, a jégészvény és a Nasici tanninrészvény újra emelkedett, a többi csaknem változatlan áron cserélt gazdát. A járadékpiac szilárd, amit a magyar pénzügyminiszter által beterjesztett kedvező expozéja okolt meg. Délben az irányzat hamis hírek kolportálása miatt ellanyhult. Azt beszélték ugyanis, hogy a francia bank felemelte a kamatját, aminek azután az volt a hatása, hogy a délelőtti árfolyamok pár koronával csökkentek.

As előtőzsde kötetett: Osztrák hitelrészvény 640—641.75, Magyar hitelrészvény 838—840, Hazai bank 308, Jelzálogbank 484.50—484.75, Leszámitóbank 370.50—371, Rimamurányi vasút 694—695, Városi villamos 417—418, Közuti vasút 795—796.50, Magyar koronajáradék 90.65, Magyar bank 718—719, Herincs 378—380, Beocsini 919—919.75, Általános közsén 828, Salgótarjáni 675, Czukor 3230—3215, Auer 940—942, Gummi 587—590, Vas f. 492, Adria 547—551, Tannin 661—665.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitelrészvény 610.50, Magyar hitelrészvény 836—838, Osztrák-magyar államvasut 731.50—732, Hazai bank 308, Leszámitóbank 370, Rimamurányi vasút 692—693.50, Városi villamos 415.50—416.25, Közuti vasút 793.75—795.25, Magyar koronajáradék 90.75—90.85, Magyar bank 715.25—717.50, Allampénztárjegy 100.20, Hazai sorsjegy 115, Concordia 452, Általános közsén 826, Salgótarjáni 675—676, Gummi 588, Czukor 3210, Auer 940—937, Magyar villamos 488, Adria 545.50—549, Tannin 667—671.

As utótőzsde iránya a belpolitikai helyzet kedvezőbb megítélésére és arra, hogy a francia jegybank nem emelte fel kamatját, szilárd volt. A forgalomba került értékek ára egy-két koronával javult. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 640.75—641, Magyar hitelrészvény 837.25—838.75, Közuti villamos 795, Rima 693.50, Magyar bank 715.50.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, október 12. (Saját tudósítónktól.) Először az emelkedett amerikai árjegyzések hatása alatt az irányzat szilárd volt, később azonban a

készáruipiac kedvezőtlen viszonyai következtében gyengült a hangulat, buza és zab 5 fillérrel olcsóbb lett, egyéb cikkekben nem volt árváltozás.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 12.85—13.05, bánati 12.60—12.90, mosoni és győri 12.40—12.60, felsőmagyarországi 12.40—12.60, délviasuti 12.30—12.50, alsóausztriai 12.20—12.60, bácskai 12.60—12.80.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.75—10.95, csepeli 10.65—10.85, pestmegyei 10.75—10.95, délviasuti 10.70—10.80, különféle magyarországi 10.60—10.80, ausztriai 10.80—11.

Arpa: Morvaországi 10—10.60, marchfeldi 9.20—9.75, bécsvidéki 9.30—9.75, felsőmagyarországi 8.75—10.25, csepeli 8.80—9.50, győri és északmagyarországi 8.80—9.50, délviasuti 8.70—10, takarmány 8.80—9, malta 9.25—9.50.

Magyar tengeri 9.85—10.05, Cinquantin 10—10.40, Magyar zab válogatott 10.25—10.50, elsőrendű 10.15—10.30, közepes 9.90—10.20.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 12. Az előtőzsdén az irányzat tartózkodó, mert általános az aggodalom, hogy Párisban és Londonban kamatlábemelések következhetnek be. Az árfolyamok elég jól tartottak, Magyar Hitelrészvény budapesti vásárlásokra javult a magyar belpolitikai helyzettel összefüggően. Kullisztértekek közül egyes magyar papírok, galicziai kárpát-petroleum és Adria iránt érdeklődés jelentkezett. — Kedvetlen irányzattal nyílt meg a déli tőzsde, az irányzat gyengült és az üzletlenség érezhető lett. Később javult a piac hangulata, mert Berlin szilárd irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 641, Magyar hitel 839, Laenderbank 541.50, Unionbank 615.50, Államvasut 732.25, Délviasut 112.75, Alpési 820.50, Rimamurányi 693, Skoda 676, Török sorsjegy 238.25, 3 százalékos délviasuti elsőbbség 266, Adria 550, Kárpát-petroleum 750 K.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 640, Magyar hitel 836, Anglobank 323.25, Bankverein 539.25, Osztrák földhitelintézet 1282, Laenderbank 540.50, Unionbank 619, Magyar jelzálogbank 483.0, Államvasut 731.25, Délviasut 112.50, Buschtiehradi B. 975, Dunagőzhajzási 1138, Alpési 819, Rimamurányi 692, Török sorsjegy 238, Skoda 674, 3 százalékos délviasuti elsőbbség 266.

Bécs, október 12. (Magyar értéktőzsde zárata), 4 száza léko arany-járadék 111.05, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 836.—, Magyar leszámitó és váltó részvény —, Rimamurányi 691.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 543.—, Magyar koronajáradék 90.75, 4 százalékos magyar földtelherm. kötvény 90.65 Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 429.—, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 482.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, október 12. (Osztrák értéktőzsde zárata), 4.2 százalékos papír-járadék 91.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.05, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 1240, Bécsi Bankverein 539.25 Osztrák-magyar bank 1 85.—, Déli vasut 112.40, Dunagőzhajzási r-t. 1138.—, Oltvány részv. 313.75, Cs. k. arany (vert) 11.40, Német bankv. 117.82, Osztr. Lloyd 69.—, 4.2 száz. ezüst jár. 91.40 94.65, Osztr. koronajáradék 91.40, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 619.75, Union-Band 617.75 Osztrák Ländlerbank 540.60, Osztrák magyar államvasu 730.90, Elbevölgyi vasut —, Alpési részvény 819.25 20 frankos 19.22, Londoni váltóár 241.65, Lipótkohó 601.— Török sorsjegy 237.90.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 12. (Értéktőzsde.) Ösztönzés híján és az angol bankkamatláb emelésétől tartva, a mai tőzsdén az üzlet ismét szűk határok között maradt. Mindazonáltal a bányapiacra egyes értékek, köztük Laurakohó és Phoenix magasabban jegyeztek, bár más oldalról némi gyöngülések voltak tapasztalhatók. Vasutak közül amerikaiak kedvezőbbben alakultak, míg Santang-vasut a kínai zavargások hatása alatt tröbbsé arányatlánságnak volt kitéve. Ezzel ellentétben állott a varsó-bécsi vasut részvényeinek későbbi szökésszerű emelkedése, ami azon hírekre volt visszavezethető, hogy a vállalatot államosítani nem fogják. A pótervári nemzetközi kereskedelmi bank alacsonyabb részvényeinek kibővítésével a többi bankérték kissé javult. Igen szilárdak voltak a gyarmatértékek. Bányáértékek is a későbbi folyamathoz kedvező diszpozíciót mutattak és ennek a körülménynek volt köszönhető, hogy az egész piac a vezető körök állandó kedvetlensége dacára Phoenix-részvények vezetésével barátságosabb képet vett. Csak osztrák értékek voltak Bécs hatása alatt gyöngültek. A készáruipiaci ipari értékek tartott árfolyamok mellett nyugodt irányzatot követtek. Napi pénz 3—3 1/2 százalék, magánkamatláb 4 1/2 százalék.

Berlin, október 12. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 9.70 osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 20.40 orosz bankjegyek 216.65, 4 százalékos új orosz kölcsön 92.20, Discontó Commandit 186.20, Dinamittruszt 178.50, Harpeni 173.— Unifikált török járadék 88.60, 4.2 százalékos ezüst jár 91.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.10, Magy. koronajáradék 90.60, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 848.—, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 206.60, Gelsenkircheni 184.—, Laurakohó 160.30

Frankfurt, október 12. Zárlat. 4.20% papír-járadék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 97.50 Magy. ar.-jár. 93.30 Osztr. hitelint. részv. 200.87 Osztrák-magyar államvasut 156.12 Északnyugati vasut —, Bustleli radi vasut —, Londoni váltóár 204.75, Bécsi Bankverein 136.40 Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjáradék 94.80, Osztrák koronajáradék 91.40, Magyar koronajáradék 90.60 Osztrák-magyar bank 142.—, Déli vasut részvény 20.50 Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.50, Párisi váltóár 814.—, Union bankrészv. —.

Hamburg, október 12. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 91.—, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 20.25 4 százalékos aranyjáradék 97.10, Osztrák hitelrészvény 200.75 Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 100.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.10

London, október 12. Angol consol 77 1/2.

Páris, október 12. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 94.30, Osztr. aranyjáradék 97.50 Magyar arany járadék 95.20, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.—, 3 3/4 százalékos Olasz járadék 100.60, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 280.—, 5 százalékos marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. román köles —, 4 százalékos amott románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 105.15 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 104.60 4 százalékos spanyol jár. 91.67 4 százalékos unifikált török jár. 87.90 Török sorsjegy 198.50 Török dohányrészvény 334.—, Osztrák földhitelintézet 1355, Osztrák Ländlerbank 5 8.— Magyar jelzálogbank 508.—, Banque de Paris 17.55 Banque Ottomane 667.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 589.—, Hartman gépgyár 622.— Rio Tinto 14.92, Sucrerie d'Égypte 78.—, Tula 493.—, Urkányi közsén 178.—, Chartered 8.50, De Beers 465.— East Rand 85.25, Jagersfonten 19.—, Trans. Land Comp. 44.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.75, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.12, Váltó Belgiumra (rövid) 9/8, Olasz arany-váltó rövid 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 9/8, Csekk Londonra 251.90, Magánkamatláb 2.50.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with 3 columns: Milyen időre, Nyers, Finomított. Includes Azonnali szállításra, Október-decemberre, Október-augusztusra, Október-májusra, Irányzat: Alapirányzat változatlanul szilárd, Bécsi nyersszeszjegyzés, Prágai, Lembergi.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Finom korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz.-re, Durva korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz.-re.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Disznózsír budapesti, Szalonna, Városi 4 drbos.

Budapesti vágómarhavászt.

Október 12. Felhajtott: Magyar bikák 211, ökör 1098, tehén 575, bivaly 91 drb. Boszniai bika 3, ökör 140, tehén 69, növendékmarha 21, póthajtásra bejelentve 47, összesen 2255 drb, ezenkívül 100 drb, a hét folyamán a vesztégyáron. Árjegyzések (métermázsként elősúlyban, lónás nélkül): Magyar hizott ökör, legjobb minőség 92—106 K-ig, kivételesen 106 K, középminőség 84—90, silányabb 66—82 K-ig, magyar paraszmarha 82—90, silányabb 64—80 K-ig, tarka hizott ökör, legjobb 96—108, kivételesen 112—114 K-ig, középminőség 88—94, silányabb 70—86 K-ig, boszniai ökör 76—92 K-ig, bika, jobb minőség 86—98, silányabb minőség 70—84 bivaly 60—74, magyar teh. 66—88, kivételesen 90 K-ig tarka tehén 60—102, kivételesen 108 K-ig, kecsontozni val marha 46—60, növendékmarha 68—85 K-ig. — A mult hetivel szemben a felhajtás 100 darabbal kisebb volt, az irányzat mégis lanyhább volt, az árai 1—2 K-val hanyatlottak. Az arhanyatlas leginkább bikák és bivalyoktól érzékenyebb, ellenben elsőrendű minőségűek, melyekből kevés volt felhajtva, változatlan árat jegyeztek.

Kőbányai sertéspiac.

Október 12. Magyar elsőrendű: Fialai nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 156—157 fillér, Fialai közep (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 163—165 fillér, Közép (páronként 240—280 kg.) 168—176 fillérig. Sertéslétszám: 1911. évi október hó 10. napján volt

Készlet 29794 drb. — 1911. október 11-én felhajtott 510 drb. — 1911 október 11-én elszállított 230 drb. — 1911. október 12. napjára maradt készletben 30073 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Sertésüzletirányzati jelentés.

(A székesszéki állatvásár és közbiztonsági igazgatóságoktól) Október 12. Előző napi eladatlan maradvány 1121 drb sertés, 142 drb süldő. Pótfelhajtásra 85 drb sertés, Mai felhajtás 927 drb sertés, 46 drb süldő, összesen 2133 drb sertés, 188 drb süldő. Eladatott 1250 drb sertés, 140 drb süldő. Mai maradvány 883 darab sertés, 44 drb süldő.

Arjegyzés. Zsirterítés. Öreg II. rendű ételsúlylevonással 155—156 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felül ételsúlylevonással 160—168 fillér. Fialat közép 220—300 kg-ig ételsúlylevonással 160—176 fillér. Fialat könnyű 120 kg-ig ételsúlylevonással 170—178 fillér. Husserítés nehéz 300 kg. felül ételsúlylevonással 156—158 fillér. Husserítés könnyű 140—300 kg-ig ételsúlyban 134 fillér, ételsúlylevonással 165—176 fillér. Süldő beföldi ételsúlyban 100—118 fillér. A vásár irányzata vontatott. Az árak változatlanok.

Bécsi szurómarhavásár.

Október 12. A mai vásárra félhajtottak: 1375 drb borlut, 2068 drb fiatal sertést, 2100 levagott sertést, 314 drb levagott juhot, 53 drb bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levagott borjú 112—160 fillér; elsőrendű 162—172 fillér; élő borjú 108—150 fillér, élő husserítés 46—66 fillér; levagott husserítés 116—156 fillér; könnyű sertés 150—160 fillér; levagott juh 100—128 fillér.

Heti lóvásár.

Október 12. A székesszéki Tattersall telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 346 első osztályú, 607 másodosztályú, összesen 953 lovat. Eladtak 570 drbot. A székesszéki vágóhidja részére megvettek 120 drb lovat 66—140 korona között váltakozó áron.

Kivonat a hivatalos lapból

— Október 12. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Strifler Ferenc debreczeni kath. főgimnáziumi tornatanítót az aradi kir. kath. főgimnáziumhoz rendes tornatanítónak, Erdős Gyuláné szül. Kardos Emilia okleveles kisdévodónót a kétegyházi állami kisdévodóghoz kisdévodónóvá;

Bosznia és Hercegovina országos kormányának fő-

nöke Bezedek Sándor N. rangosztályú zenecsal járásállatorvost járás főállatorvóssá a IX. rangosztályba; az igazságügyminiszter Kernstock Kornél budapesti törvényszéki jegyzőket és dr. Boleman Géza pesti-vidéki törvényszéki, dr. Vaisz-féle alapítványi jegyzőket a budapesti büntetőtörvényszékhez jegyzőkké, Sztrany Miklós keregyesi járásbírói betétszerkesztő szakbírókat a kisvárdai járásbíróshoz irnokká;

a földmivélsügyi miniszter Schnadt József állatorvosi főiskolai tanársegédi teendőket megbízott ösztöndíjas gyakornokot két év tartamára, a XI. fizetési osztályba gazdasági akadémiai tanársegéddé; továbbá a földmivélsügyi miniszter a vezetése alatt álló vizügyi műszaki szolgálathoz tartozó segédhivatali tisztii személyzet létszámába Moldán Béla fizetéstelen irodaségétisztelet iradakezelési gyakornokká;

a belügyminiszter úv. Preytag Ferencné, szül. Gönczy Mária filőlapszállási lakos a nyáregyházi-piliszi, úv. Kiss Gerzsonné, szül. Gönczy Margit kisteleki lakost pedig az újszászi állami gyermektelepra állami telepfelügyelőkké;

a beszerzési törvényszék elnöke Tatár József honvédőrmester, igazoltványos altisztet a beszerzési törvényszékhez IV. osztályú hivataloszállgávé nevezte ki.

Athelyezések. Az igazságügyminiszter Uzonvi Imre panosovai járásbírósi jegyzőt a budapesti büntetőtörvényszékhez, Borovánszky László lipótújvári járásbírósi jegyzőt a rózsahegy-i és dr. Kozacek Elek fehértemplomi törvényszéki jegyzőt a kecskeméti törvényszékhez, Köt István vágbeszerzési járásbírósi telegkönyvvezetőt a rimaszombati törvényszékhez helyezte át.

A pozsonyi törvényszék elnöke Karika Lajos miavai járásbírósi hivataloszállgát a nagyszombati járásbíróshoz helyezte át.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Borostyányné Schlegel Vilma dévai állami polgári leányiskolai igazgató-tanítónőt igazgatói minőségében;

az igazságügyminiszter a zólyomi járásbíróshoz ideiglenesen alkalmazott Körösi András irnokot ebben az állásában végleg megerősítette.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskorú Izrael Lajos, Delfina és Sándor kolozsvári lakosok imteré, Weisz Lajos hajdusoboszlói lakos Vadászra, Ehling Károly kolozsvári lakos saját, valamint Mihály, Erzsébet és Zsuzsanna kiskorú gyermekei Elénkre, Zsidai József budapesti lakos Zentaira, Neufeld Pál Lipót budapesti lakos saját, valamint Margit kiskorú gyermeke Nádasra, kiskorú Schwarz Vilmos ungvári lakos Zimonyra, kiskorú Fürst Ferenc budapesti lakos Fábira, Glasel Richard újpesti lakos családi nevének Gedeonra kért átváltoztatását megengedte.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap száraz, derült, de hűvös idő uralkodott és éjjel a hőmérséklet sok helyütt a fagy-pont alá szállott. A hőmérséklet országsszerte 2—7 C. fokkal a normális alatt volt; maximuma 18 C. fok volt Fiumében, minimuma pedig —2 C. fok Temesvárott, Nagyszébenben és Tátrafürednél.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Száraz idő várható lassu hőemelkedéssel (Sürgönyprognózis: Száraz, később enyhébb.)

Table with columns: Állomás, Légtömeg, Hőmérséklet, Szélirány & erő, Felhőzet, Csapadék, Hőmér. séklet. Lists various stations like A. Szilágyi, Ungvár, Kismárk, Losonc, Ogyalla, Budapest, Herény, Kecskely, Pécs, Zágráb, Fiume, Szeged, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Nagyszében, Szatmár, Eger, Átváltoztatás, Selmeczbánya, Komárom, Magyar-Orán, Sopron, Eszék, Cirkvenca, Debreczen, Kecskemét, Orosháza, Arad, Zombolya, Versecz, Orsova.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsde'. Columns include: Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár), Öszl. az utolsó üz. évről, Részv. nyak száma, Befizetés részv.-kint, Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár), Öszl. az utolsó üz. évről, Részv. nyak száma, Befizetés részv.-kint, Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár). Rows include: Államadósság (M. kir. állami pénztárj. adóm., Magyar államj. adóm., Magyar korensz. adóm., Államkölcsön vaskapu cöljáró, 1870. évi nyereségykölcsön, Horvát-szlavon reg. kárt. köv., Magyar földteherment. kötvény, Horvát-szlavon földteherment. kötv., Tiszai és szegedi nyereségykölcsön, Egyesített járadék papírban, Egyesített járadék ezüstben, Osztrák aranyj. adóm., Osztrák korensz. adóm., Osztrák államorszáj. adóm., Osztrák államorszáj. 1860., Osztrák államorszáj. 1864., Bpesti székesszéki község adóm., Bpesti székesszéki község adóm., Orosz államkölcsön 1906. évről, Temes-Bégy. szab. község); Záloglevek, elsőbbségek (Belvárosi takp. r.-t., Belvárosi takp. r.-t., Egyesült budapesti f. takp., Egyesült budapesti f. takp., Ganz és társa községköv., Hazai bank r.-t., Kisz. orsz. földhitelint., M. agrár- és járadék. sz. köv., M. agrár- és járadék. sz. köv., M. agrár- és járadék. sz. köv., Magyar áll. takarék. r.-t., Magyar áll. takarék. r.-t., Magyar földhitelint., Magyar földhitelint. sz. talajj., Magyar jelzáloghitelbank, Magyar jelzáloghitelbank, M. jelzáloghitelb. közs. köv., M. jelzáloghitelb. közs. köv., Magyar orsz. közp. takp., Magyar orsz. közp. takp., Magyar takp. közp. jelz., Magyar takp. közp. jelz., M. takp. közp. jelz. közs. köv., M. takp. közp. jelz. közs. köv., M. takp. közp. jelz. közs. köv., Osztr. közp. hitelsz. köv., Osztr. közp. hitelsz. köv., Osztr. közp. hitelsz. köv., Pesti hazai takp. közs. köv., Pesti hazai takp. közs. köv., Pesti hazai takp. zaloglevél, Pesti magy. keresk. bank, Pesti m. keresk. b. közs. köv., M. lezárt. és pénzváltóh. sz. ára, M. lezárt. és pénzváltóh. sz. ára, Adria m. tengerhajózási r.-t., Budapesti közuti vasp. társ., Budapesti vill. vasut. r.-t., Budapest-pesti vasut., Kassa-oderbergi vasut. 1889. ar., Kassa-oderbergi vasut. 1891. ar., M. folyam- és tengerh. r.-t.); Bankok (Angol-osztrák bank, Budapesti bank részv. társ., Első magyar iparbank r.-t., Fiumei hitelbank, Hazai bank részvénytársaság, Hermes m. áll. váltóüzlet r.-t., Horvát-szlavon orsz. jelzálogb., Magyar agrár- és járadék. r.-t., Magyar áll. hitelbank, Magyar jelzáloghitelbank, Magyar bank és kereskedelmi r.-t., Magy. kir. szab. osztályos r.-t., Magyar lezárt. és pénzv. bank, Magyar takarék. közp. jelz. bank, Osztrák hitelintézet, Osztrák magyar bank, Pesti magyar kereskedelmi bank, Unionbank); Takarékpénztárak (Belvárosi takarékpénztár, Budapest-erzsébetvárosi tkp., Budapest-Lipótvárosi takarékp. r.-t., Budapesti tkp. és orsz. zalogk. r.-t., Egyesült budapesti f. takarékp., Magyar általános takarékpénztár, Magyar orsz. közp. takarékpénztár, Pesti hazai első tak. egyesület, Kőbányai takarékpénztár r.-t.); Biztosító társaságok (Bécsi biztosító társaság, Bécsi élet- és jár. biztosító int., Első magyar áll. biztosító társaság, Foncier-pesti biztosító társaság, Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t., Nemzeti baleset biztosító r.-t., Pannónia viszontbiztosító intézet); Gözmalomok (Borsod-miskolci gözmalom r.-t., Concordia-gözmalom r.-t., Első budapesti gözmalom r.-t., Erzsébet-gözmalom-társaság, Luiza-gözmalom r.-társaság, Pesti hengermalom-társaság, Pesti molnárk. és sütők gözm. r.-t., Pesti Viktória gözmalom); Iparvállalatok (Egyesült téglá- és cementgyár, Bécseni cementgyári Unió r.-t., Budapest-szentlőrinci téglagyár, Északmagyarországi kőszénbánya, F. magy. orsz. kőszénbánya, István-göztéglagyár r.-t., Kőbányai göztéglagyár r.-t., Kőszénbánya és téglagyár r.-t., Magyar aszfalt részvénytársaság, Magyar általános kőszénbánya r.-t., Magyar kerámiai gyár r.-t., Salgotarjani kőszénbánya r.-t., Ugyanaz 1909. évi kib., Ujlaki téglá- és mészejelő r.-t., Első magyar gazd. gépgyár r.-t., Danubius, Fegyver- és Gépgyár részv.-társ.); Sorsjegyek (Bazilika, Bécsvár. nyeresköl., Budapesti sorsj., Erzsébet kir. szan., Jo zsi, Magyar vöröskeresk., O. f., Olasz vöröskeresk., Osztr. vöröskeresk., Pálffy, Szerbiai nyeresköl., M. jel. hitel. ny.-k., M. jel. hitel. ny.-k.); Pesti haz. tp. ny.-k., Pénzremsk és váltók (M. v. oszt. ar. vert., 20 frankos arany, 20 márkás arany, Ném. bírói bankj., Francia bankjegy, Papírruh. drukkent., Román bankjegy, Szerb bankjegy, Amsterdami, London 10 f. sterl., Német bankpicaok, Olasz bankpicaok, Paris 100 frankért, Szentpétervár, Newyork 100 dollár).

KÜLÖNFÉLÉK.

A quarnerón.

A Quarnerón egy nagy hajón
Indultunk messze délre,
Virágok fölött táncolt
Sokszíni napsütésbe.

Oly csodásan szép volt az éj,
S a tenger úgy morajlott,
Szinte tapsolva hagytuk el
A quarnerói partot.

Es ment és vitt a nagy hajó,
A vizet turta, vágta, —
S rubint-gyöngyszínbe villogott
A vízhab csillogása.

A hajó ringva-ringva ment: —
Mentünk a csendbe, színbe,
Hogy ott a teste lelkeset
Gyönyör közé merítse.

Harsányi László.

(Az óriáskalapok elődei.) A modern, kecskerék nagyságu női kalapoknak a berlini színházakból való kitiltása élelken illusztrálja a divat kinövéséi ellen való harcot, melylyel a német rendőrség védelmébe vette a fizető és pénzért látni is akaró közönséget. A tizenhatszázadik században nem akadtak ilyen hathatós védelemre a teremtés urai, akiknek minden panasza kiáltó szó volt a pusztában; ők is tiltakoztak, de hiába. Pedig akkor még nem voltak mammutkalapok, amelyek színházban vagy ünnepeknél elfedték volna a kilátást a mögük került boldogtalnok elöl, sőt nem is volt a toalettnak oly nélkülözhetetlen kelléke a női kalap, mint manapság. A divat találmányaira azonban más téren nyílt, mert teremtett a férfiak boszuságára olyan hajépitményeket a nők fején, hogy a 18. század második felének irodalma is kénytelen volt foglalkozni a rejtélyes frizuraóriásokkal. Grimm az ő Correspondance Littéraire-jében azt ajánlja, hogy a színházban látni óhajtó férfiak létrákat vigyenek magukkal, Diderot pedig szintén hasonló hangon kesereg. Ez időben a coiffure volt a hölgyek büszkesége, akik a nagynevű, ügyeskezű fodrászokat főbb elismerésben részesítették, mint a legnagyobb

költöket, műveiket többre becsülték a legcsüngőbb rímeknél is. Egy 1765-ben megjelent, a hölgyfodrászok művészetéről szóló mű szerint több genialitást követelt egy-egy figaró foglalkozása, mint akár egy festő, szobrász vagy költő, mert fantáziájának messzeszárnyalónak, izlésének elsőrangúnak kellett lennie. Mivel a párisi fodrász, „első hivatalnok a női toalettnak”, amint ő magát nevezte, nagyobb dolgokra volt hivatva, mint hogy a haját csinosan megfésülje. Ő műremekeket alkotott, amelyeknek tárgyát az életből és a művészetből merítette. A frizura minden eseményének képlete volt, a természet, a mitológia, a csillagászat, a történelem, harcászat, kerítészet, szóval az élet minden szimbóluma megtestesült benne. Volt idő, amikor a természet idillikus világa volt divatban, ekkor virágoskert volt a hölgyek fején, tarka virágágyakkal, gyümölcsösökkel, ahonnan cseresznyék, almák mosolyogtak versenyt a ragyogó szemekkel. Jöttek azután komolyabb, de annál nevésegebb formációk. Ekkor a magasra tűzött haját sisak- és tollbokrétá koronázták meg „Á la Minerve.” Babér- és tölgykoszorús fej e névre hallgatott: „Á la Victoire.” Volt eset, amikor viselőjének lelkület-érvényesült a feje-buján. Érzékeny, szende lelkűek bábuval, galambokkal ékesítették hajkoronájukat „Á la Sentiment.” „Á la Hamlet”, „Á la Figaro” nevű hajdíszek is léteztek, de volt „Philantrop”, „Optimist” nevű frizura is. A divathölgyek nem állották a Palais Royal egész kertjét, szökőkutatul, kerítéstül fejükön viselni, nem hagyva el világért sem a fasort meg a kioskot sem. Egy igen jóízű kis özvegy gyönyörű katalakot meg faklyát vivő angyalokat építettet saját hajából, túltéve vetélytársnőjén, aki csak a csillagos égboltot hordhalta, amely azonban nem volt tökéletes, mert a napon, holdon, a tejuton és a gönczölszekerén kívül más csillagzat nem fért el a fején.

(Az óceánkoldus halála.) Az utóbbi napokban heves viharok dúltak az óceánokon s egy ilyen nagyobb vihar alkalmával elpusztult egy hajó, amelyhez hasonló még sohasem szelte a vizeket. Egy yacht pusztult el, a neve „Coronet” volt, gazdája az amerikai „Holy Ghosters” szekta. A különös szektának az a célja, hogy a szentföldet megtalálja. A szekta feje egy Frank Sandford nevű pap volt, kinek vezetése alatt bekalandozták Afrika déli partvidékeit, majd melegnek találván a perzselő afrikai napot, Grönland felé indultak. A szentföldet kereső hajó különös karakterisztikuma volt, hogy hosszú tengeri utjaira sohasem vitt ma-

gával élelmiszereket, egész életét a többi hajók jótékonyására alapította. Az utóbbi hónapban a „Coronet” több, mint husz hajóval találkozott a tengeren s így élelmiszerekkel hosszú időre el volt látva. Ezt az óceánkoldust most — mint Newyorkból jelentik — halálos katasztrófa érte. A gyöngé építményű vitorlás bárkát nyílt tengeren érte el a vihar és megsemmisítette. Az utolsó hajó, amely a „Coronet”-tel találkozott, a Red Star-Linie „Lapland” nevű hajója volt.

(Egy portás feljegyzései.) 1859-ben egy nyolcvanéves aggasztán halt meg Párisban, aki 1850. óta volt portása a Tuileria kastélynak. E hivatalát egész haláláig viselte; hozzátartozói találtak az öreg ur hagyatékában egy bőrkötésű füzetet, amelynek első oldalán ez volt olvasható: „Kimentetés a Tuileria-kastély lakóiról szolgálatom ideje alatt.”

A füzet további három lapján a következők állottak:

1. Bonaparte Napoleon, a köztársaság első consula, majd a francziák császára, beköltözött 1800. évi február 29-én a Luxembourg-palotába, elhagyta a kastélyt 1814. évi március 30-án s Elba szigetére költözött.

2. XVIII. Lajos, Franciaország és Navarra királya beköltözött Angliából 1814. május 3-án, elköltözött Gentbe 1815. évi március 19-én.

3. Napoleon, a francziák császára, Elba szigetéről ide költözött 1815. március 20-án, elköltözött Szent Ilona szigetére 1815. július 3-án.

4. XVIII. Lajos Gentből ideköltözött 1815. július 18-án, meghalt a kastélyban 1824. szeptember 16-án.

5. Károly, Franciaország és Navarra királya, beköltözött 1824. évi szeptember 17-én, Skóciába ment 1830. július 29-én.

6. A párisi nép bevonult az utcákról 1830. július 29-én, ugyanezen év augusztus 29-én visszatértek foglalkozásukhoz.

7. I. Lajos Fülöp, a francziák királya, beköltözött a Palais Royalból 1830. augusztus 29-én, elköltözött Angliába 1848. február 24-én.

8. A párisi nép bevonult a barrikádokról 1848. évi február 24-én; 1848. március 20-án visszatértek a foglalkozásukhoz.

9. III. Napoleon, a francziák császára, beköltözött 1852. évi december 2-án az Elyséepalotából, kiköltözött...

Itt megszakadnak a feljegyzések. III. Napoleon kiköltözését már nem érte meg az öreg portás.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Irtta: BILLY MARSH.

64

Egy szóval mindenüvé nézett, csak oda nem, ahová kellett volna. Ez a közöny elkésztette a házvezetőnőt. Boszusan sugta oda, hogy tartsa szemmel az idegen férfit, mert neki magának elég dolgot ad az idegen nő.

— Jó, jó, — szolt mr. Munder mormogva, — csak tessék rendelkezni, úgy látszik, mindent magára vállalt. Hová megyünk innen?

— Természetesen a folyosóra, — felelt mistress Pentreath, — hogy a most következő három szobát megmutassuk.

Mr. Munder kísértelt a társalgó szobába, kinyitotta a folyosó ajtaját, aztán a házvezetőnő nagy boszujára odament ismét a kandallóhoz és az a fölött függő tükörben olyan figyelmesen nézte magát, mint előbb a könyvtárszobában.

— Ez a nyugoti szárny társalgószobája, — fordult mistress Pentreath az idegenekhez. — Az a szobor ott a kandallón a legszebb a szobában.

Tulajdonképpen csak boszantani akarta a kulesárt azzal, hogy odaküldte az idegeneket hozzá.

Mr. Mundert ez a cseifogás eltávolította a tükörtől. Lassan odasétált az ablakhoz és kinézett rajta.

Sarah még mindig halványan és némán, — de bizonyos eltökéltséggel az arcán, — közeledett a kandallóhoz, melyre a házvezetőnő figyelmeztette.

József bátya pedig körülnézett a szobában és az ajtótól legtávolabb lévő sarokban egy szép asztalt pillantott meg sajátságos alakú szekrénykével. Rögtön felébredt benne az asztalosi lelkesedés és keresztül sietett a

szobán, hogy a szekrényt lehetőleg közelről megnézhesse. Az asztalon pompás zenélő órát pillantott meg, amely legalább is háromszor olyan nagy volt, mint az övé.

— Ejha, ejha! — kiáltott József bátya fokozódó lelkesedéssel. Indítsa meg csak ezt az órát... szeretném hallani mit játszik.

És türelmetlenül, nem bírva tovább kíváncsiságával, maga kezdett babrálni az órán.

A házvezetőnő ijedten sietett oda.

— De kérem, mr. Munder, miért nem vigyáz?! — kiáltott. — Miért engedi, hogy feltörjék az órát. Kérem uram, maradjon veszteg. Honnan vesz ilyenhez bátorságot?

— Indítsa meg! indítsa meg! — ismételte türelmetlenül József bátya. — Nézze csak, az itt az oldalamon szintén zenélő óra! Indítsa meg! Játsszik talán valami Mozart-darabot. Háromszor olyan nagy, mint amilyent eddig valaha láttam. Nézze itt az én zenélő óram milyen kiesi a maguké mellett, de ez a zeneszerzők királya az isteni Mozart maga ajándékozta ávéremnek. Indítsa el azt a nagy órát és majd aztán megszólaltatom én is az enyémet. Oh, kedves jó asszonyom, ha engem szeret...

— Sir!!! — kiáltott a házvezetőnő erélyes felháborodásában a haja tövéig elpirulva.

— Mit jelentsen ez, uram, hogy egy tisztelőre méltó hölgyet úgy meg mer sérteni? — Sietett segítségül hozzájuk mr. Munder. — Azt hiszi tán, hogy szükségünk van az önk külföldi erkölcsére? Igen, uram, aki emberi lényt, akár milyen nagy zenész is istennek nevez, az istent káromolja. Kiesoda ön, vakmerő ember? Talán pogány?

Még mielőtt József bátya egy szóval is védelmezhetne volna elveit és mielőtt mr. Munder még bővebben fejthette volna ki felháborodását, mindkettőjüket elhallgattatta a házvezetőnő ijedt felkiáltása:

— Hol van az a hölgy? — kiáltott mistress Pentreath a szoba közepén állva és tágra nyitott szemekkel nézve köröskörül,

Az idegen hölgy csakugyan eltűnt.

Nem volt a szobák egyikében sem, annál kevésbé a folyosón. A házvezetőnő ijedt, elképedt arccal jött vissza mr. Munderhez és csak bámult, egy szót sem tudott szólni. Mikor kissé összeszedte magát, dühösen szolt József bátyához:

— Hol van? Tudni akarom, hová lett?! — kiáltott mistress Pentreath halványan és vérben forgó szemekkel.

— Valószínűleg egyedül nézi meg a házat — szolt József bátya. — Bizonyosan ráakadunk, ha folytatjuk utunkat a többi szobákon keresztül.

Akár milyen egyszerű ember volt is az öreg, volt benne annyi ravaszság, hogy észrevegye, hogy véletlenségből éppen kezére járhat hugának. Ha a világ legravaszabb embere lett volna, nem találhatott volna ki jobb eszközt arra, hogy mistress Pentreath figyelmét Sarahról magára fordítsa, mint azt az eszközt, melylyel akkor élt, mikor gondolatai legtávolabb jártak attól, amivel a házba léptek.

— Aha — gondolta magában József bátya — míg ez a két veszekedő ok nélkül pörölt velem, Sarah ellopódzott, hogy felkeresse azt a szobát, ahol a levél fekszik. Jó, így csak várnom kell, míg visszajön és ez a kettő csak dühöngjön, csak szidjon, amíg nekik tetszik.

— Mit csináljak most, mr. Munder?! Az istenért mondja, mit csináljunk? — sópáncodott a házvezetőnő. — Ne pazaroljuk a drága perceket azzal, hogy itt állunk és egymásra bámulunk. Meg kell találnunk azt az aszszonyt! Megálljunk! Az előbb a lépcső felől kérdezősködött. Mikor a lépcsőházba értünk, fölnézett a második emeletre, mr. Munder! Várjon itt és ne veszítse szem elől ezt a külföldit. Várjon, míg én felsietek és megnézem a második emelet folyosóját. A hálószobák ajtai mind zárva vannak. El nem bujhat, ha oda ment fel.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1911. október 13-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Először.

Attila.

Honlegenda 5 felvonásban. Irták: Márkus László.

Személyek:

Krimhilda	P. Márkus E.
Gunhár	Beregi
Réka	K. Hegyesi M.
Bizánci követ	Pethes
Káltó	Mihályfi
Bohóc	Mészáros
1 hun vitéz	R. n. n.
2 hun vitéz	Ábonyi
3 nibelungi vitéz	R. n. n.
4 nibelungi vitéz	Pálfi
5 nibelungi vitéz	Balogh
1 óreg hun	Bakó
2 óreg hun	Horváth
Egy hölgy	György L.
Óreg jubász	Gyenes
Bojtár	Rózsabegy

Kezdeté 1/8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

A tolvaj.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Bernstein Henri. Fordította Göth Sándor.

Kezdeté 1/8 órakor.

VARSZÍNHÁZ

Nincs előadás.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Odüssze király.

Ópohokész tragédiája. Fordította: Csiky Gergely. Átdolgozta: Vajda László.

Személyek:

Pálpusz király	Kurthy
Jekaszte	V. Szegedy E.
Kresca	Város
Iráziasz	Vásó
Korinti követ	Réthy
Észtor	Körmény

Kezdeté 1/8 órakor.

Szórásról Városi Színház

Nulla ur.

Fohozat 3 felvonásban. Irták: Davault Pál és Moudry Eon. Fordította: Göth Sándor.

Személyek:

A herceg	Szöreg
Lucien	Fekete
Bordana	Feld I.
Georgetta	Radó N.
Janquille	Szabolcs
Emilien	Szalay
Farebouille	Klenovics
Bébé	Szűllősy R.
Bourdin	Keller
Gaillberte	Körményi I.
Julie	Otvös J.
Marionette	Heitah O.
Fifi	Mányóky L.
Edouard	Török

Kezdeté 1/8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ

A fehér ember útja.

Irták: Dr. Gáspár Ferenc.

Kezdeté 1/8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOR

Színház-utca 1-2. Telefon 63-39.

Budapest (legújabb eredeti felvételek). A makacs nagyvonalú (humoroszk). Lovól a menyérszág (drama). Aktuális képek. Lehmann ur költözökök (komédia). A portugál lovasság (katonai felvétel). "Te csak hallgass" (dráma). Drama a gyorsvonaton. Legközelebbi műsorváltozás hétfőn f. hó 16-án.

Az első előadás hétköznapokon 4. u. 1/8 órakor, vasár- és ünnepnapokon 3 órakor kezdődik.

M. KIR. OPERAHÁZ

Faust.

Dalmű 5 felv. Zenéjét szerzte: Gounod. Szövegét Goethe után írták: Barbier és Carré. Fordította: Ormay F.

Személyek:

Faust	Burján
Mefistofeles	Kornai
Valentin	Szemere
Wagner	Ney
Margit	Medek
Siebel	Sugár M.
Mártha	Báder D.

Kezdeté 7 órakor.

KIRALY SZÍNHÁZ

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irták: Maros Ferencz. Zenéjét szerzte: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Acárdi Guidó gróf	Sármay
László, fia	Király
Howard Dorothy	Lonay A.
Rozsi	Fedák S.
Csibráné	Gerő I.
Zapolya, igazgató	Rátkay
Kállai, önkéntes	Simai
Rozgonyi, riporter	Balázs
Schwarz, bankhiv.	Dévényi
Itató, színész	Németh
Egressi, színész	Latabár
Kocsanya, nevelő	Boross
Torjáni	Krasznainé
Manna	Soós M.
Mimi	Bethlen G.
Thomson	Rasko

Kezdeté 1/8 órakor.

OMNIA

A város legnagyobb és legdiszesebb mozgóképpalotja. Bejárat: József-körút 81. sz. Telefon 120-40

Csak felnőtteknek! Kizárólagos joggal! Még csak pár napig!

A dohánygyári leány

Társadalmi színű 2 felvonásban. Ezonkívül a teljes új heti műsor. Kezdeté d. n. 5 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor legelsőrangú színházi és varielő-előadás.

A New-Yorki betörők! - A világhírű Picoard-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. - **The Mamoura Family.** A japán mikádó udvari művészei 72.000 koronás színpadi felszerelésükkel.

A kék róka.

Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. - Játsszák: Szalontay Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthé Sándor, Doktor János és Dezsőffy László. **The Prince of Wales-csoport,** ropant kedves angol hímek és lányok. **Reuter Bros** gladiátorok, Budapesten még nem látott mutatványa. **Lise Ripert** a párizsi bohózat. **Asz alvajáró** párizsi bohózat. Játsszák: Mezey Ilonka és Horty Sándor. **Tutista és Pitianer** móka, **Bárony és Thanyi** a tükör előtt. **"Der Nachtwandler"** pariser Posse.

Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók. A télikerthben **Royal-Cabaret** belépődíj 1 óráig - koronás, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukó Vincze** és zenekara. **Bal-mabile.** Keringő verseny. **Tánc** hajnalig. A legvidámabb budapesti hely. Minden ünnep- és vasárnap, d. n. 3 1/2 órakor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás az összes attrakciók fellépésével. Vasárnap, október 15-én d. n. 3 órakor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépésével.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 110-22 : TELEFON : 110-22

Vasárnap, október 15-én délután 3 1/2 órakor. Zerkovitz Béla óriási sikerű operettje: **A kék róka** első délutáni előadása és a szenzációs októberi favorit-műsor. Jegyek elővételi díj nélkül már most válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál.

Fővárosi Orfeum

VI. Nagyszabó-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

22 műsorszám!!

A fő attrakciók:

LOLA and OTTO TATE
GEORG NEUMÜLLER
KARTELLI
CARDOSH

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel: 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál. A télikerthben reggeli 8 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-39.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.

Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/8 órakor.

MA ÉS MINDEN NAP

Der „Tugendwächter“

J. ARMIN-tól.

A KONKURENSEK

SATYR-tól.

Továbbá: Prinz Luiza, Szöke Szakál, Rott Sándor, Trebitsch, Rieza Giza, Gerő József, Springer.

CASINO DE PARIS 12 ÓRÁKOR.

Jegyek elővételen kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. n. 8-1-ig és d. n. 3-6-ig, Hirsch nagytársaság Andrássy-ut 19. és Szuponyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-50 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciók fellépésével.

Drágább lett a dohány!

60 SZEM
HAVANNA PASZTILLA
ÓRÁKRA MEGSZÜNTETI
A DOHÁNYZÁSI INGERT

CSAK A VÖRÖS KIRÁLYVAL ELLÁTOTT VEREGYVELEK ÁRVALÓD!

VÉDJEGY

1 doboz ára 40 fillér.

Kapható Török József gyógytárában Király-utca 12. Lux Minállyal Múzeum-körút 7. Deitsinyi Károlynál Fűrdő-utca 10. Neruda Nándornál Kossuth Lejos-utca 7. és minden gyógy-szertárban, drogeriában és jobb északkeletben. - Visszont-eladónak árkedvezmény.

Főbizományos: IFJ. WEISZ és TSA I. Fehérvári-út 11. Telefon 162-87

Kis műkedvelők részére

most jelent meg a Franklin-

Társulat kiadásában:

Gyermek-

Színház.

Évvel eredeti színű leányok és fiúk számára.

Irták Rudnyánszky Gyula.

Ára kötvé 1 K 80 f.

Tartalom: A tavasz tündére. - A karácsonyfa. - Álom az erdőben. - A hazug. - A fehér ruha. - A varázsgyűrű. - Egyszerű. - A kályha titka.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. l. n. l. Budapest, VI. Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Tisztviselők és katonatisztek

bevásárlási központja r.-t.

Budapest, V., Eötvös-tér 2. :: Telefon 146-43.

A már 65 év óta disszertreméditól ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményének teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arcztisztító kenőcs

uj vukovari

bőrszépítő szappan

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszerára.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap. Kezdeté 1/8 órakor. Ujdonság! 9 órakor.

Lebovits végakarata

11 órakor: 11 órakor:

KAKUK! KAKUK!

Robozatok írták: Glinger és Taussig, ford. és átd. Steinhardt. STEINHARDT és HUNYADI új kupaikkal és elsőrendű külföldi számok. Vasár és ünnepnapon délután előadás. Kezdeté 1/4 kor. Efel után a remek télikerthben reggeli 8 óráig cigányzene, cabarett és tánc. Belépődíj nélkül. Jegyek: d. n. 10-1-ig, d. n. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrássy-ut 19 és a Hungaria-Társaság pénztáránál válthatók.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órakor

az októberi favorit-műsor

A new-yorki betörők. A világhírű Picoard-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. - **The Mamoura Family.** A japán mikádó udvari művészei 72.000 koronás színpadi felszerelésükkel. - **A KÉK RÓKA** Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. Játsszák: Szalontay Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthé Sándor, Doktor János és Dezsőffy László. - **The Prince of Wales-csoport,** ropant kedves angol hímek és lányok. - **Reuter Bros** gladiátorok Budapesten még nem látott mutatványa. - **Lise Ripert,** a párizsi bohózat. **Asz alvajáró** párizsi bohózat. **Tutista és Pitianer** móka, **Bárony és Thanyi** a tükör előtt. - Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók.

A télikerthben **ROYAL-CABARET,** belépődíj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj **Kukó Vincze** és zenekara hajnalig muzikál. **Bal-mabile.** Keringő verseny. A legvidámabb budapesti hely.

Vasárnap, október 15-én délután 3 1/2 órakor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépésével.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5. ::::: (Főpostával szemben) :::::

VICHY

TERMESZETES SÓGYÁRT-MÁNYAL

Francia állami források.

VICHY-ETAT PASTILLA 2-3 darab étkezés után

VICHY-ETAT SÓ Vichy-izem készítésére

VICHY-ETAT KOMPRIMALVA alkalkikus víz előállítására

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és TÁRSA cégnél Budapest, V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 75-96, 73-97, 73-98, 73-99.

TELEFONSZÁMOK: 75-96, 73-97, 73-98, 73-99.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturáramokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igé- nyeknek is megfelel **Műláb** a lehető leg- jobb kivitelben **Műkéz** a legzölésesebb kiállításban **Műfüző**

Támgepek, egyenestartók, haskötők, gummiharlsnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, legyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

„ILONA“ teavajat

(édes tejszínből készült legfinomabb csomageva) —
Fürdőtelepekre legolcsóbb napi árban szállítunk
kivánt adagokban.

Szántó Samu és Szántó Adolf
Budapest, VII., István-ut 57. Telefon 56-48.

FŐNÖKÖK

ezred eddig blába vártak arra, hogy könnyű szerrel
jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható
írásu, visszaváltós, tabulátoros, összerakóbillentyűs, auto-
matikus sorváltós, csupa acézből és vasból gyártott,
rendkívül tartós, univerzál-klaviatúrás

Ujlaki-írógépet.

Nem lnak alá váltót és folytonosan halmozódó írodai
munkálatokban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki
írógépünkre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országszerte.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker.,
Erzsébet körút 28. sz.

Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-
keresetre reflektálnak, késszűjék csmájukat.
Vidéki képviselők keresteknek.

BUTOR

közpénzért és részlete.
Nem kell banknál törleszteni
és semmiféle kamat nem számít-
tatik. Háló-, ebéd-, napi- és
szalonberendezések, óriási vá-
laszték, egyszerű és
modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagyhereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Mindenemű férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

ugyszinten vér-, bőr-, ideghajók, tujakór
(siphilis) és férfigyöngöcség (impotencia)
alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. KAJDACSY

rendelő intézetét

BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.

Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biz-
tos gyógyulást találunk azok, kik személyesen
meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól
lakknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Hirdetések

felvételnek a lap
kiadóhivatalában.

A NAGY CZIPÓÁRUHÁZ

Rákóczi-ut 44. sz. (Népszínházzal)
szemben ▲▲▲▲

november hóban
teljesen megszűnik.

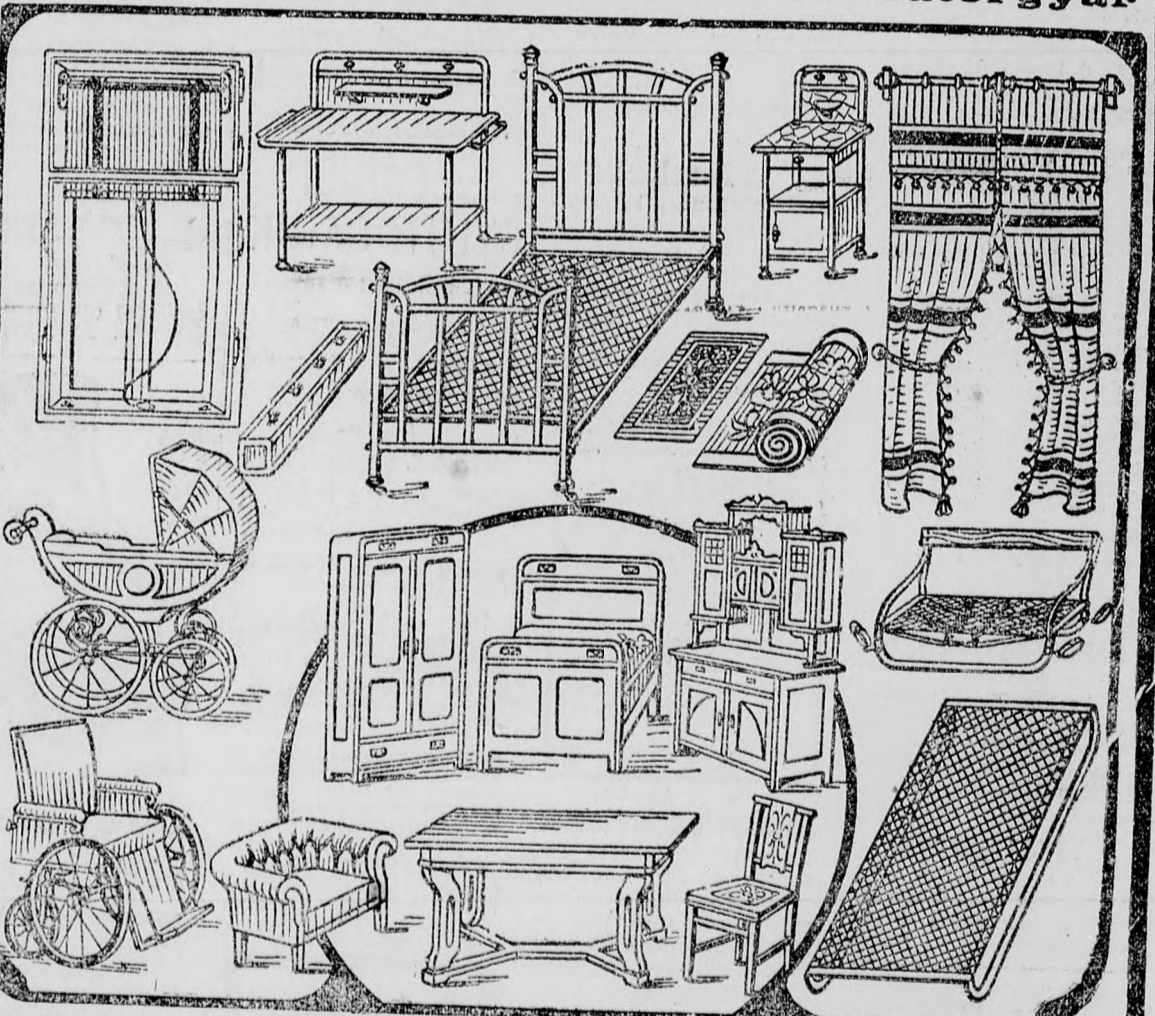
Legszebb

Legjobb

Legolcsóbb

Paplan Paplan Paplan

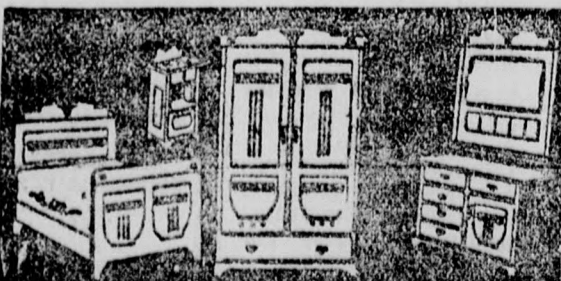
ágynemű, kárpitos áru, réz- és vasbutorgyár

Polgári és urasági lakosztályok teljes berendezése. Szálloda, kórház és inté-
zetek felszerelése. — Nagy raktár szőnyeg, pokrócz, flanel, gyapjú és teveszőr
takarókból, szövet-, plüss- és csipkefüggönyök stb. nagy választékban.

Gichner János Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

890 ábrával ellátott nagy képes árjegyzéket kívánatra bárkinek legyen és bérmentve megküldöm.

Újrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzet-
ben vagyunk, hogy a
tisztelt butorvásárlókö-
zönségnek a legna-
gyobb kedvezményt
nyújthatjuk.

Hitel esetén kész-
pénzárakat számí-
tunk, csupán a tartozás
után **6%** kamat
fizetendő.

A kamat negyedévenként
fizetendő és pedig min-
dig csak a hátra-
lékos, csökkenő
tartozás után.

Törlesztés
minden 100.— korona
után havi 3.— korona
vagy minden 100.—
korona után 1/4 évi
9.— korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkben
BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
szekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6—C.

Férjhez menne
főbírók 21 éves leánya 250.000 kor. vagyonnal, továbbá sok száz vagyonos magyar, német, orosz és amerikai hölgy stb. Komoly számdéku urak (vagy, vallás, foglalkozás mellékes) azonnal teljesen díjmentes felvilágosítást kapnak. L. Schliesinger, Berlin 13.

Házasság közvetítés
legszigorúbb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urakhoz előjegyzve a legkülönbözőbb hozomány összeggel. Nősülendő urak a társadalom minden osztályából. Cégjelzéstelen levelezés. Nősülendő urak férjhezmenendő urakhoz vagy azok hozzátartozói legnagyobb bizalommal fordulhatnak Faragó Jenő elismert közvetítő irodájához. Budapest, Rákóczi-ut 86. (Diszkrét, lépcsőházi bejárat).

Akar Ön szellemes lenni?
Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Olvassa el a „Társalgás Művésze” (Elállhatatlanság titka és szellemi sikerek) rendkívül érdekes könyvet! Megtudja abból, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót és lellebvalót egyaránt meghódítsa. E könyv koroktól utóbbi része az élet minden helyzetében, balokon, bankettekben, esküvőkön, színházban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Attólkinthető kivonat, (tartalomjegyzék) ingyen, diszkrétan küld: DEAK, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákóczi-utca 4. szám. Telefon 116—40. 11261

Veres áfonya
befőtt, szépségségi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

10%-kal olcsóbb,
mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb buforház. 320 szobabutor a leggyorsruhábból a legismertebb kivitelig választékra készen áll jótállás mellett. Varga Mihály és Társa, Kristóf-tér 8., I. em.

Butorhitel
legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletre eladhatunk, minthogy a kellemetlen bankeljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig eszkenő összeg után számítunk fel. Butorválaszték a leggyorsruhábból a legdiszesebb kivitelig jótállás mellett. Bövebbet Liszt István IV., Kristóf-tér 8., I. em. Butorraktár.

Vigyázzon
ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért.

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csomagekonzervekről árjegyzék ingyen. Felka József, Felka, (Szepes megye).

Öreg
hamis fogakat, zálogcédlákat bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischogrod Jakab, Nagyfuvaros-u. 7. 1/11. Levelezőlapra jövök.

Sas
szálloda, IV., Sarkantyus-utca 12. Szobák mindenkor jutányosan kaphatók.

Diszkrétkedvelők
Kérjenek árjegyzéket az Első magyar dísznyelv-faiskolától. Tulajdonosa: Copony Ede Körmenend. 120 fajta tülevellű fak, lombfák, sorfák, díszeserjék kaphatók. 6112

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Pénzt
akar Ön azonnal bitorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tanber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149—00. Fióküzlet: Elauzál-tér 2. Telefon 78—97. 29387

Zálogcédlákat,
brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget vesznek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 86. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítését, összes temetkezési cikkek képe árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

+Soványosság+
Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyöngeség, idegesség, elvez és gyomorbetegségeknél kiváló hatásos. Kétféle: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. 1/1. Telefon 156—80.

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közöl az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatóványszám. IX., Ühöl-ut 55. (ezelött József-körnt 38.)

Rizike
gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—, sósleiben kor. 7.—. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29319

Stáez királyság
Technikum
Mittweida.
Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektro-techn. és gépművelő laboratorinmok. Gyári tanuló műhelyek. 380 hallgató a 38. lekelei évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs, Nagymező-utca 46.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!
RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommun története)
Regényes korrajz

Ára füzve 6 korona,
vászonkötésben 8 korona.
Kapható
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer E. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Erásy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

LEFKOVITS A.
Saját gyártmányu furdókák 14 kor.-tól fejjebb: fűthető kádak 80 kor.-tól fejjebb. Elválófalok mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wessely-ut. 51 E. Telefon 113—46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor darabokat részletfizetésre.

Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerleóczy-utca 7. sz.
Diszkrét butor-album 1 kor.

Téliszőlőt
birsalmát, körtét, almát, postakosaraként 2.80, baracklekvárnak kilóját 2.40, szilvalekvárnak 1.20. Szabó Csongrádról, ugyanottan „Fajboroknak” hektóliterre 40.— korona.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—80.
Alapított 1886-ban

Singer varrógépek
Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almásy-tér 14. Feladásokat olesón készít. Képes árjegyzéket ingyen küldi

Gyorsírás és gyorsgépírás
A Gyakorló Gyorsíró Társaság megnagyobbított modern hygienikus új helyiségeiben (Andrássy-ut 12.) tartja gép- és gyorsírási magyar és német skatantolyamait. Gabelsberger-Markovits rendszer. Legelőpőbb kiképzésű különféle rendszerű íróképeken. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. Glogowski és Társa (Remington írógép) VI., Andrássy-ut 12.

„Hungária”
beszélő-gépek
tölcseérnőküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány is olesón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körnt 4.
Kérjen árjegyzéket

Nemi betegek Férfiak, nők
Trippertől csak a valódi és világhírű Larioin Capsulától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanuskodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utányvet mellett kizárólag a készlettel 2 K 80 f.-ért illés Antal gyógyszerüzében, SZABADKA. Budapesti főraktáros: Nyilasny Gusztáv gyógyszerész Epest, Fehérvári-ut. Utánzatoktól óvakodjunk.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenclék-tere 3 félemelet. Vétel és oladás használt és új polgári, nrasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrak és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szönyegek, csillárok. Telefon 82—13. 28598

A Magyar Urinök Egyesülete
az általa szervezett Magános Urinök Első Otthona részére a VIII. ker. Máriateve 56. szám alatti házat már november 1-ére egészen bérbe vette. Amidön ezt az illetékes n. é. hölgyközönség tudomására hozza, egyuttal tudatja, hogy még ezen épület 1. emeletén és földszintjén rendelkezik kiadó szobákkal. Tekintve, hogy az előjegyzések száma a mai napig a 300-at már meghaladta, így szám már csak előleg ellenében biztosíthatja az előjegyzést.

A szobák ára teljes ellátással u. m. reggeli, ebéd, oszonna és vacsoraival, — szolgálat, központi fűtés, villanyvilágítás, mosás és ápolással együtt havonta a szobák minőségéért szeriit 40, 45, 50, 55, 60, 70 és 80 forint.

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám.

Elsőrendű Singer varró-gépeket
nagyban árban és minden árfelemelés nélkül havi 8 és 10 K részletre szállítunk 10 évi jótállással és vidékre is bárhol
Láng Jakab
és fia varrógép- és kerékpár- és nagykereskedők Buda-pest, József-körnt 41. szám. Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körnt 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

25 koronáért
Készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben dívtos férfiföltönyök vagy felöltők finom szövetekből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postátminták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28592

Zálogcédlákat
vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenclék-tere 3 félemelet. Vétel és oladás használt és új polgári, nrasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrak és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szönyegek, csillárok. Telefon 82—13. 28598

Mézédes
csomageszőlő mázsánként 36.—, postakosaraként 2.20, zöldpaprikát, körtét, almát, szilvát 2.40 K-ért. Gyümölcskivitel, Csongrádról. 11388

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Zálogcédlákat
vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platintát és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranyánczok olesón kaphatók.
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 54—74.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott skatantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvánosságú joggal. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor-u. 7., saját épületében: előbb a szemközti Liszt Ferenclék-tér 10.) Czirne vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógép-cégektől s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

Készpénzért
vagy hitelképes egyneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen olesón sehol nem kap modern háló, ebédli, uri és szalon szobákat stb. Gyözödjön meg, tekintse meg zsufolt raktárát, itt jutányosan
vehet
a leggyorsruhábból a legdiszesebb kivitelig minden fajta
BUTOR
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó cég BUDAPEST, Váci-körnt 9. szám (Bejárat Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.